

BIBLIOTEKA
 Ministerstwa Sprawiedliwości

0019

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

WARSZAWA.

№ 16.

15 sierpnia 1923.

T R E Ś Ć :

OKÓLNIKI:

	<i>Str.</i>
Okólnik № 728/IV. P. W./23 w sprawie unifikacji Działów Pracy więźniów w więzieniach b. dzielnicy austriackiej	378
Okólnik № 729/I. U./23 w przedmiocie podwyższenia opłat stemplo- wych pobieranych przez sądy i notariuszów	456
Okólnik № 730/G. S./23 w sprawie ubezpieczenia w kasach chorych funkcjonariuszów kontraktowych	457
Okólnik № 731/G. S./23 w sprawie wyrównania uposażenia w sier- pniu 1923 r.	457
Okólnik № 732/G. S./23 w sprawie potrącenia 28 ⁰ / ₀ zaliczki przy rozwiązaniu stosunku służbowego po dniu 1 lipca 1923 r.	458
Okólnik № 735/III. N./23 w sprawie zawiadamiania władz wojsko- wych o wyrokach karnych, zapadłych przeciwko b. wojskowemu, posiadającym odznaczenia lub stopień oficerski	458
Okólnik № 736/G. S./23 w sprawie uzupełnienia funduszu na zaliczki na płace	459

PISMA OKÓLNE:

Pismo okólne № 565/G. S./23 w sprawie honorowania asygnacji na opłaty do kas chorych	460
Pismo okólne № 566/III. S./23 w przedmiocie prowadzenia osobnego terminarza dla kart statystycznych o niewinnionych	460

	Str.
ZAWIADOMIENIA:	
Wykaz nieobsadzonych etatów w dniu 1 sierpnia 1923 r. na obszarze b. Kongresówki oraz Ziemi Wschodnich	461
RUCH SŁUŻBOWY	462
ADWOKATURA:	
a) W Okręgu Izby Adwokackiej w Poznaniu	463
b) W Okręgu Izby Adwokackiej w Krakowie	463
c) W Okręgu Izby Adwokackiej w Przemyśle	464
d) W Okręgu Izby Adwokackiej w Samborze	464

OKÓLNİK № 728/IV. P. W./23

w sprawie

unifikacji Działów Pracy więźniów w więzieniach b. dzielnicy austriackiej.

Do Panów Prezesów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie i do pp. Prokuratorów przy tychże sądach.

W celu przeprowadzenia w całym Państwie unifikacji Działów Pracy więźniów i wobec odrębnej dotychczas organizacji tych Działów w Małopolsce opartej na przepisach austriackich zarządzam co następuje:

W okręgach Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie otrzymują moc obowiązującą przepisy dotyczące Działów Pracy więźniów, zawarte w poniżej wyszczególnionych Okólnikach i pismach Okólnych:

1) Pismo Okólne z dnia 9 marca 1921 r. № W. 17987/100, Okólnik № 438/III. P. W./21 z dnia 22 września 1921 roku № III. O. P. W. 24585/100, Okólnik № 478/III. P. W./22 z dnia 9 stycznia 1922 r. № III. P. W./543/127, Okólnik № 479/III. P. W./22 z dnia 16 stycznia 1922 r. № III. P. W./842/135, Okólnik № 488 III. P. W./22 z dnia 30 stycznia 1922 r. № III. P. W./1508/127, Okólnik № 587/III. P. W. z dnia 17 sierpnia 1922 r. № III. P. W. 12774/141, Okólnik № 588/22/III. P. W. z dnia 18 sierpnia 1922 r. L. III. P. W. 12776/141, Pismo Okólne № 386/III. P. W./22 z dnia 24 października 1922 r. № III. P. W. 16764/141, Pismo Okólne № 492/IV. P. W./23 z dnia 14 marca 1923 r. L. IV. P. W. 4297/135—w sprawie prowadzenia rachunkowości działów pracy.

2) Pismo Okólne z dnia 25 stycznia 1921 r. № 16568/Z. O. 100, Pismo Okólne z dnia 7 marca 1921 r. № W. 17807/Z. O. 100, Pismo Okólne z dnia 7 marca 1921 r. № W. 17809/Z. O. 100, Pismo Okólne z dnia 25 marca 1921 r. № W. 18339/101, Pismo Okólne № 385/III. P. W./22 z dnia 24 października 1922 r. № III. P. W. 16853/141 — w sprawie organizacji warsztatów przemysłowych działów pracy, oraz sposobu wykonywania przez działy pracy zamówień, dla ogólnego gospodarstwa więziennego.

3) Pismo Okólne z dnia 5 marca 1921 r. № W. 17805/Z. O. 100, Pismo Okólne № 203/III. P. W./21 z dnia 16 listopada 1921 r. № W. P. 27050/100—

w sprawie organizacji wynajmu sił roboczych więźniów instytucjom państwowym i samorządowym, oraz instytucjom i osobom prywatnym.

4) Pismo Okólne z dnia 23 lutego 1921 r. № W. 17371/101, Pismo Okólne z dnia 12 marca 1921 r. № W. 17942/Z. O. 100, Pismo Okólne № 196/III. P. W./21 z dnia 5 listopada 1921 r. № III. P. W. 25623/100, Pismo Okólne № 204/Z z dnia 17 listopada 1921 r. № III. P. W./27068/100—w sprawie wynagrodzenia więźniów za pracę oraz dodatkowej dla nich aprowizacji.

5) Okólnik № 439/III. P. W./21 z dnia 24 września 1921 r. № III. P. W. 24618/100, Okólnik № 520/III. S./22 z dnia 22 kwietnia 1922 r. № III. S./6520/9, Okólnik № 582/III. P. W./22 z dnia 22 lipca 1922 r. L. III. P. W./10512/127, Pismo Okólne № 432/III. P. W./22 z dnia 30 grudnia 1922 r. L. III. P. W./20110/127—w sprawie stosowania ulg przy opłacaniu pracy więźniów przez personel więzienny, oraz przez osoby, wykonywujące nadzór penitencjarny.

6) Pismo Okólne z dnia 31 stycznia 1921 r. № W. 16485/S. R. 107, Okólnik № 497/III. P./22 z dnia 18 lutego 1922 r. № III. P. W./2644/133, Pismo Okólne № 322/III. P. W./22 z dnia 21 czerwca 1922 r. № III. P. W./9782/9—w sprawie gospodarstw rolnych, prowadzonych przez działy pracy, oraz eksploatacji ogrodów owocowych.

7) Pismo Okólne № 230/III. P. W./21 z dnia 24 grudnia 1921 r. № III. P. W./28921/100^c, Okólnik № 477/III. P. W./22 z dnia 9 stycznia 1922 r. № III. P. W./545/127, Pismo Okólne № 315/III. P. W./22 z dnia 19 czerwca 1922 r. № III. P. W./9578/135, Pismo Okólne № 383/III. P. W./22 z dnia 19 października 1922 r. № III. P. W. 16290/127, Pismo Okólne № 412/III. P. W./22 z dnia 25 listopada 1922 roku № III. P. W./18368/127—w sprawie inwentarza działów pracy.

8) Okólnik № 516/III. P. W./22 z dnia 3 kwietnia 1922 r. № III. P. W. 4990/138, Pismo Okólne № 328/III. A./22 z dnia 19 lipca 1922 № III. A./11056/138, Pismo Okólne № 376/III. P. W./22 z dnia 10 października 1921 r. № III. P. W./16010/138—w sprawie pracowników kontraktowych działów pracy. Przyczem umowy z powyższymi pracownikami należy zawierać zgodnie z wzorem umieszczoneym przy okólniku № 670/II. O. P./23 z dnia 23 marca 1923 r. (Dz. Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości № 7 z r. 1923), z dołączeniem paragrafu 8 o brzmieniu następującem: umowa niniejsza staje się prawomocną po zatwierdzeniu jej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

9) Pismo Okólne № 347/III. W./22 z dnia 18 sierpnia 1922 r. № III. P. W./12848/141, Pismo Okólne № 375/III. P. W./22 z dnia 10 października 1922 r. № III. P. W./16008/90 w sprawie zawieranych przez działy pracy umów, dotyczących wykonania zamówień.

10) Pismo Okólne № 478/IV. P. W./23 z dnia 21 lutego 1923 r. № IV. P. W./3133/133—w sprawie utrzymania żywego inwentarza przez działy pracy.

11) Okólnik № 614/III. P. W./22 z dnia 16 października 1922 r. III. P. W./16288/22, Okólnik № 657/IV. P. W./23 z dnia 8 lutego 1923 r. № IV. P. W./2185/140, Okólnik № 691/IV. P. W./23 z dnia 14 kwietnia 1923 r. IV. P. W./7254/127 — w sprawie ustalenia minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźniów.

Termin zaprowadzenia książkowości Działów pracy, zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami, wyznaczam na dzień 1-go października 1923 r. Odnosne druki których wzory załączone przy powołanych okólnikach, znajdują się na składzie w Wydziale Pracy Więźniów Departamentu Więziennego, dokąd należy skierować bezpośrednio swoje zamówienia.

Wszelkie sprawy, dotyczące Działu Pracy, winny Przełożenia więzień i domów karnych kierować bezpośrednio do Wydziału Pracy Więźniów Departamentu Więziennego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Okólnikiem niniejszym uchylam wszelkie rozporządzenia o kasach pracy w więzieniach, obowiązujące dotychczas na terenie apelacji Krakowskiej i Lwowskiej, a sprzeczne z wyżej wymienionymi przepisami.

Warszawa, dnia 30, lipca 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 9 marca 1921 roku

№ W. 17987/100.

Do więzienia

W

Załączając przy niniejszym wzory ksiąg buchalteryjnych i formularzy oraz instrukcję do prowadzenia ksiąg buchalteryjnych, obowiązującą aż do odwołania, Departament Więzienny poleca zastosować się do zawartych w tej instrukcji wskazówek od 1 kwietnia 1921 r.

Załączone arkusze druków znajdują się na składzie w Wydziale Pracy, wobec czego poszczególne Działy Pracy, winny zwracać się z odpowiednim zapotrzebowaniem, określającym № formularza oraz ilość arkuszy, do Wydziału Pracy, który natychmiast je wyśle, obciążając rachunek danego Działu Pracy kosztem tych druków.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

U w a g a. Wzory ksiąg buchalteryjnych i formularzy będą rozesłane pocztą.

INSTRUKCJA

do prowadzenia rachunkowości w więziennych Działach Pracy.

W poszczególnych Działach Pracy będą prowadzone następujące księgi buchalteryjne i wykazy:

I) Księga Kasowa, II) Księga Inwentarza Żywego i Martwego, II-a) Księga Utrzymania Inwentarza Żywego i Martwego, III) Księga Magazynowa, IV) Księga Wytrobów Gotowych, V) Księga Gospodarstwa Rolnego, VI) Księga Należności Więźniów, VII) Księga Dłużników i Wierzycieli, VIII) Księga Zamówień Warsztatowych, IX) Księga Kontroli Zamówień, X) Księga Zapotrzebowań, XI) Księga Fakturowa, XII) Lista Pracy Więźniów.

I. Księga Kasowa.

1) Księga kasowa winna wykazywać wszystkie wpływy i wydatki gotówki, tak, aby przez ich zestawienie można było określić w każdej chwili stan kasy, t. j. jaki był przychód, jaki rozchód i jaka pozostałość powinna być w kasie.

2) Wszystkie wpływy i wypłaty powinny być zapisywane do księgi kasowej niezwłocznie, w każdym bądź razie w porządku dat.

3) Każdy wpływ lub wydatek winien być najpierw odnotowany w odpowiednim kwitariuszu, poczem dopiero treść danej asygnacji, opatrzonej kolejnym numerem, wpisana być winna do księgi kasowej na przychód lub rozchód.

4) Każdej pozycji przychodu księgi kasowej musi odpowiadać asygnacja przychodowa, pokwitowana przez kasjera, z datą, z bliższym określeniem wpływu i od kogo, pozatem do asygnacji dołączony być musi dowód przychodowy t. j. zamówienie, odpis rachunku, jeżeli suma była wpłacana za sprzedane wyroby gotowe, przedmioty inwentarza, za wynajem więźniów lub rozporządzenie Wydziału Pracy, jeżeli wpływ pochodził od tej władzy lub jeżeli z polecenia jej został zaksięgowany na przychód.

Jeżeli pieniądze są wpłacane przez dłużnika za roboty wykonane na kredyt lub za przedmioty sprzedane przez Dział Pracy na kredyt, należy w asygnacji przychodowej wyraźnie zaznaczyć na pokrycie jakiego długu i przez kogo dane pieniądze zostały wpłacone.

5) Zapisując do księgi kasowej jakikolwiek wpływ, trzeba stosownie do rubryk na stronie przychodu odnotować Nr. asygnaty, datę, wpływ, z kąd i od kogo wpłynęło, za co lub na co wpłynęło (podstawa wpływu), nazwa, str., Nr. lub data dokumentu, na podstawie którego wpływ nastąpił, oraz sumę wpływu.

6) Każdej pozycji rozchodowej księgi kasowej winna odpowiadać asygnacja rozchodowa z datą, z bliższym określeniem wydatku z nazwiskiem i pokwitowaniem odbiorcy, przyczem do asygnacji musi być dołączony dowód rozchodowy, t. j. rachunek dostawy, pokwitowanie z odbioru należności przez zwolnionych więźniów, rozporządzenie Wydziału Pracy, jeżeli na skutek tego rozporządzenia dokonano wypłaty.

Do pozycji rozchodowych na zakupione dla więźniów artykuły spożywcze lub jakiegokolwiek inne wydatki z sum zarobionych i przeznaczonych do ich dyspozycji w czasie pobytu w więzieniu, należy również dołączyć pokwitowania więźniów z otrzymanych przez nich produktów, na określoną sumę.

7) Zapisując do księgi kasowej rozchód, trzeba stosownie do rubryk rozchodu odnotować Nr. bieżącej asygnacji, datę wydatku, komu wypłacono, za co lub na co wypłacono, nazwę, stronę, Nr. lub datę dokumentu, na podstawie którego dokonana była wypłata, oraz sumę wypłaconą.

8) Asygnacje rozchodowe i przychodowe mogą być wypisywane tylko na mocy odpowiedniego dowodu, zaopatrzonego w marki stemplowe, jeśli dostawcą jest osoba lub firma prywatna. Przed dokonaniem każdej wypłaty lub przyjęcia wpływu, asygnacja winna być zaakceptowana podpisem Naczelnika więzienia i podpisana przez Kierownika Działu Pracy lub jego zastępcę.

9) Asygnacje i dowody muszą być odpowiednio do pozycji kasowych odpisu ponumerowane i ugrupowane.

10) Kasa winna być przynajmniej raz na miesiąc przez Naczelnika więzienia sprawdzana.

II. Księga Inwentarza Żywego i Martwego.

1) W księdze tej zapisuje się inwentarz żywy i martwy, będący własnością Działu Pracy z podaniem Nr., daty nabycia, nazwy, od kogo nabyto, Nr. str. lub daty dokumentu, sumy, miejsce gdzie się znajduje (w jakim warsztacie). Co się tyczy inwentarza żywego, to trzeba dodawać jeszcze wiek, masę, pleć, gatunek.

2) Wartość inwentarza określana być winna w księdze inwentarzowej według ceny kupna z 20% amortyzowaniem raz na rok w końcu roku gospodarczego przy sporządzaniu bilansu. Tylko przy sprzedaży inwentarza ocenia się podług cen rynkowych.

3) W każdym warsztacie powinien wisieć na ścianie spis inwentarza danego warsztatu z oznaczeniem numeru księgi inwentarzowej. Do inwentarza należy wpisywać tylko te przedmioty i narzędzia, które nie zużywają się prędzej niż po upływie roku. Narzędzia, które się zużywają prędzej niż w rok czasu, trzeba zapisywać do księgi magazynowej jako materiały.

4) Sprzedaż lub kupno nowych ruchomości lub inwentarza żywego winno być odnotowane z asygnacji kasowej do księgi inwentarzowej na rozchód lub przychód tej księgi.

5) Wszelkie zniszczenie inwentarza martwego lub straty w inwentarzu żywym, winny być stwierdzone protokularnie, wyjaśnione i szczegółowy akt podpisany przez Naczelnika więzienia i Kierownika Działu Pracy, po czym akt ten powinien być przesłany do Wydziału Pracy.

II-a. Księga Utrzymania Inwentarza Żywego i Martwego.

1) Księga utrzymania inwentarza żywego i martwego, służy do wykazania wszystkich kosztów utrzymania tych inwentarzy, oraz kontroli w jakim stopniu utrzymanie to się opłaca.

2) Księga utrzymania inwentarza żywego i martwego, dzieli się na poszczególne konta, których ilość zależy od ilości rodzajów inwentarza żywego i martwego, jak np. utrzymanie koni, utrzymanie krów, trzody chlewnej, owiec i t. p. oraz utrzymanie inwentarza martwego.

3) Każde konto utrzymania inwentarza składa się z dwu stron: ze strony rozchodowej i przychodowej.

4) Na stronę rozchodową konta utrzymania inwentarza żywego wpisuje się chronologicznie wszystkie wydatki na paszę, ściółkę, obsługę, leczenie, kucie i t. p.

Zapisując te wydatki, trzeba stosownie do rubryk księgi utrzymania inwentarza odnotować: datę, nazwę lub treść wydatku, Nr. pozycji lub stronę książki, gdzie ten wydatek figuruje, ilość, cenę oraz wartość zużytego przedmiotu lub usług.

5) Na stronę przychodową zapisuje się chronologicznie wszelkie dochody, płynące z utrzymania inwentarza żywego, jak np. z robocizny koni, z produktów mlecznych, mięsnych, z wełny, nawozu i t. p.

Zapisując dochody, trzeba stosownie do rubryk księgi utrzymania inwentarza żywego, odnotować datę przychodu, przedmiot lub treść przychodu, to znaczy, jeżeli była np. robocizna koni, to dla kogo była przeznaczona, Nr. pozycji lub strona książki, gdzie ten dochód figuruje, ilość, cena oraz wartość.

6) Na stronę rozchodową utrzymania inwentarza martwego, zapisuje się chronologicznie wszystkie wydatki na reperacje narzędzi i utrzymanie w sprawności inwentarza martwego, jak np. robocizna, materiały. Zapisywać te wydatki trzeba w ten sam sposób, jak się zapisuje wydatki na utrzymanie inwentarza żywego.

7) Jeżeli w gospodarstwie Działu Pracy zaprowadzone są obroczniki i rejestry mleczne, wystarcza przenoszenie z nich raz na miesiąc ogólnych sum do księgi utrzymania inwentarza.

III. Księga Magazynowa.

1) Księga magazynowa w każdym czasie powinna wykazywać dokładnie przychód i rozchód przyjmowanych i wydawanych z magazynu materiałów tak, ażeby po odjęciu rozchodu od przychodu danego materiału wiadomo było ile i jakiej wartości materiału w danej chwili magazyn winien zawierać.

2) Do księgi magazynowej na stronę przychodu, winny być zapisane bezwzględnie wszystkie materiały zakupione, otrzymane z jakiegokolwiek źródła lub zwrócone z warsztatów do magazynu.

Na dowodzie przychodowym winna być zrobiona adnotacja, że materiał został przyjęty i zapisany na przychód w księdze magazynowej (Nr. pozycji, str. i data przyjęcia).

3) Zapisując do księgi magazynowej jakiegokolwiek przychód materiałów, trzeba stosownie do rubryk przychodu odnotować: datę przyjęcia towaru, nazwę firmy lub dostawcy, Nr. i datę asygnaty, jeżeli zapłacone gotówką, ilość sztuk, waga lub miara, cena, wartość. Jeżeli towar wzięto na kredyt, odnotować w rubryce: „Nr. i data asygnaty”, „na kredyt”.

4) Do księgi magazynowej na rozchód, zapisuje się natychmiast wszystkie materiały, wydawane z magazynu na karty zamówień lub do wyliczenia się do warsztatu. Do wyliczenia się wydaje się z magazynu do poszczególnego warsztatu materiały drobne dodatkowe.

Ostatniego dnia każdego miesiąca, Kierownik Działu Pracy winien sprawdzić ile faktycznie zużyto materiałów dodatkowych do wykonanych zamówień w danym warsztacie i w okresie miesięcznym, poczem pozostałość materiałów dodatkowych na podstawie raportu Kierownika Działu Pracy wpisuje się do księgi magazynowej na przychód, jako zwrot z warsztatu z powodu niezużycia.

Na następny miesiąc wydaje się nowy ryczałt materiałów dodatkowych do poszczególnych warsztatów. Wszelkie wydawane z magazynu materiały, winny być wydawane na zlecenie Kierownika Działu Pracy, kwitowanie z odbioru przez kierowników poszczególnych warsztatów.

5) Zapisując do księgi magazynowej jakiegokolwiek materiał, wydany przez magazyn, trzeba stosownie do rubryk na stronie rozchodu odnotować datę wydania materiału, Nr. zamówienia lub polecenia Kierownika Działu Pracy na materiał dodatkowy, do jakiego warsztatu został materiał wydany, ilość materiału, waga lub miara, cena, suma (wartość) i pokwitowanie z odbioru.

6) Od czasu do czasu winno być dokonane obliczenie remanentu magazynu (szczególniej wówczas, kiedy materiały są na wyczerpaniu) i pozostałości porównane z pozostałościami w księdze magazynowej. Zasadniczo remanent księgi magazynowej, winien się najzupełniej zgadzać z remanentem magazynu w naturze.

Wszystkie przy porównaniu wynikłe braki lub nadwyżki materiałów, winny być stwierdzone protokularnie, wyjaśnione i sporządzony o tym szczegółowy akt, podpisany przez Naczelnika więzienia i Kierownika Działu Pracy, poczem akt ten powinien być przesłany do Wydziału Pracy.

IV. Księga Wyrobów Gotowych.

1) Księga wyrobów gotowych w każdym czasie wykazywać winna ilość, jakość i wartość wyprodukowanych wyrobów gotowych na skład do magazynu. Nie dotyczy to naturalnie wszelkich reperacji i poprawek oraz innych robót, nie noszących cech wyrobów gotowych.

2) Na przychód księgi wyrobów gotowych, zapisuje się wszystkie gotowe wyroby, wykonane na skład do magazynu.

3) Zapisując do księgi wyrobów gotowych jakiegokolwiek przedmiot na przychód, trzeba stosownie do rubryk przychodu tej książki odnotować datę wyjścia z warsztatu, Nr. zamówienia, z jakiego warsztatu, ilość, waga lub miara, cena i suma (wartość).

4) Na rozchód muszą być zapisywane wszystkie gotowe wyroby natychmiast po wydaniu i pokwitowaniu z przyjęcia przez odbiorcę.

5) Zapisując do księgi wyrobów gotowych jakiegokolwiek przedmiot na rozchód, trzeba stosownie do rubryk rozchodu tej książki odnotować datę wydania, Nr. zamówienia, komu wydano, Nr. asygnaty stwierdzającej wpływ lub zaznaczyć „na kredyt”, jeżeli należność nie była pobrana całkowicie, następnie podać trzeba ilość, wagę lub miarę, cenę, sumę (wartość).

V. Księga Gospodarstwa Rolnego.

1) Księga gospodarstwa rolnego służy do wykazania wszystkich wydatków i dochodów własnego gospodarstwa rolnego, w celu kontroli kosztów produkcji oraz kalkulacji ziemiopłodów.

2) Każdego dnia pracy przy gospodarstwie rolnem, Kierownik robót rolnych składa Kierownikowi Działu Pracy raport z dokonanych robót, zużytych nasion, nawozu i innych materiałów.

Raport powinien wykazać datę, stan pogody, ilość koni, czas trwania pracy, jakie roboty wykonywały i ile zrobiły, ilość ludzi, ile czasu przy jakich robotach byli zajęci i ile zrobili, ilość fur wywiezionego nawozu, pod jaki ziemiopład, na jaką przestrzeń, ilość i jakość zużytych innych materiałów i do czego, ilość i gatunek wykopanych ziemiopłodów i z jakiej przestrzeni.

3) Raporty powyższe sprawdza Kierownik Działu Pracy, ocenia robociznę koni i ludzi, według cen ustanowionych przez W. P. nawóz, nasiona, materiały zużyte, według cen kupna, koszty powyższe uzupełnia poczynionymi tegoż dnia wydatkami handlowymi na gospodarstwa rolne, notuje osiągnięte dochody ze sprzedaży produktów rolnych i inne dochody z gospodarstwa rolnego.

4) Tak uzupełnione przez Kierownika Działu Pracy raporty wpisuje się chronologicznie do księgi gospodarstwa rolnego. Na stronę „winien”, wpisuje się wszystkie wydatki gospodarstwa rolnego, na stronę „ma” wszystkie dochody.

VI. Księga Należności Więźniów.

1) Księga należności więźniów służy do obrachunku Działu Pracy z każdym pracującym w Dziale Pracy więźniem, księga ta więc winna wykazywać ściśle ile więzień ma pieniędzy zarobionych, ile pośrednio lub bezpośrednio z nich podjął oraz ile mu się jeszcze należy.

2) Po obliczeniu zarobku więźnia na liście płacy (według wzoru) zarobek ten powinien być wpisany do rubryki: „należności więźnia”. Zapisując do księgi należności więźniów zarobek więźnia, trzeba stosownie do rubryk odnotować: datę listy pracy, Nr. listy pracy, sumę ogólną zarobku, podzieloną następnie na dwie części: na część przypadającą więźniowi według przepisów do rozporządzenia podczas pobytu w więzieniu i na część przypadającą więźniowi po zwolnieniu z więzienia.

3) Wszystkie podejmowane sumy pośrednio czy bezpośrednio z zarobku więźnia, winny być wpisywane chronologicznie do rubryki: „wypłacono lub odliczono”. Pośrednio podjęte lub odliczone więźniowi sumy, trzeba zapisywać w rubryce: „do rozporządzenia w więzieniu”, a bezpośrednio podjęte przy opuszczaniu więzienia, w rubryce: „pozostawionych na czas po wyjściu z więzienia”, w rubryce „razem” wyrzuca się sumę ogólną wydatków.

Wszelka dokonana z zarobków więźnia wypłata, musi być oznaczona datą, usprawiedliwiona rozporządzeniem Naczelnika więzienia lub pokwitowaniem więźnia.

4) Różnica między sumą zarobioną przez więźnia, a sumą jego wydatków, stanowi pozostałość należności więźnia. Pozostałości się wpisuje do rubryki: „pozostaje na rachunku więźnia”. Pozostałości z sum oddanych do rozporządzenia więźnia podczas pobytu w więzieniu wpisuje się do rubryki „do rozporządzenia w więzieniu”, pozostałości pozostawionych na czas po wyjściu z więzienia w rubryce pod tą samą nazwą: „Razem” stanowi ogólną sumę pozostałości.

5) Na 1-go każdego miesiąca rachunki należności więźniów są zamknięte, pozostałości sum przeznaczonych do zużytkowania przez więźniów podczas pobytu w więzieniu przenosi się i dodaje się do sum pozostawionych na czas po wyjściu z więzienia.

VII. Księga Dłużników i Wierzycieli.

1) Księga dłużników i wierzycieli służy do obrachunku Działu Pracy z jego dostawcami lub odbiorcami w wypadkach, kiedy rachunki nie regulują się od razu całkowicie gotówką przy odbiorze towaru przez jedną lub przez drugą stronę. Księga zatem dłużników i wierzycieli w każdym czasie winna wykazywać wszystkie nieuregulowane zobowiązania i należności Działu Pracy od poszczególnych osób lub instytucji.

2) Każdy odbiorca lub dostawca Działu Pracy, który jest jej dłużnikiem lub wierzycielem wskutek nieuregulowania rachunku całkowicie, musi mieć w książce dłużników i wierzycieli otwarty swój indywidualny rachunek, w którym powinny być odnotowane wszystkie sumy, które właściciel rachunku wpłacił lub które mu się należą od Działu Pracy i co się Działowi Pracy od niego należy.

3) Rachunek poszczególnego dłużnika lub wierzyciela, otwiera się na dwu stronach rozłożonej książki (folio), na lewej stronie, stojąc twarzą do książki, pisze się wszystko, co właściciel rachunku jest winien, na prawej, co właściciel rachunku wpłacił lub na jaką sumę dostarczył towaru. Otwierając rachunek dłużnikowi lub wierzycielowi i wpisując sumę pieniężną na stronę „winien” lub „ma”, trzeba odnotować datę wpływu lub wypłaty, Nr. faktury, rachunku, zamówienia i t. p. na których podstawie wpływ lub wypłata nastąpiła lub powinna nastąpić.

Jeżeli stosunek handlowo-kredytowy z danym dostawcą lub klientem jest rzadki lub jednorazowy, to można dla oszczędzenia książki na jednym folio pomieścić kilku właścicieli rachunków, oddzielając ich od siebie linią, przeprowadzoną w poprzek książki, od brzegu do brzegu.

VIII. Księga Zamówień Warsztatowych.

1) Księga zamówień służy do utrwalania wszelkich zobowiązań, wynikających z przyjęcia zamówień od klienta, kontroli zużytych materiałów na

dane zamówienie, kontroli wydajności i kosztów zużytej na dane zamówienie robocizny, wreszcie do zrobienia na podstawie powyższych danych określonej przepisami kalkulacji. Ponadto książka zamówień jest jednym z najważniejszych źródeł buchalteryjnych, to też prowadzenie jej bardzo systematycznie i dokładnie jest zasadniczym warunkiem dobrego księgowania i kontroli produkcji.

2) Na każdą robotę wykonywaną przez więźniów musi być wypisane odpowiednie zamówienie dla każdego warsztatu czy pracowni osobno.

3) Przyjmując zamówienie od klienta, trzeba odnotować (podług wzoru) datę przyjęcia zamówienia, termin wykonania, wyraźnie imię i nazwisko zamawiającego, przedmiot zamówienia, na jaką sumę, zadatek, Nr. asygnaty kasowej, ile pozostaje do zapłacenia, podpis zamawiającego.

4) Zamówienie pisane jest w 2-ch egzemplarzach (przez kalkę), oryginał wydaje się majstrowi, który na zasadzie tego otrzymuje z magazynu potrzebną ilość materiałów. Do rubryk przeznaczonych dla odnotowania materiałów, wpisuje się foljo księgi magazynowej, nazwa materiału, ilość, cenę i sumę (wartość). Po otrzymaniu materiałów, majster kwituje podpisem na dolnej części zamówienia (według wzoru).

5) Na odwrotnej stronie zamówienia majster wypisuje dane, dotyczące się robocizny (według wzoru), t. j. Nr. listy pracy, wykazujący należność za robocizną przy danym zamówieniu, nazwisko więźnia lub więźniów pracujących przy wykonywaniu zamówienia, kategorię, cenę robocizny i sumę. Z chwilą całkowitego wykonania zamówienia, majster zwraca je Kierownikowi Działu Pracy, który na podstawie danych wykazanych w zamówieniu, dokonyuje ostatecznej kalkulacji.

IX. Księga Kontroli Zamówień.

1) Księga kontroli zamówień służy do orjentowania się jakie zamówienia, w jakim czasie zostały wykonane i jakie są jeszcze do wykonania, jak się kalkulują i w jakim porządku są wykonywane.

2) Każde przyjęte przez Dział Pracy zamówienie, po wypisaniu w księdze zamówień, wpisuje się kolejno do księgi kontroli zamówień, uzupełniając odpowiednie rubryki po wykonaniu zamówienia. Wpisując do księgi kontroli zamówień, odnotować trzeba Nr. porządkowy zamówienia w księdze kontroli, datę wpłynięcia zamówienia, Nr. zamówienia, nazwisko, imię i adres zamawiającego, treść zamówienia, ilość więźniów zatrudnionych, ilość dni pracy, cenę robocizny za dzień pracy, datę wykonania zamówienia, ogólną cenę robocizny, wartość materiałów, koszt i wydatki dodatkowe, zysk, sumę należności, ile wpłynęło do kasy, Nr. asygnacji, stronę w książce materiałów surowych.

Wszystkie zamówienia winny być wykonane kolejno, wyjątek stanowią mogą tylko bardzo pilne zamówienia instytucji państwowych.

X. Księga Zapotrzebowań.

1) Wszelkie zapotrzebowania, zmierzające do nabycia niezbędnych dla Działu Pracy od kogokolwiek przedmiotów, winny być przede wszystkim odnotowane w 2-ch egzemplarzach (przez kalkę) w książce zapotrzebowań, podpisane przez Naczelnika więzienia i Kierownika Działu Pracy.

2) Wypisując zapotrzebowanie do firmy lub jakiegokolwiek instytucji odnotować trzeba datę, nazwisko dostawcy, przedmiot pożądanym, ilość i o ile można cenę. W rachunku winno być powołanie się dostawcy na Nr. i datę zapotrzebowania.

XI. Księga Fakturowa.

1) O ile przy odbiorze wyrobu lub pracy więźniów, odbiorca natchmiast nie wpłaca do kasy należności na podstawie asygnaty, Dział Pracy wypisuje dla odbiorcy fakturę. Każda faktura pisana jest w 2-ch egzemplarzach (przez kalkę) i oryginał wręczony bezpośrednio lub posłany odbiorcy za dostarczone wyroby lub pracę.

2) Wypisując fakturę, trzeba na niej odnotować Nr. rachunku, nazwisko odbiorcy, data i Nr. zamówienia, po otrzymaniu pieniędzy data pobrania należności, suma, Nr. asygnaty, str. gdzie zapisano, Nr. kolejny faktury, wyszczególnienie przedmiotu, ilość, waga lub miara, cena, suma (wartość) u dołu podpis Naczelnika więzienia i Kierownika Działu Pracy.

XII. Lista Pracy Więźniów.

1) Lista pracy więźniów służy do kontroli i obliczania ilości wykonanej pracy przez więźnia oraz wysokości należnego mu wynagrodzenia.

2) W zależności od tego, czy roboty wykonywane przez więźniów są dochodowe czy gospodarcze, opłacane ze specjalnego funduszu Działu Pracy, listy pracy dzielą się również na te dwie kategorie.

3) Listy pracy więźniów, zajętych przy robotach dochodowych, winny zawierać stosownie do rubryk następujące dane: Nr. porządkowy więźnia w liście pracy, nazwisko i imię, Nr. w księdze więźniów, w jakim warsztacie lub przy jakiej pracy dochodowej pracował więzień, ile w okresie miesięcznym każdego dnia zadań wykonał, jeżeli zadania te były ustalone, ile dni przepracował, ile ogółem wykonał zadań dziennych, ile pracy wykonał lub zadań dziennych ponad normę, kwalifikacja płacy, klasa, cena kalkulacyjna pracy więźnia za wykonane zadania, za pracę ponad normę, wynagrodzenie więźnia za wykonane zadanie dzienne, za wykonaną pracę ponad normę razem, Nr., pozycja lub strona księgi kasowej, magazynowej wyrobów gotowych, gospodarstwa rolnego i t. p. na których rezultat pracy więźniów się odbił w postaci dochodu z tej pracy, Nr. pozycji i strona księgi należności więźniów, pokwitowanie lub uwagi.

4) Listy pracy więźniów, zajętych przy ciężkich robotach gospodarczych, nieopłacanych z budżetu, winny zawierać stosownie do rubryk: Nr. porządkowy więźnia w liście pracy, nazwisko i imię, Nr. w księdze więźniów, które dni i przy jakich robotach gospodarczych więzień był zajęty, ilość dni pracy, wynagrodzenie więźnia dzienne, razem, Nr. stronicy i pozycji księgi należności więźniów, pokwitowanie lub uwagi.

Wskazówki Ogólne do Prowadzenia Ksiąg Buchalteryjnych.

1) Księgi buchalteryjne: kasowa, inwentarzowa, magazynowa, wyrobów gotowych, należności więźniów, dłużników i wierzycieli, kontroli zamówień i gospodarstwa rolnego, sumuje się stronami w jednym ciągu z prze-

noszeniem sum ze strony na stronicę, aż do czasu zamknięcia ksiąg w celu sporządzenia bilansu.

2) Po dojściu kolumny cyfr na którejkolwiek stronicy foljo do przedostatniej linii dolnego brzegu książki, należy podkreślić wzdłuż przedostatniej linii rubryki cyfrowe foljo, po jednej i drugiej stronie, podsumować kolumny cyfr na obu stronicach foljo, wypisać pod nimi na ostatniej linii sumy otrzymane z dodawania kolumn cyfrowych, odnotować przed każdą sumą na jednej i drugiej stronie: „do przeniesienia”, przenieść potem obie sumy na pierwszą linię odpowiednich stronic i rubryk następnego foljo, poprzedzając je na tej samej linii słowami: „z przeniesienia”. Niezapisane części stronic przy przenoszeniu liczb z jednego foljo na następne, muszą być zakreślone linią skośną przez całą przestrzeń niezapisaną.

3) Ostatniego dnia każdego miesiąca, trzeba podkreślić bezpośrednio wszystkie kolumny cyfr każdego rachunku, podsumować i wypisać sumy pod kolumnami, poczem podkreśla się te sumy, wypisując obok nich nazwę, rozpoczynającego się miesiąca na który te podsumowania zostały dokonane. Podkreślanie i cyfry pisze się czerwonym atramentem.

Przez takie podsumowania co miesiąc wykazuje się w księdze ogólny obrót majątkowy danego rachunku od otwarcia ksiąg do ostatniego dnia danego miesiąca.

4) Księgi trzeba starać się prowadzić czysto, systematycznie, unikać zaległości. Poprawki należy skutecznie czerwonym atramentem, przekreślając niewłaściwe pozycje w sposób dający możliwość swobodnego ich odczytania, żadnych podskrobywań lub wycierań gumą w książkach robić nie wolno. Wszystkie stronicy ksiąg powinny być ponumerowane kolejnymi numerami, przesnurowane i opieczętowane, z odnotowaniem na ostatniej stronicy ilości przesnurowanych stron lub foljo. Wyrwanie stronic z ksiąg buchalteryjnych jest surowo wzbronione.

Zamknięcie i Otwarcie Ksiąg Buchalteryjnych.

1) Raz na rok t. j. na 1-go stycznia każdego nowego roku gospodarczego po uprzednim dokładnym uzgodnieniu ksiąg buchalteryjnych z rzeczywistym stanem inwentarza i po sprawdzeniu poszczególnych rachunków w księgach buchalteryjnych czy nie ma błędów w dodawaniu i w przenoszeniu sum i czy wszystkie dokumenty, dotyczące działalności Działu Pracy w ubiegłym roku są wpisane do ksiąg buchalteryjnych, zamyka się księgi buchalteryjne.

2) Księgi buchalteryjne: kasową, inwentarzową, magazynową, wyrobów gotowych, gospodarstwa rolnego, należności więźniów oraz dłużników i wierzycieli zamyka się w następujący sposób: wszystkie księgi buchalteryjne porównywa się i uzgadnia z rzeczywistym stanem w naturze. Po uzgodnieniu w księdze inwentarzowej, przed zamknięciem jeszcze, potrąca się 20% tytułem amortyzacji z wartości całego inwentarza, odnotowanego i ustalonego ostatecznie w tej księdze po porównaniu ze stanem rzeczywistym. Sumę tę wpisuje się na stronę rozchodową inwentarza. Następnie podsumowuje się ołówkiem wszystkie kolumny cyfr na stronach przychodu i rozchodu lub Winien i Ma we wszystkich wyżej wskazanych księgach buchalteryjnych. Po takim podsumowaniu trzeba odjąć mniejszą sumę od większej każdego rachunku, posiadającego swoją stronę przychodową i rozchodową lub Winien i Ma, będzie to różnica czyli saldo. Saldo to zapisuje się atramentem na tą stronę, której ogólna suma była mniejszą, podkreśla się

równoległe obydwie strony i podpisuje się ogólne sumy, które winny równać się sobie. Przy każdym saldzie albo różnicy, trzeba odnotować saldo na 1-go stycznia 19 . . . r.

3) Przy otwieraniu księgi inwentarzowej na nowy rok, trzeba cały inwentarz przepisać nanowo, potrącając z ceny poprzedniej każdego przedmiotu 20% na amortyzację. Co się tyczy innych ksiąg buchalteryjnych, to przy otwarciu ich przynosi się różnicę czyli saldo zamknięcia 1) na „przychód” lub „winien”, jeżeli przy zamknięciu saldo to było zapisane na „rozchód” lub na stronę „ma”, 2) na „rozchód” lub na „ma”, jeżeli saldo było zapisane na „przychód” lub „winien”.

B i l a n s .

1) Raz do roku na 1-go stycznia, Kierownik Działu Pracy sporządza bilans z działalności Działu Pracy czyli zestawienie majątkowe. t. j. co Dział Pracy posiada pod względem majątkowym oraz jakie ma zobowiązania majątkowe. Bilans tego rodzaju lub zestawienie majątkowe, służy do sprawdzenia czy przedsiębiorstwa, które Dział Pracy prowadzi, oplatują strat Skarbowi Państwa. Dlatego bilans musi być bezwzględnie prawdziwy, wszelkie naciąganie w bilansie jest surowo wzbronione.

2) Aby zrobić takie zestawienie majątkowe, trzeba przedewszystkiem przed zamknięciem ksiąg buchalteryjnych przed nowym półroczem, porównać majątek, który wykazują książki, z majątkiem w naturze, to znaczy, trzeba dokonać spisu inwentarza z natury. Na inwentarz ten składa się inwentarz żywy, jak: konie, krowy, trzoda chlewna i t. d. inwentarz martwy, jak: maszyny, warsztaty, narzędzia, wozy, uprzęż i t. p. przedmioty, które mają dłuższą niż roczną trwałość, materiały, jak: drzewo, żelazo, płótno, skóra, nici, igły, nawozy, nasiona i t. d., wyroby gotowe, jak: kosze, słomianki, stoły i t. d., ziemniaki, jak: kartofle, warzywa, zboże, pasza roślinna wszelkiego rodzaju i t. d., wyroby niewykończone, odnotowane w księdze kontroli zamówień, znajdujące się jeszcze w warsztatach w postaci materiału pobranego z magazynu i robocizny, zużytej na przeróbkę, lecz jeszcze nieskrystalizowanej w gotowym wyrobie, wreszcie gotówka w kasie.

3) Jeżeli z porównania inwentarza książkowego z inwentarzem spisanim z natury wynikną jakiekolwiek różnice, to trzeba je natychmiast wyjaśnić i uzgodnić książki z rzeczywistością. Jeżeli np. znajdzie się jakiś przedmiot lub nadwyżka materiału, które nie są zapisane do odpowiedniej książki, trzeba wyjaśnić ich pochodzenie i przyczynę dlaczego nie były zapisane, ocenić podług ceny rynkowej i wciągnąć na przychód do odpowiedniej książki; jeżeli natomiast w naturze niema lub brak jakiegokolwiek przedmiotu lub materiału, który jednak figuruje w książce buchalteryjnej jako niezaużyty, trzeba stratę wyjaśnić protokularynie w myśl instrukcji o prowadzeniu księgi inwentarzowej i magazynowej i zapisać zaginiony, zniszczony lub brakujący przedmiot na rozchód odpowiedniej książki.

4) Po uzgodnieniu w powyższy sposób majątku w naturze z tem, co wykazują księgi buchalteryjne, trzeba zamknąć różnicami czyli saldami wszystkie książki w myśl instrukcji o zamykaniu ksiąg buchalteryjnych. Salda te odzwierciedlają stan majątkowy Działu Pracy.

5) Przystępując do sporządzenia bilansu, trzeba zwrócić jeszcze na to uwagę, że władze okupacyjne, opuszczając Polskę, przekazały polskim władzom więziennym majątek, składający się z gotówki, inwentarza i materia-

łów, z których korzystają Działy Pracy. W niektórych wypadkach majątek ten został przekazany władzom więziennym protokularnie, w wielu wypadkach to nie nastąpiło. Niezależnie od tego czy majątek ten został przekazany protokularnie, czy otrzymany był bez wszelkich formalności, nie jest on własnością Działu Pracy lecz jej długiem, który powinien figurować w księdze dłużników i wierzycieli, ponieważ nie pochodzi z jej zarobków lecz otrzymany został niejako z zewnątrz do użytku, jak każdy inny wypożyczony kapitał. Pomijanie w bilansie tego długu czyni ten bilans fałszywym, gdyż wykazuje niczem nieusprawiedliwione i niezasłużone zyski Działu Pracy, wówczas kiedy faktycznie mogły być straty.

Z tego powodu majątek pozostały po okupantach wszędzie i zawsze trzeba traktować z jednej strony jako aktywa, t. j. kapitał, który Dział Pracy posiada, z drugiej strony jako pasywa t. j. dług, ponieważ nie jest jej własnością lecz pozostawiony został przez Skarb Państwa tylko do użytkowania. To samo dotyczy majątku przejętego od gospodarstwa więziennego.

Przewidziane 20% amortyzacji inwentarza t. j. maszyn i narzędzi dotyczy również zużywającego się inwentarza, pozostałego po okupantach i przejętego od gospodarstwa więziennego, nie może to jednak jednocześnie zmniejszać długu, wyrażonego w ustalonej jego wartości podczas przemowienia pozostałego majątku po okupantach i przejętego od gospodarstwa więziennego, ponieważ narzędzia i maszyny zużywa dla swoich wyłącznie potrzeb Dział Pracy.

6) W myśl powyższych rozważań do stanu czynnego Działu Pracy według załączonego wzoru wejda: kasy, inwentarza, materiałów, wyrobów gotowych, ziemiopłodów, wyrobów niewykończonych, gospodarstwa rolnego i dłużników. Do stanu biernego wejda: wartość pozostałości po okupantach w gotówce, inwentarzu i materiałach, wartość przejętego majątku od gospodarstwa więziennego, salda wierzycieli, należności więźniów, Wydziału Pracy i Skarbowi za utrzymanie więźniów. Różnica między ogólną sumą stanu czynnego i stanu biernego, stanowi zysk lub stratę, zależnie od tego, czy stan czynny jest większy od stanu biernego czy mniejszy. Jeżeli stan czynny jest większy, to Dział Pracy przyniósł zysk, jeżeli jest mniejszy od stanu biernego, to są straty. W celu zbilansowania, zysk wpisuje się na stronę bierną bilansu, stratę na stronę czynną bilansu.

U w a g i.

Wszystkie powyżej podane wskazówki do prowadzenia ksiąg buchalteryjnych w Działach Pracy nie wyczerpują jeszcze całkowicie wszystkiego, co potrzeba dla buchalterji tych działów. Bardzo wiele pod tym względem zależy od uzupełniającej inicjatywy prowadzącego księgi buchalteryjne, gdyż buchalterja jest raczej sztuką, niż nauką.

W każdym więc Dziale Pracy udzielone powyżej wskazówki, winny być przystosowane do indywidualnych zadań i stanu rozwoju Działu Pracy.

Podany powyżej plan rachunkowości Działów Pracy, wynika z odpowiedzialności Wydziału Pracy przed Skarbem Państwa za całość majątku państwowego, powierzonego Wydziałowi Pracy dla celów produkcyjnych. Konieczność zatem ścisłej kontroli obrotów tego majątku oraz gotowość w każdej chwili do zdania sprawy, gdzie ten majątek się znajduje, w jakiej formie oraz czy z korzyścią dla Państwa Polskiego jest wyzyskiwany, zmusza Wydział Pracy do ujednostajnienia niniejszym buchalterji Działów Pracy w celu uzgodnienia i połączenia poszczególnych prac buchalteryjnych w jedną zharmonizowaną całość sprawozdawczo-statystyczną.

Ze wskazówek udzielonych w niniejszej instrukcji nie wynika bynajmniej, żeby wszystkie Działy Pracy prowadziły księzkowość w takich rozmiarach jak są w niej przedstawione. Dział Pracy np. który nie ma możliwości z takich czy innych powodów urządzić u siebie warsztatów przemysłowych lub gospodarstwa rolnego, lecz musi się ograniczyć tylko do wynajmu więźniów do robót zarobkowych, potrzebuje do rachunkowości w tym wypadku tylko księgę kasową należności więźniów, księgę zamówień oraz, o ile jest jakkolwiek inwentarz, księgę inwentarzową.

W Dziale Pracy, w którym jest gospodarstwo rolne, a niema warsztatów niema potrzeby zakładania ksiąg buchalteryjnych, związanych z warsztatami i odwrotnie tam, gdzie są warsztaty a niema gospodarstwa rolnego, zbytne są książki dla rachunków gospodarstwa rolnego. W granicach jednak tego majątku, jaki Dział Pracy posiada, księzkowość prowadzona być musi bardzo ściśle i dokładnie, gdyż bez niej wszelka kalkulacja staje się fikcją na niczem nie opartą, narazającą Skarb Państwa na niepotrzebne straty, spowodowane niedbalstwem pracowników państwowych.

Rachunkowość staranna, jest sumieniem wszelkiego gospodarstwa, gdzie niema jej lub jest prowadzona wadliwie, tam nie może być sumiennej działalności.

OKÓLNIK № 438/II. K. P. W./21.

Do Panów Naczelników Więzień (Dział Pracy).

Załączając przy niniejszym 1 wzór zestawienia bilansowego, 2 wzory wniosków o udzielenie kredytów na organizację lub rozszerzenie warsztatów przemysłowych i gospodarstw rolnych, 12 formularzy miesięcznych raportów statystycznych, oraz 12 formularzy raportów miesięcznych o obrotach majątkowych Działu Pracy — Departament Więzienny poleca.

1) Sporządzanie bilansu dwa razy w roku kalendarzowym na 1/I i 1/VII według załączonego wzoru № 1 i w myśl instrukcji z dn. 9/III 1921 r. № 17987/100 oraz przesyłanie tych bilansów każdorazowo do Wydziału Pracy Więźniów nie później jednak, niż w miesiąc po dacie sporządzenia bilansu.

2) Przedstawianie Wydziałowi Pracy Więźniów natychmiast, skoro tylko zjawi się możliwość uruchomienia lub rozszerzenia warsztatów pracy, wniosków o udzielenie odpowiednich kredytów według załączonych wzorów № 2 i 2a.

3) Wypełnianie ściśle odpowiednimi cyframi, poczynając od dnia 1 stycznia 1922 r., załączonych formularzy miesięcznych raportów statystycznych (wzór № 3) zamiast raportów statystycznych, obowiązujących dotychczas, oraz przesyłanie tych raportów do Wydziału Pracy Więźniów w miesiącu następnym nie później, niż do 30-go tegoż miesiąca.

4) Wypełnianie ściśle odpowiednimi cyframi, poczynając od dnia 1 stycznia 1922 r., załączonych formularzy miesięcznych raportów o obrotach majątkowych Działu Pracy (wzór № 4) zamiast obowiązujących dotychczas miesięcznych odpisów ksiąg buchalteryjnych i dokumentów kasowych, oraz przesyłanie tych raportów do Wydziału Pracy Więźniów w miesiącu następnym nie później, niż do 30-go tegoż miesiąca.

Polecając powyższe Departament Więzienny wyjaśnia:

1) Wszystkie wnioski, skierowane do Wydziału Pracy Więźniów o udzielenie kredytów na uruchomienie warsztatów przemysłowych lub gospodarstw rolnych, opierać się winny nie tylko na ścisłych danych wskazanych we wzo-

rach, do wniosków o przyznanie kredytów, lecz również na ścisłej, o ile to tylko możliwe kalkulacji produkcji t. j. jakie przewiduje się wydatki oraz dochody z projektowanych wkładów.

2) Ilość dni pobytu więźniów oblicza się dodając wszystkie sumy dni przebytych przez więźniów w więzieniu w danym okresie miesięcznym według księgi więźniów.

3) Ilość dni przepracowanych przez więźniów przy robotach oblicza się, sumując wszystkie dni więźniów, spędzone przy pracy w danym okresie miesięcznym według list, pracy, oraz stosownie do podziału i rubryk wskazanych w raporcie statystycznym. Aby otrzymać zestawienie ogólnych sum dni, przepracowanych przez więźniów w danym okresie miesięcznym przy wszelkich robotach, należy ogólne sumy dni, przepracowanych przez więźniów we własnych warsztatach dochodowych powtórnie wpisać w dalszym ciągu na tej samej linii do sąsiednich odpowiednich rubryk, w których wykazana jest ilość dni, przepracowanych przez więźniów przy innych robotach.

4) Pod kalkulacyjną oceną pracy Departament Więzienny rozumie ocenę pracy więźniów, stosowaną przy wszelkiej kalkulacji produkcji w myśl okólnego pisma z dnia 25/II 1921 r. № 16568/Z. O. 100^c, przyczem Departament Więzienny zaznacza, że ogólna suma kalkulacyjnej oceny pracy osiągnięta z produkcji, po potrąceniu należności Skarbowi Państwa jako zwrotu za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów w myśl pisma okólnego z dnia 25/II 1921 r. № 17371/O. P. K. 101 całkowicie przeznaczona jest na wynagrodzenie, dodatkową aprowizację, nagrody i t. p. dla więźniów i żadnych zysków z tego źródła Dział Pracy ciągnąć nie ma prawa. Koszta handlowe i zyski w myśl pisma okólnego z dnia 25/II 1921 r. № 16568/Z. O. 100^c przewidziane są niezależnie od oceny pracy z zaliczki do sum obrotowych zawartych w materiałach i ocenie pracy więźniów 25% na pokrycie kosztów handlowych oraz przynajmniej 20% zysku. Co się tyczy kalkulacyjnej oceny pracy więźniów wynajmowanych instytucjom i osobom prywatnym to uzupełniając pismo okólnie z dnia 7/III 1921 r. № 17805/Z. O. 100 Departament Więzienny poleca potrącać od sumy umówionej za wynajem więźniów do robót 20% tej sumy na zysk Działu Pracy; pozostała po tym potrąceniu suma traktowana być winna jako kalkulacyjna ocena pracy więźniów wynajmowanych instytucjom i osobom prywatnym, i stosunek do niej Działu Pracy winien być taki sam, jak do kalkulacyjnej oceny pracy więźniów w warsztatach przemysłowych. We własnym gospodarstwie rolnem kalkulacyjna ocena pracy więźniów jest ta sama, jaką kierownictwo obciąża gospodarstwo rolne za wykonywanie przy tem gospodarstwie roboty przez więźniów.

Koszta handlowe i zysk we własnym gospodarstwie rolnem kalkulują się po zbiorach ziemiopłodów, dodając do sumy ogólnej wkładów w gospodarstwie rolnem w postaci wszelkiego rodzaju materiałów oraz robocizny 25% kosztów handlowych, wysokość zaś zysków lub strat określi się wtedy różnicą między ceną kosztów własnych produkcji skalkulowanych w powyższy sposób, a ceną rynkową.

5) Raporty w obrotach majątkowych Działu Pracy winny opierać się i odpowiadać ściśle księgom buchalteryjnym, prowadzonym przez Dział Pracy w myśl okólnego pisma z dnia 9/III 1921 r. № 17987/100, co podczas inspekcji więzień będzie sprawdzane.

Zaoszczędzając Działowi Pracy kosztów i trudu, które pociągało za sobą sporządzanie i przesyłanie co miesiąc odpisów ksiąg buchalteryjnych i dokumentów kasowych, Departament Więzienny zaznacza, że o ile księgi buchalteryjne będą prowadzone przez Dział Pracy akuratnie, wypełnianie raportów miesięcznych będzie bardzo ułatwione. Nieprzysyłanie w oznaczo-

nym terminie tych raportów lub fałszywe ich zestawienia będzie świadczyć o wadliwym prowadzeniu Działu Pracy. Pozatem Departament Więzienny stwierdza brak dostatecznego zainteresowania się ze strony zarządów więzień dochodową produkcją więzienną, która, wobec ciężkiego stanu gospodarczego Państwa, obok innych zadań więziennictwa winna być pierwszorzędnym zadaniem więzienia. Inicjatywa i wydajność pracy, jaką rozwiną w najbliższym czasie Zarządy więzień będzie stanowiła w opinii Ministerstwa bezwzględnie o ich zdolnościach do zajmowania powierzonych im stanowisk Kierowniczych w Zarządach tych więzień.

Warszawa, dnia 22 września 1921 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Dr. Głowacki

- U w a g a:
- 1) Pismem Okólnem № 492/IV P. W./23 z dn. 14/III 1923 r. L. IV P. W. 4297/135 sporządzanie bilansów na 1 lipca każdego roku zostało zniesione, pozostawiając w mocy rozporządzenie przedstawiania bilansów na 1 stycznia każdego roku.
 - 2) Wzory: raportu statystycznego (№ 3) i raportu z obrotów majątkowych (№ 4) będą rozesłane pocztą. Powyższe wzory znajdują się na składzie w Wydziale Pracy Więźniów, dokąd należy skierowywać swoje zapotrzebowania.

Bilans

Z O B O W I A Z A N I A :

I. Skarbowi Państwa:			
a) za podjęte z § 11 budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości zaliczki oraz za utrzymanie więźniów pracujących do dnia 31 grudnia 1920 r. o ile pieniądze nie zostały jeszcze przesłane do Wydziału Pracy Więźniów według załączonego wykazu . . .	mk. 100.000		
b) za przyjęte po okupantach:			
1) w gotówce	mk. 10.000		
2) w inwentarzu żywym	" 10.000		
3) " " martwym	" 5.000		
4) W materiałach surowych:			
a) stolarskich	" 5.000		
b) szewckich	" 10.000		
c) krawieckich i t. d. } wg. załączonego spisu	" 15.000		
5) w gotowych wyrobach:			
a) stolarskich	" 20.000		
b) szewckich	" 5.000		
c) krawieckich i t. d. } wg. załączonego spisu	" 5.000		
6) W niewykończonych wyrobach:			
a) szewckich	" 10.000		
b) krawieckich	" 5.000		
c) stolarskich i t. d. } wg. załączonego spisu	" 5.000	mk. 105.000	mk. 205.000
II. Gospodarstwu więziennemu na 1 stycznia 1922 r. wg. załączonego wykazu		mk. 10.000	
III. Wydziałowi Pracy Więźniów za wydane zaliczki, wg. załączonego wykazu do dnia 1 stycznia 1922 r.		" 100.000	
IV. Różnym wierzycielom, którym do dnia 1 stycznia 1922 r. nie zwrócono lub nie wypłacono należności — należy się według załączonej listy imiennej		" 35.000	
V. Więźniom za pracę do dnia 1 stycznia 1922 r. według załączonej listy imiennej należy się		" 50.000	
Zobowiązanie razem		mk. 400.000	

Z e s t a w i e n i e.

Majątek	mk. 600.000	
Zobowiązanie	" 400.000	
Czysty majątek	mk. 200.000	" 200.000
Ogółem	mk. 600.000	

Pieczęć więzienna.

Podpisy: Naczelnika więzienia i Inspektora Kasy Pracy.

Działu Pracy więzienia w

Wzór № 1.

M A J A T E K :

I. W kasie gotówką na dzień 1 stycznia 1922 r. według załączonego odpisu księgi kasowej za m. grudzień 1921 r.	mk. 100.000	
II. W inwentarzu pozostałym na 1 stycznia 1922 r.:		
w inwentarzu martwym według załączonego wykazu	mk. 40.000	
w inwentarzu żywym według załączonego wykazu	" 10.000	" 50.000
w/g załączonego spisu inwentarza na 1/1 22 r.		
III. W materiałach surowych pozostałych na 1 stycznia 1922 r.:		
a) stolarskich według załączonego wykazu	mk. 10.000	
b) szewckich " " " " " " " " " " " "	" 20.000	
c) krawieckich " " " " " " " " " " " "	" 30.000	" 60.000
i. t. d. w/g załączonego wykazu na 1/1 22 r.		
IV. W gotowych wyrobach pozostałych na 1 stycznia 1922 r.:		
a) stolarskich według załączonego wykazu	mk. 20.000	
b) szewckich " " " " " " " " " " " "	" 60.000	
c) krawieckich " " " " " " " " " " " "	" 10.000	" 90.000
i. t. d. w/g załączonego wykazu na 1/1 22 r.		
V. W niewykończonych wyrobach pozostałych na 1 stycznia 1922 r.:		
a) stolarskich według załączonego wykazu	mk. 20.000	
b) szewckich " " " " " " " " " " " "	" 10.000	
c) krawieckich " " " " " " " " " " " "	" 20.000	" 50.000
i. t. d. w/g załączonego wykazu na 1/1 22 r.		
VI. W gospodarstwie rolnem w uprawie pól na przyszły okres (robocizna ludzka, końska, nasiona, nawóz, dzierzawa, meljoracja i t. d.) według załączonego spisu na 1 stycznia 1922 r.		" 50.000
VII. W produktach rolnych pozostałych na 1 stycznia 1922 r. (zboże, kartofle, warzywa etc.) w/g załączonego spisu		" 60.000
VIII. W produktach zwierzęcych pozostałych na 1 stycznia 1922 r. (nawóz, mleko, masło, mięso, skóry etc.) według załączonego wykazu		" 60.000
IX. W paszy pozostałej na 1 stycznia 1922 r. według załączonego spisu		" 30.000
X. U gospodarstwa więziennego pozostałość na 1 stycznia 1922 r. według załączonego wykazu		" 10.000
XI. U Wydziału pracy więźniów pozostałość długu na 1 stycznia 1922 r. według załączonego wykazu		" 10.000
XII. U różnych dłużników pozostałość długu na 1 stycznia 1922 r. według załączonej listy imiennej, wyszczególniającej od kogo i za co się należy		" 30.000
Majątek razem	mk. 600.000	

Ogółem proszę o wyasygnowanie marek na urządzenie warsztatów pracy w więzieniu.
 Potrzebę zakupu powyżej wyszczególnionych maszyn, narzędzi i surowców stwierdzam protokołami sporządzonymi wraz z rzeczoznawcami. Protokoły przy niniejszym załącza się.

Naczelnik Więzienia:
, dnia 1922 r.

№ warsztatów pracy	Wyszczególnienie	obecnie		projektuje się		ilość			ilość			materiałów surowych			Ciężar
		liczba więźniów zatrudnionych	wyszczególnienie	po sumie mk.	wyszczególnienie	po sumie mk.	N A R Z Y Z R K U P I Ć			N A R Z Y Z R K U P I Ć			liczba		
							m	a	s	z	y	z		r	

Kasa Pracy Więzienia przy ogólnej liczbie więźniów obecnie zatrudnia
 przy projektowaniem zarządzeniu warsztatów pracy zatrudni więźniów.

Wzór № 2.

Wzór № 2a.

Kasa Pracy Więzienia w przy ogólnej liczbie więźniów zatrudnia obecnie dziennie
 w gospodarstwie rolnym przy więzieniu. Przy projektowaniem rozszerzeniu gospodarstwa rolnego zatrudniac będzie dziennie przeciętnie więźniów.

Nazwa ziemiopłod.	Do-tychczasowy obszar	Pro-jektowany obszar	inwentarz żywy			inwentarz martwy			suma mk.	nazwa	kg.	suma mk.
			nazwa	liczba sztuk	cena	nazwa	liczba sztuk	cena				

Ogółem proszę o wyasygnowanie marek na urządzenie gospodarstwa rolnego przy więzieniu w
 Potrzebę nabycia powyżej wyszczególnionego stwierdzam protokołami sporządzonymi wraz z rzeczoznawcami, protokoły przy niniejszym załącza się.

Naczelnik Więzienia:
, dnia 1922 r.

OKÓLNIK № 478/III. P. W./22

w sprawie

przekazywania należności Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów przez Działy Pracy Więźniów.

Do wszystkich pp. Naczelników Więźniów w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.

Zmieniając dotychczasowy system regulowania przez Działy Pracy poszczególnych więźniów należności Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca od dnia 1 stycznia 1922 r. przekazywać te należności bezpośrednio do miejscowych kas skarbowych, tytułem dochodów przewidzianych w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości na 1922 r. Dział III. § 10, poz. 1.

Przekazywanie powyższych należności Skarbowi Państwa do kas skarbowych, poleca się dokonywać natychmiast po miesięcznym sporządzeniu listy pracy więźniów, każdego miesiąca, nie później jak do dnia 15-go nowego rozpoczętego miesiąca.

O przekazaniu tych sum, należy jednocześnie zawiadomić Wydział Pracy Więźniów odpowiednim raportem, w którym winno być podane: data przekazania pieniędzy do kasy skarbowej, № pokwitowania, wysokość sumy przelanej, lista pracy więźniów z wyszczególnieniem ilości dni pracy, za które pieniądze wpłacono, oraz miesiąc, w którym praca była wykonywana.

Wszelkie inne sumy pieniężne, przekazywane dotychczas przez Działy Pracy na konto № 30074 P. K. O., z wyjątkiem należności Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, od 1/1 1922 r. należy przekazywać w dalszym ciągu jak dotychczas na konto № 30074 P. K. O.

Wyjaśniając powyższe, Ministerstwo Sprawiedliwości zawiadamia, że dochody z pracy więźniów przewidywane w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości na 1922 r. opierają się głównie na przewidywanym w stosunku do ogólnego zaludnienia więzień zajęciu pracą dochodową przynajmniej 20% więźniów, za których utrzymanie Skarb Państwa powinien otrzymać zwroty, czyli, jeżeli w danym więzieniu i w danym dniu przebywa 100 więźniów, przynajmniej 20 z nich winni być zajęci pracą dochodową oraz za ich utrzymanie winien nastąpić zwrot Skarbowi Państwa mk. 140 za dzień pracy więźnia.

Z powyższego wynika, że w normalnych warunkach wszelkie zwiększenie ilości zatrudnionych więźniów ponad 20% ogólnego zaludnienia danego więzienia oraz dokonanie w tym samym stosunku zwrotu Skarbowi Państwa za ich utrzymanie, będzie świadczyło o inicjatywie, zdolnościach organizacyjnych oraz poczuciu obowiązku służbowego kierownictwa danego Działu Pracy, wszelka zaś niższa norma niż 20% bez szczególnych usprawiedliwiających ten fakt okoliczności, paraliżując wykonanie przyjętych przez Ministerstwo zobowiązań budżetowych, świadczyć będzie o niedołęstwie lub niedbalstwie kierownictwa Działów Pracy.

Warszawa, dnia 9 stycznia 1922 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa-Maleszewski

U w a g a: 1) Wobec zamknięcia rachunku Wydziału Pracy Więźniów w P. K. O., zgodnie z pismem Okólnem № 386/III PW./22 z dnia

- 24/X 1922 r. L. III PW. 16764/141, wszelkie wpłaty na konto Wydziału Pracy Więźniów należy uskutecznić za pośrednictwem miejscowych Kas Skarbowych na rachunek № 12 w Centralnej Kasie Państwowej wyżej wymienionego Wydziału.
- 2) Stawka 140 mk., jako zwrot Skarbowi Państwa za utrzymanie każdego pracującego dochodowo więźnia została zmieniona Okólnikiem № 691/IV PW./23 z dnia 14/IV 1923 roku № IV PW. 7254/127.

OKÓLNIK № 479/III P. W./22

w sprawie

regulowania rachunków z Wydziałem Pracy Więźniów.

Do wszystkich Panów Naczelników Więźniów w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.

Uzupełniając dotychczasowe przepisy o prowadzeniu rachunkowości oraz administrowaniu kapitałem, przeznaczonym na cele działalności przemysłowo-handlowej Działów Pracy poszczególnych więzień Ministerstwo Sprawiedliwości od 1-go stycznia 1922 r. poleca:

1) Przenieść w księdze dłużników i wierzycieli wszystkich należności Skarbowi Państwa, o ile takowe są odnotowane, wyłączając jedynie należności za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, z rachunku Skarbu Państwa na rachunek Wydziału Pracy Więźniów.

2) Zapisywać w księdze dłużników i wierzycieli każdorazowo po sporządzeniu bilansu cały wykazany w bilansie czysty majątek na dobro Wydziału Pracy Więźniów.

3) Dokonywać wszelkich wpłat do Wydziału Pracy Więźniów, oprócz należności Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, jedynie na konto № 30074 w P. K. O.; nie przysyłać zaś za pośrednictwem przekazów pocztowych, które w myśl rozporządzenia Ministerstwa Skarbu są przejmowane przez Centralną Kasę Państwową.

4) Przelewać natychmiast na konto № 30074 w P. K. O. wszelką leżącą nieprodukcyjnie gotówkę, zbędną jako kapitał obrotowy oraz wszelkie należności Wydziałowi Pracy Więźniów, obciążając temi wpłatami w księdze dłużników i wierzycieli rachunek Wydziału Pracy Więźniów.

5) Występować natychmiast do Wydziału Pracy Więźniów z umotywowanymi stosownie do przepisów wnioskami o udzielenie kredytów na zakup maszyn, narzędzi, surowców i t. p. skoro tylko zjawiają się warunki zyskowego oraz produkcyjnego ich zastosowania.

6) Potwierdzać i zawiadamiać natychmiast raportami Wydział Pracy Więźniów o wszelkich wpłatach na rachunek W. P. W. lub o obciążeniach rachunku Wydziału Pracy Więźniów oraz o otrzymywanych od Wydziału Pracy Więźniów funduszach.

Polecając powyższe Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia, — że w myśl przepisów, polecających przelanie do Wydziału Pracy Więźniów wszystkich czystych zysków, wykazanych w bilansie na 1/1 1922 r. należy jak wyżej zaznaczono zapisać na dobro Wydziału Pracy Więźniów cały wykazany w bilansie czysty majątek, poczem w miarę realizowania tego majątku na gotówkę, należy przekazywać tę gotówkę na konto № 30074 w P. K. O., obciążając Wydział Pracy Więźniów przekazaną sumą. W razie potrzeby

pozostawienia części tego czystego majątku jako niezbędnego kapitału obrotowego należy wystąpić z odpowiedniami jak wyżej zaznaczono wnioskami do Wydziału Pracy Więźniów.

Warszawa, dnia 16 stycznia 1922 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa Maleszewski

U w a g a: 1) Patrz punkt 1 uwagi zamieszczonej przy Okólniku № 478/III P. W./22 z dn. 9/I 22 r. № III P. W. 543/127.

OKÓLNIK № 488/III. P. W./22

w sprawie

pokrywania kosztów handlowych, związanych z produkcją więzienną, z funduszków Działów Pracy Więźniów.

Do Panów Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.

Ze względu na prawidłowe obliczenie kosztów produkcji więziennej oraz na ścisły rachunek osiągniętych rzeczywistych strat i zysków z przedsiębiorstw więziennych przy sporządzaniu bilansów Działów Pracy poszczególnych więzień, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca od dnia 1 stycznia 1922 roku:

1) Wypłacać wynagrodzenie za pracę pracownikom kontraktowym, zatrudnionym wyłącznie w Działach Pracy, a otrzymującym dotychczas wynagrodzenie z ogólnego budżetu więziennego, z funduszków miejscowego Działu Pracy. Pieniądze już pobrane przez powyższych pracowników tytułem wynagrodzenia z kas skarbowych za czas od 1 stycznia 1922 r. zwrócić niezwłocznie do kas skarbowych w całości na właściwy paragraf budżetowy.

2) Przyjmowanie nowych pracowników, niezbędnych dla Działu Pracy uskuteczniać wyłącznie na podstawie kontraktów, według obowiązującego wzoru umowy po uprzednim wystąpieniu z umotywowanym wnioskiem do Departamentu Więziennego o potrzebie zwiększenia personelu w Dziale Pracy, oraz po zatwierdzeniu projektowanej umowy przez Departament Więzienny.

3) Zwrócić do kas skarbowych z funduszków Działów Pracy na właściwy paragraf budżetowy całą należność gospodarstwu więziennemu za pozostałą według remanentu na 1 stycznia 1922 roku paszę, zakupioną przez gospodarstwo więzienne dla inwentarza żywego, przekazanego Działom Pracy w myśl okólnika z dnia 24/XII 1922 r. № 230/III P. W./21.

4) Pokrywać z funduszków Działów Pracy wszelkie wydatki na księgi buchalteryjne, druki, materiały piśmienne i inne przedmioty kancelaryjne służące do wyłącznego użytku Działów Pracy.

5) Pokrywać z funduszków Działów Pracy wszelkie koszty podróży i przypadające stosownie do umowy djety pracownikom Działów Pracy, delegowanym specjalnie do załatwienia spraw Działów Pracy, poza granicą miejscowości, w której znajduje się dane więzienie, na czas dłuższy od 12 godzin, po uprzednim uzyskaniu na tę podróż zezwolenia od Departamentu Więziennego.

6) Pokrywać z funduszków Działów Pracy wszelkie wydatki na opał i światło, zużywane wyłącznie przez Działy Pracy, nieprzewidziane obecnym budżetem Więziennym.

7) Pokrywać z funduszków Działów Pracy wszelkie wydatki na utrzymanie w należytym porządku lokali, służących wyłącznie do użytku Działów Pracy.

8) Sporządzać co miesiąc na podstawie księgi kasowej wykaz wszystkich powyższych wydatków handlowych, podsumować te wydatki, poczem otrzymaną sumę ogólną wpisać do raportu miesięcznego o obrotach majątkowych Działów Pracy w myśl okólnika № 438 z dnia 22/IX 1921 roku pozycja XXII, koszty handlowe, punkt 2. Wykazy kosztów handlowych przechowywać w buchalterji Działu Pracy dla kontroli.

Polecając powyższe, Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia:

Ponieważ znaczna część kosztów handlowych, wynikających z produkcji więziennej, jak wynagrodzenie personelu fachowego Działów Pracy, materiały piśmienne, podróże, djety i t. p. wydatki, była pokrywana dotychczas z budżetu więziennego, czysty więc majątek Działów Pracy, wykazywany w bilansach Działów Pracy nie może stanowić czystego zysku, który może być tylko wówczas wykazany, kiedy wszystkie koszty handlowe związane z produkcją więzienną będą brane w rachubę przy sporządzaniu bilansu. Polecony powyżej rachunek kosztów handlowych, pokrywanych z funduszków Działów Pracy umożliwi niezmiernie ważny dla dalszej produkcji więziennej rachunek strat i zysków czystych przy zamknięciach bilansowych ksiąg buchalteryjnych.

Wyjaśniając powyższe, Ministerstwo Sprawiedliwości zwraca uwagę kierownictwa Działów Pracy na potrzebę systematycznego co miesiąc porównywania ogólnej sumy rzeczywistych kosztów handlowych, uwzględnionych w miesięcznych wykazach kosztów handlowych z ogólną sumą kosztów dodatkowych, oraz zysków figurujących w księdze kontroli zamówień w rubrykach № 8 i 9, wynikających z kalkulacyjnych obliczeń produkcji, więziennych, przeznaczonych na pokrycie rzeczywistych kosztów handlowych oraz na czysty zysk. Jeżeli po porównaniu suma rzeczywistych kosztów handlowych, uwidoczniła w wykazach miesięcznych przewyższa ogólną sumę kosztów dodatkowych łącznie z zyskami w księdze kontroli zamówień na dany miesiąc, świadczy to, że Dział Pracy w danym miesiącu przyniósł bezwzględnie straty. Straty te będą o wiele większe, od różnicy między rzeczywistymi kosztami handlowymi, a dochodami, osiągniętymi z kalkulacji, gdyż nie będzie w tych stratach uwzględniony procent od kapitału, którym obraca Dział Pracy, oraz amortyzacja inwentarza tego rodzaju. Gdy wypadek zostanie zauważony należy zbadać, co jest przyczyną tej straty, a mianowicie, czy za wysokie koszty handlowe (zbyt liczny personel, za duże zużycie opału i światła, za wiele rozjazdów lub inne nadmierne wydatki, czy mała wydajność pracy więźniów, czy wadliwa kalkulacja, polegająca na zbyt niskiej ocenie produkcji, czy też wszystkie przyczyny razem).

We wszystkich powyżej przytoczonych wypadkach, aby zapobiec stratom, należy natychmiast poczynić oszczędności w kosztach handlowych podnieść wydajność pracy więźniów, sprawdzić dokładnie kalkulację produkcji, oraz zawiadomić jednocześnie o tem Wydział Pracy Więźniów.

Warszawa, dnia 30 stycznia 1922 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa Maleszewski

U w a g a: Umowy z pracownikami kontraktowymi należy zestawiać zgodnie z wzorem, zamieszczonym przy Okólniku № 670/II O. P./23

z dn. 23 marca 1923 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spraw. № 7), z dodaniem paragrafu 8-go o brzmieniu następującem: „Umowa niniejsza staje się prawomocną po zatwierdzeniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości”.

OKÓLNIK № 587/III. P. W./22

w sprawie

zaliczenia na rachunek zysków części kalkulacyjnej oceny pracy więźniów przeznaczonej na dodatkowe żywienie więźniów wynajmowanych przez Działy Pracy do robót osobom prywatnym z żywieniem.

Do Panów Naczelników więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Uzupełniając pismo okólne № 203/III P. W./21 z dnia 16/XI 1921 roku № III. P. W. 27050/100 Ministerstwo Sprawiedliwości poleca:

Żywienie przez osoby prywatne więźniów, wynajmowanych do robót zarobkowych należy uważać za dodatkowe żywienie, przypadającą zaś część z kalkulacyjnej oceny pracy na dodatkowe żywienie więźniów wynajmowanych z żywieniem, zapisywać na zysk Działu Pracy z robocizny więźniów.

Polecając powyższe Ministerstwo Sprawiedliwości jednocześnie przypomina, że wypłata djet pracownikom więziennym z funduszków Działu Pracy, dozoru więźniów na robotach pozawięziennych uskutecznia się na podstawie ogólnych przepisów o djetach dla pracowników państwowych zarówno co do wysokości, jak również co do czasu odbycia danej delegacji, przytem djety te całkowicie winny być pokryte przez wynajmującego niezależnie od kalkulacyjnej oceny pracy więźniów wynajmowanych.

Warszawa, dnia 17 sierpnia 1922 r.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu

Augustynowicz

OKÓLNIK № 588/III. P. W./22

w sprawie

zwrotu Skarbowi Państwa kosztów utrzymania pracujących dochodowo więźniów w przedsiębiorstwach Działów Pracy, wymagających dłuższego okresu obrotowego dla wycofania poczynionych wkładów.

Do Panów Naczelników Więzień w Okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Wobec zobowiązania budżetowego Ministerstwa Sprawiedliwości względem Ministerstwa Skarbu do zwracania Skarbowi Państwa kosztów utrzymania wszystkich pracujących dochodowo więźniów w terminach miesięcznych za każdy ubiegły miesiąc, oraz wskutek trudności, jakie napotyka wykonanie powyższego zobowiązania przez Działy Pracy w stosunku do przedsiębiorstw, wymagających dłuższego okresu obrotowego do wycofania poczynionych w tych przedsiębiorstwach wkładów, jak np. gospodarstwa rolne, plantacje wikliny i t. p. Ministerstwo Sprawiedliwości poleca: Zwracać się w razie braku pieniężnych środków obrotowych do Wydziału Pracy Więźniów, z wnioskami o udzielenie do czasu zrealizowania pieniężnego pro-

duktów, zaliczek zwrotnych na pokrycie miesięcznych należności Skarbowi Państwa za utrzymanie więźniów, pracujących dochodowo w powyżej wymienionych przedsiębiorstwach Działu Pracy, uzasadniając te wnioski stanem kasy Działu Pracy w danym czasie, ścisłym wykazem miesięcznym więźniów zatrudnionych dochodowo, ilością dni przepracowanych przez więźniów w danym miesiącu oraz sumą ogólną, niezbędną do pokrycia należności Skarbowi Państwa.

O ile wnioski będzie dostatecznie uzasadnione, może być wyjednana odpowiednia zaliczka zwrotna na powyższe koszty obciążając wyasygnowaną sumą dany Dział Pracy do czasu, który będzie oznaczony do zwrotu udzielonej zaliczki.

Warszawa, dn. 18 sierpnia 1922 r.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu

Augustynowicz

PISMO OKÓLNE № 386/III P. W./22

w sprawie

**otwarcia rachunków bieżących w kasach skarbowych.
Do Panów Naczelników Więzień.**

Ministerstwo Sprawiedliwości opierając się na rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 14 sierpnia 1922 r. LGUK. 3238/WAK. w przedmiocie otwarcia w kasach skarbowych rachunków bieżących dla władz i urzędów państwowych (Monitor Polski № 201 z dnia 5/IX.22) poleca całkowitą gotówkę Działu Pracy znajdującą się w Pocztowej Kasie Oszczędności lub innych instytucjach przenieść do właściwych kas skarbowych na rachunek bieżący, rachunki zaś w poprzednich instytucjach zamknąć.

Następnie wszystkie wpłaty dla Wydziału Pracy Więźniów Departamentu Więziennego należy uskutecznić za pośrednictwem miejscowej kasy skarbowej na rachunek bieżący № 12 do Centralnej Kasy Państwowej w Warszawie, wyżej wspomnianego Wydziału.

Odnośne blankiety do załatwiania czynności kasowych są do otrzymania w miejscowych kasach skarbowych.

Warszawa, dnia 24 października 1922 r.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu

Augustynowicz

PISMO OKÓLNE № 492/IV. P. W./23

w sprawie

bilansów Działu Pracy.

Do wszystkich Panów Naczelników więzień, oraz do wiadomości Panów Prokuratorów przy Sądach Apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu, Krakowie, Lwowie, Katowicach i Panom Prezesom Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie.

Z zakończeniem roku budżetowego 1922 wszystkie czyste zyski, wynikające z bilansu Działów Pracy na 1 stycznia r. 1923 i osiągnięte z produkcji w 1922 r. winny być wpłacone na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy

Więźniów Departamentu Więziennego w Centralnej Kasie Państwowej. Działy Pracy więźniów, które nie wypełniły powyższego zarządzenia, powinny niezwłocznie wykonać je w całej rozciągłości pod osobistą odpowiedzialnością kierowników tychże Działów.

Powyższą wpłatę zysków należy uskuteczyć następującym sposobem: Gdy dany Dział Pracy nie potrzebuje powiększenia kapitału obrotowego, to całkowita suma czystych zysków powinna być niezwłocznie wpłacona na rachunek Wydziału Pracy Więźniów. O ile zaś dany Dział Pracy, czy to z powodu przeprowadzenia wadliwej kalkulacji, czy to ze względu na rozszerzenie wytwórczości — potrzebuje powiększyć swój kapitał obrotowy, to winien wystąpić do Ministerstwa z odpowiednio umotywowanym wnioskiem o udzielenie odpowiednich kredytów. Przytem Dział Pracy z ogólnej sumy czystych zysków pozostawia sobie sumę, o przyznanie której występuje we wniosku, resztę zaś sumy czystych zysków za rok ubiegły wpłaca niezwłocznie na rachunek Wydziału Pracy Więźniów. W razie, gdy część sumy czystych zysków jest umieszczoną w surowcach i półfabrykatkach, to po zrealizowaniu tychże należy daną sumę niezwłocznie przekazać Wydziałowi Pracy Więźniów.

Pozatem Ministerstwo Sprawiedliwości uważa za stosowne przypomnieć, by Działy Pracy podporządkowały się zarządzeniu Ministerstwa, zawartem w Okólniku № 479/III. P. W./22 z dnia 16/I.1922 r. № III. P. W. 842/135 punkt 4-ty. Rewizje poszczególnych więzień ustaliły, że Działy Pracy przestrzegają w swoich kasach znaczne ilości gotówki, leżącej nieprodukcyjnie. Wobec tego Ministerstwo Sprawiedliwości poleca na przyszłość stosować się ściśle do wyżej wymienionego zarządzenia i wszelką gotówkę, poza kapitałem obrotowym, niezwłocznie przelewać na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy Więźniów w Centralnej Kasie Państwowej. Powyższe zarządzenie szczególnie się odnosi do Działów Pracy, które, zatrudniając więźniów jedynie przez wynajem ich pracy instytucjom i osobom prywatnym, nie ponoszą żadnych kosztów, a tem samem posiadanie przez nie znaczniejszych sum nie ma żadnego celu.

Przechowywanie zaś zbędnej gotówki w Działach Pracy na wszelki wypadek jest niecelowe, bo w razie możliwości zorganizowania jakiegokolwiek przedsiębiorstwa Ministerstwo Sprawiedliwości udzieli odpowiednich kredytów na skutek przedstawionego umotywowanego wniosku.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości znosi obowiązujące rozporządzenie zgodnie z Okólnikiem № 438/III. P. W./21 z dnia 22 września 1921 r. № III. P. W. 24585/100 (punkt 1-szy) w sprawie przedstawiania bilansu Działów Pracy na 1 lipca każdego roku pozostawiając jedynie w mocy rozporządzenie przedstawiania bilansu na 1 stycznia każdego roku. Powyższe zarządzenie, mając na celu zmniejszenie pracy buchalteryjnej Działów Pracy, jednocześnie wymaga ze strony kierownictwa tychże Działów dokładnego i sumiennego opracowywania raportów statystycznych i z obrotów majątkowych, gdyż powyższe zestawienia będą dla Ministerstwa w ciągu roku budżetowego jedynymi danymi o działalności tychże Działów Pracy. Powyższe raporty mają być bezwzględnie przesyłane najpóźniej w połowie każdego miesiąca za każdy ubiegły miesiąc.

Pozatem wobec tego, że nie wszyscy kierownicy Działów Pracy właściwie pojmują pozycję X-ą i XXIV-ą raportu z obrotów majątkowych — Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia: w pozycji X-ej (Uprawa pól i ogrodów) zapisuje się wszystkie bez wyjątku w ogólnych sumach wydatki na gospodarstwo rolne i ogrodowe poniesione zarówno na rok bieżący, jak i następny. Zaś w pozycji XXIV-ej (Gospodarstwo rolne) wyszczególnia się w ogólnych sumach wydatki na gospodarstwo rolne i ogrodowe w bieżącym

roku sprawozdawczym, z wyłączeniem poniesionych na te gospodarstwa wydatków, przeznaczonych do zrealizowania w roku następnym.

Wreszcie Ministerstwo Sprawiedliwości przypomina, by Działy Pracy zgodnie z pismem okólnym № 386/III. P. W./22 z dnia 24/X. 1922 № III. P. W. 16764/141 zamknęły swoje konta w P. K. O. i całkowitą gotówkę przeniosły do właściwych Kas Skarbowych na swój rachunek bieżący. Pozatem z powodu zwinięcia konta przez Wydział Pracy Więźniów Departamentu Więziennego w P. K. O., wszelkie wpłaty na rachunek Powyższego Wydziału należy wnosić do miejscowej Kasy Skarbowej dla zarachowania w sumach obrotowych w danej Kasie Skarbowej celem przerachowania na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy Więźniów w Centralnej Kasie Państwowej.

Warszawa, dnia 14 marca 1923 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu Więziennego
Zakrzewski

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 25 stycznia 1921 r.

№ 16568/Z. O. 100/°.

Do Działu Pracy Więzienia

w

Ażeby osiągnąć pomyślne wyniki finansowe Sekcja Więzienna poleca kierownikom Działu Pracy więźniów dążyć:

- 1) do jak najtańszego zakupu materiałów surowych, materiałów dodatkowych, narzędzi pracy i t. p.,
- 2) do intensywnego wyzyskania roboczych sił więźnia z należytem jednak uwzględnieniem jego zdrowia i przepisów penitencjarnych,
- 3) do skrupulatnej oszczędności w administrowaniu majątkiem i inwentarzem Działu Pracy więźniów,
- 4) do traktowania sprawy robót więziennych nie w sposób szematyczny i mechaniczny, lecz do wnoszenia niezbędnej przy prowadzeniu instytucji przemysłowo handlowej inicjatywy i ruchliwości,
- 5) do zawierania korzystnych finansowo umów, opartych na racjonalnej kalkulacji.

Przy przeprowadzeniu kalkulacji ceny sprzedażnej zarówno dla wolnego rynku, jak na zamówienie instytucji państwowych, komunalnych, społecznych, czy też prywatnych, należy zwracać uwagę na następujące przepisy:

- 1) produkcja więzienia nie powinna stwarzać szkodliwej konkurencji normalnemu rynkowi przemysłowemu i dlatego więzienie nie może, korzystając z prerogatyw państwowych przy zakupie towarów i z taniej robocizny więziennej, ani sprzedawać swych towarów zbyt tanio na wolnym rynku, ani podejmować się dostaw tańszych niż obowiązują dostawców z wolnej ręki. Ze względu na pewne niedogodności jakie przedstawia więzienie, jako dostawca i w zależności od dobroci wykonania mogą być czynione ustępstwa pewne od cen rynkowych, nie mogą one jednak przewyższać 20% cen rynkowych,

- 2) ponieważ zasadniczo cena sprzedażna produktów pracy więziennej nie powinna być niższa od ceny normalnej, przeto kalkulacja ceny produkcji i ceny sprzedażnej powinna być przeprowadzona tak, jak w normalnym zakładzie przemysłowym, a więc robocizna powinna być oceniona według normalnego rynku pracy w danym czasie i okolicy. Kierownik Działu

Pracy winien być dokładnie obeznany z cenami rynku roboczego jak również z cenami przedmiotów, wyrabianych w warsztatach Działu Pracy,

3) należy zwracać baczną uwagę na ceny transportu materiałów surowych, dodatków oraz ceny dostawy gotowych wyrobów, gdyż koszty i trudności transportowe mogą niejednokrotnie stanąć na przeszkodzie do wprowadzenia danej gałęzi produkcji. Kalkulacja ceny produkcji i ceny sprzedaży danego towaru przedstawiać się powinna w sposób następujący:

Cena materiału surowego według istotnych kosztów.	A.
" " dodatkowego " " "	B.
" robocizny według przepisów " " "	C.
Koszty handlowe 25% (A-B-C) =	H.

Minimalny zysk kalkulacyjny 20%	Z.
Cena sprzedażna (P-Z) =	X.

Kalkulacja ta obowiązuje zasadniczo i żadna dostawa nie może być podejmowana ani na wolny rynek, ani wykonywana na zamówienie, o ile nie zapewnia Działowi Pracy wymienionego powyżej minimalnego 20% czystego kalkulacyjnego zysku. Pozatem w myśl przytoczonych wskazówek obowiązuje cena rynkowa nie niższa niż 20% normalnych cen rynkowych.

Ażeby tym dwu przepisom zadość uczynić należy, podejmując się wyrobu jakiegokolwiek towaru na wolny rynek lub na zamówienia, przeprowadzić dokładnie kalkulację ceny produkcji, poinformować się szczegółowo o rynkowej cenie produktu i sprawdzić czy zysk t. j. różnica między ceną produkcji a ceną rynkową nie wynosi mniej niż 20% teje ceny produkcji.

Jeżeli zysk, czyli ta różnica wynoszą 20% lub więcej, co jest bardzo pożądane, można produkcję podjąć, w przeciwnym razie należy jej zaniechać.

Przy zamówieniach, w których osoba prywatna lub instytucja zamawiająca daje materiał surowy Dział Pracy zaś dodatki — należy policzyć w kalkulacji istotny koszt tych dodatków, cenę robocizny, kosztów handlowych od dodatków i robocizny oraz minimalny zysk kalkulacyjny, opierający się na cenie rynkowej nie mniejszy jednak niż 20% kosztów produkcji.

Przy zamówieniach, w których instytucja zamawiająca daje materiał surowy i dodatki Dział Pracy, zaś tylko robocizną należy obliczyć koszt tej robocizny, nie mniej jak 50% ceny normalnej robocizny na wolnym rynku w danej okolicy i czasie, wyliczenie to wynika z założenia, że wydajność pracy więźnia wynosi minimum 50% wydajności pracy robotnika wolnego, co nie wyklucza zyskowniejszego wykorzystania pracy więźniów.

Przepisy powyższe obowiązują dla dostaw dla rynku prywatnego jak również na zamówienie wszelkich instytucji państwowych.

Zaopatrywanie potrzeb własnego Ministerstwa jak również własnego więzienia nie czyni wyjątku.

P. o. Szefa Sekcji Więziennej:

Jaxa-Maleszewski

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 7 marca 1921 roku

№ W. 17807/Z. O. 100.

Do

Działu Pracy Więzienia

w

Ażeby uregulować sprawę rachunków wystawionych przez Dział Pracy Zarządowi Więziennemu za różne roboty, dokonywane dla gospodarstwa więziennego, Sekcja Więzienna poleca stosować się do następujących wskazywek:

Zarząd Więzienia ma pierwszeństwo przy wykonywaniu robót przez Dział Pracy własnego więzienia. Roboty żądane przez Zarząd więzienia od Działu Pracy mogą mieć podwójny charakter:

1) Zamówienie nowych przedmiotów dla gospodarstwa więziennego przewidzianych odpowiednim paragrafem budżetu.

W tym wypadku Zarząd więzienia zapewnia sobie przede wszystkim na dany cel kredyty od władz nadzorczych, po których uzyskaniu występuje do Działu Pracy z formalnym zapotrzebowaniem. Na skutek tego zapotrzebowania Dział Pracy składa Zarządowi Więziennemu ofertę, opartą na przepisanej kalkulacji. Po zatwierdzeniu oferty Zarząd Więzienia składa Działowi Pracy formalne terminowe zamówienie. Po wykonaniu zamówienia i odebraniu przedmiotów przez Zarząd Więzienia za pokwitowaniem Dział Pracy wystawia Zarządowi Więziennemu rachunek za wykonane zamówienie, który bezzwłocznie winien być przez Zarząd Więzienny uregulowany.

2) Zamówienie wszelkiego rodzaju na reparacje i remonty, przewidziane odpowiednimi paragrafami budżetu.

W tym wypadku sprawa może być załatwiona podwójnie:

a) Zarząd Więzienia zakupuje materiały, narzędzia pracy i t. p. staje się więc sam przedsiębiorcą roboty na swój koszt i ryzyko, Dział Pracy rachunków za te roboty nie wystawia;

b) Zarząd Więzienia zamawia w Dziale Pracy określoną reparację lub remont, Dział Pracy dostarcza materiały, narzędzia, kierownictwo, przeprowadza normalną kalkulację według przepisów, przedstawia ofertę Zarządowi Więziennemu i o ile na te roboty w myśl oferty zostają zabezpieczone kredyty przez odpowiednie władze nadzorcze, podejmuje się wykonania zamówienia, jak dla normalnego odbiorcy.

Rachunek zostaje uregulowany natychmiast do ukończeniu robót, jak za normalną dostawę.

Na roboty gospodarcze nieprzewidziane budżetem, służące dla zaspokojenia potrzeb codziennych więzienia. Wszelkiego rodzaju sprzątanie, gotowanie, pranie, rąbanie drzewa i t. p. Działu Pracy rachunku nie wystawia.

Roboty te dokonywane są pod kierunkiem Działu Gospodarstwa Więziennego, o ile jednak robocizna więźniów przy tem jest opłacona, ze specjalnie na ten cel przeznaczonych funduszy Działu Pracy, temu ostatniemu przysługuje prawo kontroli wydajności pracy więźniów.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 7 marca 1921 roku

№ W. 17809/Z. O. 100.

Do

Działu Pracy Więzienia

w

Do robót gospodarczych należą te prace codzienne, które więźniowie spełniają dla własnych zbiorowych i osobistych potrzeb, które w budżecie nie posiadają specjalnej pozycji, a które w normalnym życiu spełniają rzemieślnicy i specjaliści, a służba domowa.

Do robót takich należą:

- 1) Utrzymanie czystości w budynku więziennym oraz w całym gospodarstwie objęciu;
- 2) Utrzymanie czystości więźniów a więc przygotowanie kąpeli, pranie, strzyżenie i t. p.;
- 3) Przygotowywanie pożywienia, gotowanie, pieczenie, rąbanie drzewa.

Ponieważ budżet więzienny nie przewiduje żadnych sum na pokrycie kosztów powyższych robót przeto więzienia nie będą zwracały do Skarbu Państwa za utrzymanie więźniów zatrudnionych gospodarczo.

Należy do minimum ograniczyć liczbę więźniów, zatrudnionych gospodarczo, natomiast największą liczbę więźniów skierować do robót dochodowych, które przynoszą bezpośrednie korzyści materialne.

Więźniowie zatrudnieni gospodarczo, o ile ich praca będzie intensywnie wyzyskana — będą pracowali również ciężko, jak więźniowie przy robotach dochodowych — dlatego aby się nie czuli pokrzywdzeni należy im zapewnić wynagrodzenie, wynoszące tyle ile wynosi najmniejszy zarobek więźnia przy robotach dochodowych, t. j. 6 marek dziennie.

Fundusze na wynagrodzenie za roboty gospodarcze powinny być czerpane z pozostałych zysków na robociznie więźniów, zatrudnionych dochodowo.

Po potrąceniu, np. z ustalonej 60 mk. dziennie minimalnej oceny pracy więźnia przy robotach dochodowych, 25 mk. Skarbowi Państwa, jako zwrot za utrzymanie tego więźnia, 15 mk. przeciętnie jako wynagrodzenie więźnia oraz około 15 mk. na dodatkową aprowizację i nagrody za wydatną pracę, pozostaje minimum 5 mk. zysku, który stanowić winien fundusz na wynagrodzenie ciężko pracujących więźniów przy robotach gospodarczych.

Wykazy więźniów, zatrudnionych gospodarczo, wynagradzanych z funduszy Kasy Pracy, prowadzone być winny wspólnie przez Dział Kasy Pracy i Dział Gospodarczy.

Według tych wykazów Dział Pracy będzie przekazywał na konto więźniów raz na miesiąc wynagrodzenie.

O ile pozostałość z zysków na robociznie dochodowej przeznaczona na wynagrodzenie więźniów pracujących ciężko i w gospodarstwie więziennym nie byłaby dostateczna do wypłacenia wynagrodzenia według ustalonej normy 6 mk. wówczas cała pozostałość z miesiąca winna być równomiernie podzielona między więźniów, pracujących gospodarczo, przedstawionych do wynagrodzenia.

Z powyższego wynika, że w więzieniach, gdzie niema robót dochodowych roboty gospodarcze nie mogą być wynagradzane.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

U w a g a: Wyznaczone w powyższym piśmie Okólnem stawki, dotyczące minimalnej kalkulacyjnej oceny płacy więźnia, zmieniono Okólnikiem № 691/IV P. W./23 z dn. 14/IV 23 r. № IV P. W. 7254/127.

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 25 marca 1921 roku

№ W. 18339/101

Departament Więzienny

Do
Więzienia

w

Uzupełniając pismo okólne z dnia 23/11 r. b. № 17371/C. K. P. w sprawie oceny, wydajności oraz wynagrodzenia pracy więźniów w warsztatach dochodowych Działów Pracy, Departament Więzienny poleca Działowi Pracy:

1) Nerozpraszenie się zbyttnio na wiele rodzajów produkcji w jednym więzieniu lecz w celu zmniejszenia kosztów administracyjnych oraz wydoskonalenia się w danej gałęzi produkcji, dążenie do niewielkiej stosunkowo

ilości warsztatów dobrze zorganizowanych o masowej produkcji, zabezpieczającej pracę możliwie największej ilości więźniów w danym warsztacie.

2) Organizowanie i rozwijanie przedewszystkiem warsztatów niewymagających od niewykwalifikowanych więźniów zbyt długiej nauki, narażającej zarówno Skarb Państwa, jak więźnia na straty materialne, wskutek niemożności z jednej strony zwrotu Skarbowi Państwa za utrzymanie pracującego dochodowo więźnia, a więźniowi wypłaty odpowiedniego wynagrodzenia.

3) Stosowanie we wszystkich więcej nieskomplikowanych gałęziach masowej produkcji podziału pracy i ścisłej kontroli postępów pod względem wydajności pracy więźnia.

4) W celu kontroli postępów więźnia w nauce danego fachu oraz umożliwienia choć częściowego zwrotu Skarbowi Państwa za utrzymanie tego więźnia pozatem aby zachęcić więźnia do szybszej nauki i wydajniejszej pracy należy z chwilą, gdy uczący się więzień wykona samodzielnie już $\frac{1}{4}$ zadania dziennego, zapisywać go na listę pracy notując chronologicznie ułamki wykonanych przez niego zadań dziennych.

W końcu miesiąca należy wszystkie ułamki wykonanych przez więźnia zadań dziennych zsumować i za otrzymaną w ten sposób ilość całkowitych dni przepracowanych zwrócić Skarbowi Państwa należność za utrzymanie oraz zapisać na rachunek należności więźnia płacę za wykonane zadania dzienne podług najniższych kategorii płac.

Polecając powyższe do wykonania kierownictwu Działu Pracy, Departament Więzienny zaznacza, że o zdolnościach organizacyjnych w zakresie Działu Pracy i wynikającym stąd uznaniu za pracę ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości będzie stanowił nietylko czysty zysk osiągnięty z pracy więźniów, ale również stosunek zaludnienia więzienia do ilości zajętych dochodowo więźniów, za których utrzymanie nastąpił zwrot Skarbowi Państwa.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

PISMO OKÓLNE № 385/III. P. W./22.

w sprawie

robót i dostaw dla gospodarstwa więziennego, uskutecznianych przez Dział Pracy.

Do Naczelników Więzień w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Pismem z dnia 7 marca 1921 r. № W. 17807/Z. O. 100. Ministerstwo Sprawiedliwości poleciło by wszelkie roboty i dostawy, uskuteczniiane przez Dział Pracy dla gospodarstwa więziennego, miały zgóry zapewnione kredyty na pokrycie należności Działu Pracy za te roboty i dostawy. Wbrew powyższym zarządzeniom Zarządy więzień uskuteczniają nadal roboty dla gospodarstwa więziennego siłami Działu Pracy bez uzyskania poprzednio potrzebnych na to kredytów, dzięki czemu odnośne gospodarstwa więzienne są dłużnikami Działów Pracy na znaczne sumy, często trudne do zrealizowania. Powyższe postępowanie, unieruchamiające na przeciąg dłuższy kapital obrotowy Działów Pracy nie tylko nie pozwala rozwijać się tym Działom Pracy, ale podcina sam ich byt. Wobec tego Ministerstwo Sprawiedliwości poleca p.p. Naczelnikom Więzień pod ich osobistą odpowiedzialnością jak najściślejsze przestrzeganie powołanych zarządzeń Ministerstwa,

a zarazem zaznacza, że niewłaściwości takie będą uważane za wykroczenia służbowe, które spowodują odpowiednie następstwa.

Jednocześnie Ministerstwo, powołując się na pismo z dnia 7-go marca 1921 r. № W. 17809/Z. O. 100 przypomina, że tylko wyszczególnione w wyżej wymienionem piśmie roboty przeprowadzane dla gospodarstwa więziennego, nie podlegają przepisom uzyskania na ich pokrycie odpowiednich kredytów.

Warszawa, dnia 22 października 1922 r.

Za M'nistra:
Dyrektor Departamentu
Augustynowicz

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 5 marca 1921 r.

№ W. 17805/Z. O. 100.

Do Działu Pracy Więzienia

w

Pożądanę jest zatrudnienie wszystkich więźniów przy własnych robotach dochodowych.

Jeżeli jednak roboty te i roboty gospodarcze nie zatrudniają wszystkich zdrowych i normalnych więźniów, należy czynić starania o wynajem ich do robót zarobkowych zewnątrz więzienia.

Instytucje Państwowe, komunalne i społeczne winny mieć pierwszeństwo przy najmie więźniów; po zaspokojeniu zapotrzebowań tych instytucji, można więźniów wynajmować do pracy osobom prywatnym.

Ten ostatni sposób zatrudniania więźniów jest najmniej wskazany i powinien być stosowany tylko wówczas, jeżeli wszystkie inne sposoby zostały wyczerpane.

Zatrudnienie więźniów poza murami więzienia jest specjalnie wskazane przy robotach rolnych i ogrodowych w porze wiosennej i letniej.

Przy wynajmowaniu więźniów nazewnątrz więzienia należy baczyć:

1) aby dozór był przewidziany w dostatecznej ilości i jakości (dla tego celu należy przeznaczyć najpewniejszych i najdoświadczniejszych dozorców),

2) aby do robót nazewnątrz więzienia byli wynajmowani więźniowie karni, którzy przebyli w więzieniu przynajmniej 3 do 6 miesięcy w zależności od ich sprawowania się podczas pobytu w więzieniu oraz rozmiaru kary.

Od więźniów karnych, nieskazanych na ciężkie roboty wymagana jest formalna zgoda na pracę poza murami więzienia.

3) aby więźniowie przy pracy byli zabezpieczeni od styczności z robotnikami wolnymi i przechodniami,

4) aby pomieszczenia przeznaczone dla więźniów odpowiadały warunkom higieny i bezpieczeństwa życia oraz zabezpieczały od ucieczki,

5) aby pożywienie dostarczane więźniom było zdrowe, posilne, nie gorsze niż w więzieniu i wystarczające co do jakości i ilości do wyłożonej pracy,

6) aby dzień w rolnictwie i ogrodnictwie wiosenną i letnią porą nie przewyższał 10 godzin przy wszelkich innych robotach nie dłużej niż 8 godzin.

Licząc wydajność pracy więźnia minimum 50% wydajności pracy robotnika wolnego, należy za wynajem więźniów do robót nazewnątrz więzienia pobierać 50% płacy normalnego robotnika na wolności w danym czasie i miejscu za ten sam rodzaj pracy na dniówkę oraz 80% na akord.

W jednym i drugim wypadku zarobek więźnia bez żywienia na koszt najmu nie może być mniejszy od 75 mk. dziennie. W razie żywienia przez najmu nie może być mniejszy od 50 mk. dziennie.

Podział sum zarobionych przez więźniów jest następujący:

1) 25 mk. dziennie zwrotu Skarbowi Państwa za utrzymanie więźnia bez karmienia ze strony najmu lub 15 mk. w razie żywienia więźnia przez najmu.

2) 6 mk., 12 mk., 18 mk., wynagrodzenie dzienne więźnia w zależności od kwalifikacji i wydajności pracy.

3) 15 mk. na dodatkową aprowizację o ile więźniowie nie otrzymują pożywienia od najmu.

4) 5 mk. na wynagrodzenie dla więźniów ciężko pracujących przy robotach gospodarczych, nie opłacanych z budżetu gospodarstwa więziennego,

5) pozostałość po potrąceniu wszystkich powyższych pozycji z oceny pracy przelewa się do Kasy Działu Pracy jako zysk na robociznie.

Zysk bezpośredni z robocizny czerpie się wyłącznie tylko z pracy więźniów wynajmowanych nazewnątrz więzienia, ponieważ przy tym systemie eksploatacji pracy więźniów jakiegokolwiek innej kalkulacji dającej zyski być nie może.

Ponieważ przy robotach najemnych nie może być oznaczone zadanie dzienne, przeto dozorca robót powinien bacznie uważać na pracę więźniów i stosownie do wykazanej sprawności i wydajności kwalifikować pracę do wynagrodzenia.

W razie wynajmu więźniów do pracy w warunkach uniemożliwiających dozorcą noclegi i stołowanie w więzieniu, najmu pokrywa dodatkowo koszt dozoru w wysokości przysługujących djet służbowych. O ile na miejsce dozorczy, wydelegowanego do dozoru więźniów przy robotach zarobkowych nazewnątrz więzienia potrzeba będzie przyjąć czasowego dozorcę do zastąpienia go wewnątrz więzienia, koszt wynagrodzenia tego dozorczy musi ponosić wynajmujący.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

U w a g a: Wysokość stawki zarobku więźnia, jak z żywieniem, tak i bez żywienia na koszt wynajmującego, pozatem wysokości poszczególnych stawek przy podziale sum zarabianych przez więźnia—zmieniono Okólnikiem № 691/IV. P. W./23. z dn. 14/IV. 23 r. № IV. P. W. 7254/127.

PISMO OKÓLNE № 203/III. P. W./21

w sprawie

więźniów wynajmowanych instytucjom i osobom prywatnym.

Do wszystkich Panów Naczelników więzień w b. Kongresówce i na Kresach Wschodnich.

Załączając przy niniejszem wzór księgi zamówień na robociznę więźniów, wynajmowanych instytucjom i osobom prywatnym Ministerstwo Sprawiedliwości poleca:

1. Wypełnić bezwzględnie przy zawieraniu umów na wynajem więźniów do robót instytucjom i osobom prywatnym wewnątrz i na zewnątrz więzienia,

w chronologicznym porządku, formularze załączonych ksiąg stosownie do rubryk i treści w nich wyszczególnionych.

2. Wpisywać natychmiast po wykonaniu zamówienia do odpowiednich rubryk księgi kontroli zamówień treść wypełnionych formularzy, jak to się czyni z formularzami zamówień warsztatowych.

3. Pozatem na 1-go każdego nowego miesiąca:

- Wypełniać bezwzględnie łącznie z kalkulacją wszelkie zamówienia na wynajem robocizny w ubiegłym miesiącu niezależnie od tego, czy trwać ona będzie jeszcze w następnym miesiącu.
- Wpisywać powyższe zamówienia do księgi kontroli zamówień pod datą ostatniego dnia ubiegłego miesiąca.
- Regulować niezwłocznie z odbiorcami pracy więźniów za wynajem więźniów wszelkie należności za ubiegły miesiąc.
- Wypisywać w razie trwania najmu w dalszym ciągu nowe zamówienia na miesiąc następny.

4. Uzupełniając okólne pismo z dn. 5/III 1921 r. № 17805/Z. O. 100, oraz z dnia 22/IX 1921 r. № III. O. P. W. 24585/100:

- Liczyć za dzień pracy więźnia wynajętego lub za zadanieienne, wykonane przez więźnia wynajętego bez dodatkowego żywienia przez odbiorcę pracy minimalną kalkulacyjną ocenę pracy więźnia mk. 250.
- Liczyć za dzień pracy więźnia wynajętego lub za zadanieienne, wykonane przez więźnia z dodatkowym żywieniem na koszt odbiorcy pracy minimalną kalkulacyjną ocenę pracy więźnia mk. 200.
- Doliczać do powyższych sum kalkulacyjnej oceny pracy więźnia 25% tych sum na pokrycie kosztów administracyjnych oraz w razie wynajmu dozorców ogólną sumę djet wypłaconych tymże dozorcóm, przewidziane w piśmie okólnem z dn. 5/III 21 r. № 17805/Z. O. 100.
- Uważać kalkulacyjną ocenę pracy więźnia wynajętego (punkt a lub b) plus 25%, doliczone do tej oceny na pokrycie kosztów administracyjnych oraz ewentualne diety, wypłacone dozorcóm, jako koszt własny robocizny wynajmowanej, koszt ten minimum będzie wynosił bez żywienia dodatkowego przez odbiorcę mk. 312.50 z żywieniem dodatkowym mk. 250.— nie licząc specjalnych djet wypłaconych dozorcóm.
- Kalkulować tak ceny wynajmu pracy więźniów, aby otrzymana w ostatecznym obrachunku zwyczajka ponad koszt własny robocizny stanowiąca czysty zysk działu pracy wynosiła nie mniej niż 20% kosztu własnego robocizny więźnia. Opierając się na powyższych danych minimalna cena wynajmu więźnia, winna wynosić bez żywienia mk. 385, z żywieniem mk. 300.— za dzień pracy, nie licząc djet wypłaconych dozorcóm.

Polecając powyższe do wykonania natychmiast po otrzymaniu załączonych formularzy zamówień, Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia:

1. Z kalkulacyjnej oceny pracy więźni (punkt 4a i b) nie potrąca się żadnych zysków, sumy te przeznaczone są całkowicie i wyłącznie na zwrot Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów mk. 140, na wynagrodzenie więźniów od mk. 15—45 stosownie do kwalifikacji więźnia, na wynagrodzenie więźniów pracujących ciężko w gospodarstwie więziennem mk. 10, wszystkie powyższe sumy rozumia się za dzień pracy więźnia, reszta z kalkulacyjnych sum oceny pracy więźniów przeznaczona jest dla więźniów na dodatkową aprowizację oraz na nagrody za wydajną pracę.

2. W wypadkach, gdy ceny robocizny wynajmowanej można osiągnąć wyższą od minimalnej, wskazanej w niniejszym piśmie unikając szkodliwej konkurencji na rynku pracy oraz w celu przysporzenia Skarbowi Państwa

większych dochodów, należy bezwzględnie stosując się do warunków rynku podnieść cenę wynajmowanej robocizny więźniów, nadwyżką zaś z tego źródła osiągniętą powiększyć czysty zysk Działu Pracy.

3. Na wypadek zaś, gdyby skutek potaniaenia produktów pierwszej potrzeby, podniesienia się wartości marki polskiej lub jakichkolwiek innych okoliczności, minimalna kalkulacyjna ocena pracy więźnia wynajmowanego była za wysoka, uniemożliwiająca w ten sposób zatrudnienie więźniów, należy złożyć o tem natychmiast raport do Wydziału Pracy Więźniów z wnioskiem o zmianę taryfy pracy, umotywowanym danymi: jaka jest w tym czasie i miejscowości cena rynkowa pracy robotnika wolnego, ceny rynkowe produktów pierwszej potrzeby, oraz ile wynosi koszt dzienny utrzymania przeciętnego więźnia w danym więzieniu, rozumiejąc pod utrzymaniem więźnia nie tylko koszt jego wyżywienia, lecz również wszystkie inne koszty administracyjne, jak personel więzienny, odzież, opał, światło i t. p. Przedłożony w ten sposób wniosek będzie indywidualnie rozważony przez Departament Więzienny oraz zatwierdzony o ile będzie poparty dostatecznymi dowodami.

Do czasu jednak zatwierdzenia zniżka kalkulacyjnej oceny pracy więźnia przez Ministerstwo Sprawiedliwości wszystkie dotychczas wydane przepisy są bezwzględnie obowiązujące.

Warszawa, dnia 16 listopada 1921 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa-Maleszewski

U w a g a: 1) Wymienione w powyższem piśmie okólnem wysokości stawek, dotyczących minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźniów, zmieniono okólnem № 691/IV P. W./23 z dn. 14/IV 1923 r. № IV P. W. 7254/127.

2) Wzór księgi zamówień na robocizną więźniów będzie rozesłany pocztą. Zamówienia na powyższe księgi należy skierowywać do Wydziału Pracy Więźniów.

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

Dnia 23 lutego 1921 r.

№ W. 17371/101.

Do Działu Pracy Więzienia

w.....

Ażeby praca więźnia mogła przynosić korzyść jemu samemu i Skarbowi Państwa musi być pożyteczna i wydajna.

Siłą produkcyjną więźnia przy pracach dochodowych rozporządza Kierownik Działu Pracy, który ma za zadanie dysponowanie rozkładem pracy, kierowanie więźniów do zajęcia, oznaczenie płac, nagród i t. p.

Każdy więzień obowiązany jest wykonać zadanieienne. Zadanieienne określone jest przez Kierownika Działu Pracy dla każdego rodzaju pracy z osobna.

Zasadniczo przyjmuje się:

wydajność pracy więźnia minimum 50% — robotnika na wolności. Zadanieienne więźnia określa się jako minimum 50% — pracy wykonywanej przez robotnika na wolności. Ocena pracy więźnia wynosić powinna minimum 50% zarobku robotnika na wolności w danym okresie czasu i w danej okolicy.

W chwili obecnej ocena ta jednak dla warsztatów i robót własnych Działu Pracy nie może być mniejsza od 60 mk. dziennie, za wynajem zaś do robót zarobkowych instytucjom i osobom prywatnym nie mniejsza od 75 mk. dziennie.

Według tej wskazówki Kierownik Działu Pracy oznacza zadanie dzienne i ocenę pracy każdego zatrudnionego więźnia i obciąża codziennie w liście pracy kosztem robocizny każdy więzienny warsztat za zajętą przy pracy ilość więźniów.

Według powyższej wskazówki również będzie przyjmowany koszt robocizny więźnia przy kalkulacji, t. j. przy obliczaniu kosztów produkcji danego towaru i ustanawianiu jego ceny sprzedażnej.

Raz na miesiąc będzie dokonywany obrachunek robocizny według następujących wskazówek:

- a) Dział Pracy wpłaca na specjalne konto do Skarbu Państwa po 25 mk. dziennie za każdego normalnie zatrudnionego dochodowo więźnia.
- b) Dział Pracy przekazuje każdemu więźniowi na jego konto, który spełnił całkowite zadanie dzienne 6 mk. — 12 mk., lub 18 mk. (majster 18 mk., czeladnik—12 mk. i niewykwalifikowany—6 mk. przez te stopnie przechodzi każdy więzień) w zależności od kwalifikacji fachowej i penitencjarnej.

Pracowity i pilny więzień może wykonać robotę ponad zadanie dzienne— $\frac{1}{2}$ zadania dziennego, spełnionego ponad obowiązujące normalne zadanie, opłaca się tak jak całkowite zadanie dzienne, i $\frac{1}{4}$ zadania dziennego, spełnionego ponad obowiązujące normalne zadanie opłaca się jak $\frac{1}{2}$ zadania dziennego, $\frac{1}{8}$ zadania dziennego, spełnionego ponad obowiązujące zadanie, opłaca się jak $\frac{1}{4}$ zadania dziennego.

Jeżeli pewna część więźniów jest w stanie wykonać więcej zadań niż $\frac{1}{2}$ dziennie, trzeba poddać rewizji ustaloną normę pracy, czy zadania nie są za małe i w danym razie należy je powiększyć.

Natomiast robotnik rozwinięty normalnie fizycznie i umysłowo, który wskutek opieszałości lub złej woli zadania dziennego nie spełnił, otrzymuje za niedokończone zadanie dzienne $\frac{1}{2}$ opłaty normalnego całkowitego zadania dziennego.

Poniżej $\frac{1}{2}$ zadania dziennego robotnik nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia — przeciwnie może ulec karze dyscyplinarnej, o ile mała wydajność nie wynika z nieumiejętności lub złego stanu zdrowia.

Powyższe zarządzenie, zarówno co do zwrotu do Skarbu Państwa 25 mk. jak co do opłaty więźnia, nie dotyczy więźniów pobierających naukę danego rzemiosła. Wszelkie przepisy o wynagrodzeniu mogą być stosowane dopiero od chwili, kiedy więzień jest w stanie wypełnić $\frac{1}{2}$ zadania dziennego.

Każdy więzień powinien otrzymać kartę zarobkową na swe nazwisko; na tej karcie będzie codziennie oznaczona ilość pracy wykonanej przez więźnia. Według kart zarobkowych i list płacy będzie dokonywany raz na miesiąc przez Kierownika Działu Pracy obrachunek z więźniem, który do swej dyspozycji otrzymuje 50% zarobionej sumy, reszta 50% pozostaje w Dziale Pracy na rachunku danego więźnia do odebrania przez niego przy wyjściu z więzienia.

Z zarobionych przez siebie pieniędzy więzień ma prawo zakupywania chleba, tłuszczu i t. p. produktów, dozwolonych przez regulamin więzienny. Po odliczeniu od całkowitej oceny pracy więźnia która wynosi, jak to wyżej zaznaczono, minimum 50% zarobku wolnego robotnika w danym fachu i w danej okolicy, zwrotu 25 mk. do Skarbu Państwa za utrzymanie więźnia i sum przekazanych na rachunek więźnia, w stosunku do tego ile pracy

wykonał, pozostaną w Dziale Pracy sumy, które stanowią zysk Działu na robociznę więźniów.

Sumy te oddane do dyspozycji Kierownikowi Działu Pracy całkowicie są przeznaczone na dodatkową aprowizację pracujących więźniów, nagrody więźniom za wydajną pracę, oraz na wynagrodzenie nieopłacanej robocizny więźniów w gospodarstwie więziennem.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Jaxa-Maleszewski

- U w a g a: 1) Wysokość stawek, dotyczących minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, zmieniono Okólnikiem № 691/IV P. W./23 z dn. 14/IV—23 r. № IV P. W. 7254/127.
- 2) Zgodnie z Okólnikiem № 614/III P. W./22 z dn. 16/X—22 r. № III P. W. 16288/22 wysokość sum przeznaczonych na dodatkową aprowizację dla jednego więźnia ustalono jako pozycję ruchomą, zależną od ceny rynkowej 400 gr. (1 funta) chleba t. zw. pytłowego.

Ministerstwo Sprawiedliwości
Warszawa

Dnia 12 marca 1921 roku
№ W. 17942/Z. O. 100.

Do więzienia

w.....

W celu unormowania sprawy obrachunku, przechowywania i wypłat zarobków więźniów, pokrywanych z funduszków Działu Pracy tytułem wynagrodzenia za pracę, Departament Więzienny poleca stosować się do następujących wskazówek.

Ostatniego dnia każdego miesiąca, na podstawie list pracy z całego kończącego się miesiąca, należy dokonać ścisłego miesięcznego obrachunku należności każdego z osobna więźnia za pracę wynagradzaną z funduszków Działu Pracy.

Po dokonaniu tego obrachunku należne więźniom za pracę pieniądze powinny być natychmiast zapisywane na rachunek każdego z osobna więźnia, — jako nienaruszalna jego własność.

Przy zwalnianiu więźnia należy go obliczyć bezwzględnie w dniu zwolnienia i wypłacić za pokwitowaniem całą przypadającą należność za pracę z Działu Pracy.

Do zapisywania sum wpłaconych i wypłaconych z rachunku należności więźnia przeznaczona jest księga „Należności Więźniów”, w której wszelkie zmiany w stanie funduszków więźnia winny być natychmiast przez Dział Pracy notowane. Jak wyżej zaznaczono, wynagrodzenie, które otrzymuje więzień z Działu Pracy za pracę jest jego własnością.

O ile więzień dobrze się sprawuje, 50% tego wynagrodzenia może wydać na swoje potrzeby, w następnym po obrachunku miesiącu podczas pobytu swego w więzieniu, pozostałe zaś 50% dopiero po ukończeniu terminu kary.

Jeżeli więzień nie wyda w danym miesiącu na swoje potrzeby całkowitej sumy, przeznaczonej do jego rozporządzenia podczas pobytu w więzieniu, wówczas pozostałość tej sumy przy końcu danego miesiąca przenosi się na rachunek sum przeznaczonych dla więźnia do odbioru po opuszczeniu więzienia.

Więzień ma prawo zakupić z pieniędzy przeznaczonych na jego potrzeby, podczas jego pobytu w więzieniu, produktów spożywczych, udzielania

zapomogi rodzinie oraz pokrywania innych wydatków, dozwolonych regulaminem więziennym.

Po dokonaniu miesięcznego obrachunku należności więźniów za pracę i zapisaniu do księgi „Należności Więźniów” sum pieniężnych, więźniowie winni być zawiadomieni przez Dział Pracy za pomocą wywieszenia w celach wyciągów z ich rachunków w księdze „Należności Więźniów”.

Zakupując jakikolwiek przedmiot z sum przez siebie zarobionych więzień winien być wciągnięty na listę zakupu, na której notuje się pożądaną przez więźniów sprawunki i ich ilość.

Wszystkie listy zakupu powinny być zebrane i przejrane przez odpowiednią administrację więzienną, która sporządza ogólny spis żądanych artykułów, wykreśla przedmioty, które są z jakichkolwiek względów niemożliwe do zakupienia.

Po zakupie i podziale artykułów według list należy na każdej liście wstawić cenę i sumę za jaką więzień towaru zakupił, którego odbiór na tejsze liście powinien być przez więźnia pokwitowany.

Lista ta wraz z dokumentami kasowymi służy do usprawiedliwienia wydatków więźnia w księdze „Należności Więźniów”.

Cała manipulacja zarobków więźniów i wydatków powinna być wykonywana sprężyście, akuratnie i ulegać bardzo częstej kontroli Naczelnika Więzienia.

p. o. Dyrektora Departamentu:

Dr. Głowacki

PISMO OKÓLNE № 196/III. P. W./21

w sprawie

podziału więźniów i robotników na kategorie płac w zależności od kwalifikacji fachowej i penitencjarnej.

Do wszystkich PP. Naczelników więzień w b. zaborze rosyjskim i na kresach wschodnich.

Projekt ustawy o kasach pracy z r. 1919, który posłużył za fundament przy organizacji Działów Pracy przewiduje podwójny podział więźniów na 3 kategorie — w zależności od kwalifikacji fachowej, oraz od kwalifikacji penitencjarnej. Ministerstwo Sprawiedliwości pismem okólnym z dn. 23 lutego 1921 r. № W. 17371/101 zniósł powyższy podwójny podział na kategorie, pozostawiając tylko jeden podział na 3 klasy, jednocząc kwalifikacje fachowe więźniów z penitencjarnymi. Wobec niezrozumienia przez większość pp. naczelników więzień powyższych zarządzeń, Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszym powtarza, że podwójny podział więźniów na kategorie w zależności od kwalifikacji fachowej i penitencjarnej został zniesiony. Pozostał tylko podział na 3 klasy według następnej kwalifikacji: do 1 kategorii wynagrodzenia (45 Mk.) zostają zaliczeni fachowcy zupełnie wykwalifikowani pracownicy, przytem odznaczający się wzorowem prowadzeniem w więzieniu; za karę powyżsi pracownicy mogą być przeniesieni do niższej kategorii. Do 2-ej kategorii (30 Mk.) należą pracownicy fachowcy czeladnicy, oraz ci z robotników niefachowców, których praca jest szczególnie ciężka lub nieprzyjemna, oraz przeniesieni z kategorii 1-ej za karę, a z kategorii 3-ej za pilność i wzorowe sprawowanie się. Do 3-ej kategorii pod względem wynagrodzenia (15 Mk.) mają być zaliczeni pozostali więźniowie. Poza to zostaje zniesiona wszelka różnica w wynagradzaniu więźniów śledczych a karnych.

Wobec powyższego we wzorze druków № 15 zawierającym listę więźniów znosi się zupełnie rubrykę 10, w rubryce zaś 9-ej umieszcza się nazwę kategorii, do której zalicza się dany więzień.

Pozatem Ministerstwo zaznacza, że rubryka 11 (wzór № 15) powinna zawierać kalkulacyjną ocenę pracy więźnia za wykonanie zadania dziennego. Powyższą sumę kalkulacyjnej oceny pracy więźnia zawiera też rubryka 4-ta księgi Kontroli Zamówień (wzór 7-my) pod nagłówkiem: „Cena robocizny za dzień pracy”, o ile wszyscy więźniowie zatrudnieni dla danego zamówienia należą do jednej kategorii. O ile zaś, pod względem oceny pracy więźniowie należą do rozmaitych kategorii, to rubryka 4-ta (wzór 7-my) winna zawierać przeciętną ocenę pracy.

Następnie wobec uruchomienia warsztatów więziennych o szerokim zakresie produkcji zjawia się konieczność prowadzenia w departamencie więziennym dokładnych wykazów więźniów karnych według ich uzdolnienia specjalnego, celem odpowiedniego przetranslokowania więźniów w miarę potrzeby sił roboczych w danym warsztacie więziennym. Wobec powyższego Ministerstwo Sprawiedliwości poleca pp. Naczelnikom sporządzenie na 1 stycznia 1922 r. rejestru wszystkich więźniów karnych i przesłania do Departamentu Więziennego z uwzględnieniem poniżej wymienionych pozycji:

Nazwisko i imię	Wiek	Specjalność	Stopień wydoskonalenia	Termin rozpoczęcia pracy	Termin ukończenia kary	Stan zdrowia więźnia	Czy więzień ma zatrudnienie i jakie (fachowe lub nie)	Skład rodziny więźnia (żona, dzieci, rodzice)	Miejsce zamieszkania rodziny więźnia (miasto, starostwo)

W pierwszym dniu każdego następnego miesiąca należy sporządzać rejestr uzupełniający, zawierający spis więźniów karnych uwolnionych i skazanych w ciągu miesiąca i rejestr ten należy wysłać do Departamentu Więziennego Ministerstwa nie później jak 5-go każdego miesiąca.

Ze względu na ważność prowadzenia przez Departament podobnej ewidencji więźniów karnych, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca pp. Naczelnikom więzień stosować się ściśle do powyższej instrukcji.

Warszawa, dnia 5 listopada 1921 r.

Za Ministra:
p. o. Dyrektora Departamentu
Jaxa-Maleszewski

PISMO OKÓLNE № 204/III. P. W./21

w sprawie

dotychczasowej aprowizacji więźniów, pracujących dochodowo w Dziale Pracy.

Do Wszystkich Panów Naczelników więzień w b. Kongresówce i na Kresach Wschodnich.

Wobec niezrozumienia przez panów Naczelników więzień sprawy dodatkowej aprowizacji więźniów, zatrudnionych w Działach Pracy więzień Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszem wyjaśnia:

Z kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, pracującego w warsztatach więziennych, oraz kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, wynajętego do robót prywatnych lub instytucjom pozostałość — po odciążeniu: kosztów utrzymania więźnia (140 mk.), wynagrodzenia więźnia (15 mk., 30 mk. lub 45 mk.) oraz po odliczeniu dla więźniów zatrudnionych w gospodarstwie więziennym (10 mk.) przeznaczają się na dodatkową aprowizację dla więźniów pracujących dochodowo w Działach Pracy. Powyższa dodatkowa aprowizacja nie powinna być łączona z ogólną aprowizacją wszystkich więźniów, gdyż stanowi jednostkę gospodarczą zupełnie niezależną, mającą na celu dodatkowym pokarmem wzmocnić siły dochodowo pracującego więźnia. Wobec tego zakup produktów z sum zebranych na dodatkową aprowizację winien być skuteczniany niezależnie od ogólnego zaprowiantowania więzienia. Czerpanie produktów z ogólnych zapasów więzienia jest niewskazane, bo należność za pobrane produkty zgodnie z Przepisami Skarbowymi nie może być przelana na zwiększenie kredytów, przeznaczonych na wyżywienie więźniów. W takim razie w wypadku używania produktów z ogólnego zapasu więzienia Zarząd Więzienny sam własnowolnie zmniejszałyby owe kredyty o wysokość sum za zużyte dla dodatkowej aprowizacji produkty. Wobec powyższego produkty na dodatkową aprowizację należy kupować oddzielnie od produktów dla ogólnej aprowizacji więzienia; w razie zakupów hurtowych — zmagazynować je oddzielnie, zanosząc kupione produkty do księgi materiałów Działu Pracy. Wydawane codziennie na kuchnię produkty na dodatkowe wyżywienie należy wносить do rubryki Rozchodu w księdze materiałów.

Pozatem w uzupełnieniu pisma okólnego № 196/III. P. W./21 z dn. 5 listopada 1921 roku № III. P. W. 25623/100, Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszem wyjaśnia, że ze zniśnięciem różnic płac między więźniami śledczymi i karnymi, znosi się też różnica w możliwości wydatkowania przez nich zarobionych sum. Wobec powyższego więźniowie śledczy, jak i karni, mogą rozporządzać tylko połową zapisanych na ich dobro sum, druga zaś połowa przeznaczona jest dla nich po wyjściu z więzienia. Rozporządzenie się powyższą połową sum w czasie odbywania kary może być zezwolone tylko w razach wyjątkowych przez każdorazowe zezwolenie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Warszawa, dnia 17 listopada 1921 r.

Za Ministra:
p. o. Dyrektora Departamentu
Jaxa-Maleszewski

U w a g a: Wysokość poszczególnych stawek podziału minimalnej kalkulacyjnej oceny płacy więźnia zmieniono Okólnikiem № 691/IV P. W./23 z dn. 14/IV 23 r. № IV P. W. 7254/127.

OKÓLNIK № 439/III P. W./21

Do Panów Naczelników Więzień (Dział Pracy).

T A R Y F A

obliczania kosztów produkcji za roboty wykonywane w warsztatach więziennych dla urzędników Departamentu i Personelu więziennego.

№	WYSZCZEGÓLNIENIE ROBÓT	A. Robocizna		B	C	D
		ilość dni rob.	ogółem mk.	Drobne dodatki (nici, szpilki i t. p.) mk.	K. O. H. 25% (A + B) mk.	A+B+C Cena mk.
I. Szewckich:						
1	Trzewiki nowe męskie lub damskie	3	750	250	250	1.250
2	Trzewiki dzieciinne	1 1/2	375	225	150	750
3	Pantofle	1 1/2	375	125	125	635
4	Podzelowanie i przyszwyc	1	250	130	95	475
5	Podzelowanie	1/3	83.50	40.50	31	155
6	Obcasy — fleki	1/6	41.75	14.25	14	70
II. Krawieckich:						
1	Garnitur nowy męski	5	1.250	450	425	2.125
2	" " dziecienny	3	750	250	250	1.250
3	" "	1	250	90	85	425
4	Mundur i spodnie	5	1.250	450	425	2.125
5	Palto bez podszewki	3	750	250	250	1.250
6	" na podszewce	4	1.000	400	350	1.750
7	" watanowane	5	1.250	510	440	2.200
8	Przenicowanie:					
	a) ubrania męskiego	3	750	450	300	1.500
	b) " dzieciennego	2	500	240	185	925
	c) palta bez podszewki	2	500	240	185	925
	d) " na podszewce	2	750	390	285	1.425
	e) " watanowanego	4	1.000	500	375	1.875

Wyjaśnienia: Rubryka A — Ilość dni roboczych podano maximum jako największą liczbę dni roboczych, która nie może być przekroczone.
Rubryka B — Drobne dodatki — należy liczyć rzeczywiste ceny dodatków zużytych przy wykonaniu danej roboty.

Rozporządzenie:

Według taryfy niniejszej każdy urzędnik więzienny ma prawo obstarlować w przeciągu 1 roku:

- 1) po jednym ubraniu nowem dla siebie, żony i każdego dziecka, będącego na jego utrzymaniu,
- 2) po 2 pary trzewików nowych dla siebie, żony i każdego dziecka, będącego na jego utrzymaniu,
- 3) reperacji trzewików 4 razy do roku po 1 parze dla siebie, żony i dziecka, będącego na jego utrzymaniu,
- 4) reperacje ubrań i nicowanie dwa razy do roku po 1 komplecie dla siebie, żony i dziecka, będącego na jego utrzymaniu.

Wszelkie inne przedmioty oraz obstalunki, przekraczające powyższe normy, bez otrzymania zezwolenia pisemnego Departamentu Więziennego, mają być wykonywane po cenach normalnej kalkulacji, jak dla klienta postronnego.

Powyzsza taryfa obowiązuje dla robót wyżej wyszczególnionych przyjętych do wykonania przez Dział Pracy danego Więzienia po 1 października r. b. i ma być bezwzględnie stosowana aż do odwołania.

Warszawa, dnia 24 września 1921 r.

Za Ministra:
p. o. Dyrektora Departamentu
Dr. Głowacki

U w a g a: Patrz uzupełnienie w piśmie okólnem № 432/III P. W./22 z dnia 30/XII 1922 r. L. III P. W. 20110/127.

OKÓLNIK № 520/III. S./22.

w sprawie

używania więźniów do posług domowych etc.

Do pp. Naczelników więzień okręgów sądów apelacyjnych Warszawskiego, Lubelskiego i Ziemi Wschodnich.

Przy sposobności rewizji jednego więzienia skonstatowano, że naczelnik więzienia, jego pomocnicy, a nawet i niektórzy starsi dozorczy używali więźniów (obojsza płci) do posług domowych i osobistych bezpłatnie, zatrudniając ich przez cały dzień nieraz aż do późnej nocy, oraz, że zajęci w ten sposób więźniowie nie śpią w swoich celach, lecz w pomieszczeniu danego funkcjonariusza.

Postępowanie takie jest wysoce niewłaściwe i sprzeczne z obowiązującymi przepisami.

Wskutek tego celem uregulowania ostatecznego tej sprawy zarządzam co następuje:

1. Dozorcom więziennym wszystkich stopni nie wolno używać więźniów wogóle do żadnych posług domowych, lub osobistych.
2. Naczelnicy więzień i ich pomocnicy, o ile mieszkają w obrębie więzienia, mogą używać do takich posług wyłącznie więźniów karnych i jedynie w godzinach przeznaczonych na roboty więzienne oraz za opłatą normalną Działowi Pracy, od każdego więźnia 300 mk. t. j. bez doliczenia 20% minimalnych zysków, przyczem więźniów płci żeńskiej wolno używać do posług powyższych jedynie w więzieniach kobiecych.

W czasie pełnienia usług więźniowie nie powinni pozostawać bez dozoru, a za ich ucieszkę odpowiedzialnym będzie w pierwszym rzędzie ten, któremu usługują.

3. Więźniowie obojsza płci, używani przez Naczelników więzień i ich pomocników do posług domowych i osobistych, muszą po wieczornym

apelu udać się do swoich cel i spoczynek nocny mogą odbywać jedynie w swoich celach.

4. Jeżeli więźniowie usługujący otrzymują od korzystającego z ich usług osobny wikt, opłata Działowi Pracy może być zmniejszona do kwoty 150 mk. dziennie, z których 140 mk. winny być zwrócone Skarbowi Państwa, jako koszt utrzymania więźnia, zaś 10 mk. zapisuje się na rachunek więźnia, jako jego wynagrodzenie za pracę.

Od więźnia zależy poprzestać na wikcie więziennym, wówczas opłata Działowi Pracy winna być normalna, na korzyść zaś więźnia potrąca się i zaksięguje się 45 mk. dziennie.

5. Do najniezbędniejszych robót gospodarczych, tak w gmachu więziennym, jak i w budynkach administracyjnych, a w szczególności: mycia podłóg, przyniesienia opału i wody i t. p. mogą być wyznaczani więźniowie bezpłatnie.

O ile roboty te zaliczyć trzeba będzie do robót gospodarczych „ciężkich” należy na nie przyznać wynagrodzenie przewidziane w minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźnia dla więźniów zatrudnionych przy ciężkich pracach dla gospodarstwa więziennego.

Do sprzątania i utrzymania porządku cel własnych, obowiązani są wszyscy więźniowie daną celę zamieszkujący i to rozumie się bezpłatnie.

Do sprzątania i oporządkowania naczyń nocnych z cel pojedynczych, tudzież z cel, w których przetrzymywani są dłużnicy niewypłacalni, więźniowie przewencyjni i więźniowie polityczni mogą być wyznaczeni specjalni posługacze.

Używanie więźniów przewencyjnych do wszelkich robót tak w warsztatach więziennych, jak i w gospodarstwie i w kancelarji, może mieć miejsce jedynie za ich zgodą, oraz za pisemnem zezwoleniem właściwej władzy sądowej, względnie prokuratorskiej.

6. Wzbronione jest zatrudnienie więźniów pracą po wieczornym apelu, a pracą dochodową ponadto w niedziele i święta. Na odstępstwo od tej reguły może zezwolić Naczelnik więzienia tylko w wypadkach nadzwyczajnej konieczności.

Za ściśle wykonanie tego zarządzenia będą osobiście odpowiedzialni pp. Naczelnicy więzień.

Warszawa, dnia 22 kwietnia 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Paszkowski

U w a g a: Wyszczególnione wysokości stawek zmieniono Okólnikiem № 691/IV. P. W./23 z dnia 14/IV. 23 r. № IV P. W. 7254/127.

OKÓLNIK № 582/III. P. W./22.

w sprawie

regulowania rachunków na zamówienia przez urzędników państwowych.

Do pp. Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Doszło do wiadomości Ministerstwa, że niektórzy urzędnicy państwowi, dając zamówienia na pracę w warsztatach więziennych, nie regulują należności za wykonaną robotę przez całe miesiące i figurują ciągle w księdze

dłużników danego Działu Pracy. Ze względu na powyższą nienormalność Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszem poleca na przyszłość stosować się do następujących wskazówek:

1) Urzędnicy i funkcjonariusze więzienni, dając zamówienia do warsztatów Działu Pracy Więzienia, w którym pełnią służbę, winni uregulować całkowity rachunek pierwszego dnia następnego miesiąca za wykonane dla nich roboty w miesiącu ubiegłym.

2) Pozostali urzędnicy państwowi winni uregulować całkowity rachunek niezwłocznie przy odbiorze wykonanej przez Dział Pracy roboty. Powyższe wskazania należy przestrzegać z całą bezwzględnością, robiąc wyjątki tylko w tym wypadku, gdy dany Dział Pracy otrzyma specjalne rozporządzenie w tym względzie od Departamentu Więziennego.

Jednocześnie Ministerstwo poleca niezwłocznie ściągnąć wszelkie długi od wszystkich urzędników, którzy nie uregulowali dotychczas rachunków.

Pozatem Ministerstwo Sprawiedliwości przypomina, by rozporządzenie Ministerstwa w sprawie robót wykonywanych dla personelu więziennego i urzędników Departamentu Więziennego zawarte w okólniku № 439/III. P. W./21 z dnia 24 września 1921 r. № L. III. P. W. 24618/10 było ściśle wykonywane.

Warszawa, dnia 22 lipca 1922 roku.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa-Maleszewski

PISMO OKÓLNE № 432/III. P. W./22.

w sprawie

stosowania specjalnej taryfy za roboty wykonywane w warsztatach więziennych dla urzędników Departamentu Więziennego i personelu więziennego.

Do Panów Prokuratorów przy Sądach Apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu, Krakowie i Lwowie i Naczelników więzień w Apelacjach Warszawskiej, Lubelskiej i Wileńskiej.

Kierownicy Działów Pracy zbyt niejednolicie stosują taryfę ulgową za roboty wykonywane w warsztatach więziennych dla urzędników i funkcjonariuszów z zakresu więziennictwa, zamieszczoną w okólniku № 439/III P. W./22 z dnia 24 września 1921 r. L. III. P. W. 24618/100, wskutek czego Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszem wyjaśnia:

Sumy w poszczególnych pozycjach taryfy nie są niezmiennie, lecz podane są jako przykład, w jaki sposób należy obliczać koszty produkcji wraz z sumą sprzedażną. W taryfie tej jest tylko jedna stała pozycja, a mianowicie: maksymalna ilość dni roboczych dla wykonania każdego poszczególnego zamówienia. Wszystkie pozostałe pozycje są zmienne, a mianowicie:

1) Pozycja ogólnej sumy robocizny jest uzależniona od ceny jednego dnia roboczego więźnia, która powinna być zgodną z obowiązującą w danym czasie minimalną, kalkulacyjną oceną pracy więźnia. Wobec tego cena robocizny jednego dnia więźnia winna wynosić od dnia 1 stycznia r. 1923 zgodnie z okólnikiem № 614/III. P. W./22 z dnia 16/X 1922 r. № III. P. W. 16288 22 500 mk., o ile zmienna pozycja kosztów dodatkowej apropracji zgodnie z ceną rynkową 1 funta pyłowego chleba—nie wpłynie na odpowiednie zwiększenie powyższej sumy.

2) Pozycja kosztów drobnych dodatków w taryfie winna wynosić rzeczywiste koszty tych dodatków.

3) Pozycja kosztów ogólnych handlowych wynosi 25% ogólnej sumy kosztów robocizny i kosztów drobnych dodatków.

4) Ogólna suma kosztów wykonania danego zamówienia winna wynosić sumę złożoną z pozycji a, b i c t. j. kosztów robocizny, kosztów drobnych dodatków i ogólnych kosztów handlowych.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości nadmienia, że powyższe ulgowe roboty mogą być wykonywane tylko z własnych materiałów zamawiających.

Warszawa, dn. 30 grudnia 1922 r.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu

Augustynowicz

Ministerstwo Sprawiedliwości

Warszawa

dnia 31 stycznia 1921 r.

№ W. 16485/S. R. 107.

Do Kasy Pracy Więzienia

w.....

Wobec zbliżającego się okresu wiosennego w gospodarstwie rolnem Kasy Pracy, Centralna Kasa Pracy przesyła poniższe wytyczne do zastosowania:

1) O ile tylko rola obeschnie po odtajeniu dostatecznie, należy ją przygotować pod zasiewy wiosenne.

2) Obowiązkiem Kierownika Kasy Pracy jest wystaranie się z wczasu o ziarno siewne i kartofle do sadzenia.

3) Jeżeli wyprodukowane w roku 1920 kartofle i ziarno zostały w całości oddane wydziałowi gospodarczemu więzienia, bez pozostawienia jakichkolwiek zapasów w rozporządzeniu Kasy Pracy, natenczas winien Wydział gospodarczy z swoich zapasów odstąpić Kasie Pracy potrzebną ilość kartofli po tej samej cenie, po której otrzymał z Kasy Pracy z doliczeniem 30% na koszt przechowania, straty przez wyschnięcie, zgnicie i t. p. spowodowane. To samo dotyczy i ziarna siewnego z tą jednak różnicą, że dodaje się do ceny pierwotnej tylko 6%.

4) Zasiewy należy uplanować tak, aby kłosowe zostały zredukowane do minimum, względnie zupełnie wyłączone z planu zasiewów, z wyjątkiem owsa potrzebnego dla koni. Podstawowe ziemniaki gospodarstwa powinny być: kapusta, brukiew, marchew, cebula, kartofle ewent. len i konopie, a to przez wzgląd na to, że Kasa Pracy powinna się starać o zatrudnienie w swoim gospodarstwie jaknajwiększej ilości więźniów, co się da przeprowadzić specjalnie przy kulturze powyżej wymienionych płodów. Prócz tego Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych obiecało przydzielić dla Kas Pracy Więziennych parcele uprawne tylko pod warunkiem, jeśli na nich uprawiane będą warzywa okopowe i rośliny olejne z pominięciem kłosowych. Produkcja t. zw. ogrodowizny jak: sałaty, pomidorów, kalafiorów i t. p. w zasadzie nie powinna być prowadzona, tylko w wyjątkowych wypadkach może Centralna Kasa Pracy zezwolić na hodowlę tych roślin z powodu specjalnych warunków umożliwiających wysoce dochodowe a zarazem fachowe prowadzenie tej gałęzi gospodarstwa rolnego.

5) Obornik przy uprawie warzyw i okopowych podstawową odgrywa rolę, to też należy się wystarać o dostateczną ilość obornika lub kompo-

stu. W razie braku tegoż wskazaniem jest zastąpić je nawozami sztucznymi nabywając je w najbliższych Syndykatach Rolniczych licząc na 1 mórg nowopolski 300-prętowy superfosfatu 1 metr. centnar, 30% soli potasowych, 1 metr. centnar., saletry 1/2 metr. cent. Nawozy sztuczne należy stosować wysiewając każdy z osobna: sól potasową i superfosfat bezpośrednio przed siewem, wysiewając je ręką rzutowo, saletrę w 3 tygodnie po siewie o ile możliwości siewu po rzadkach roślin zasianych przy suchej pogodzie i na rośliny nie zwilżone rosą. Ponieważ Syndykaty oddają sztuczne nawozy tylko wzamian za produkty, Centralna Kasa Pracy niniejszym zezwala na tego rodzaju transakcje, naturalnie tylko w tych wypadkach gdzie dotyczy większej produkcji i gdzie oddanie pewnej ilości ziemiopłodów wzamian za nawozy nie odbije się ujemnie na aprowizacji więzienia.

6) W razie gdyby konie posiadane przez Kasę Pracy lub więzienia okazały się niewystarczające, a dokupienie nowych byłoby niemożliwe, należy wynająć konie ewentualnie wzamian za równoważną robocizną więźniów. Nie dopuszczalnym jest, aby chociażby najmniejszy kawałek ziemi będący w posiadaniu więzienia leżał odłogiem nieobsiany.

7) Centralna Kasa Pracy poleca niniejszym w terminie 2-tygodniowym nadesłać wprost do niej do Ministerstwa Sprawiedliwości Długa № 7 plan gospodarstwa rolnego na rok 1921 z wyszczególnieniem kredytów potrzebnych na uruchomienie i prowadzenie gospodarstwa z wyjaśnieniem, jakie nasiona Kasa Pracy w obecnej chwili posiada, jakich na miejscu nabyć nie można. W razie większego zapotrzebowania pewnych gatunków nasion Centralna Kasa Pracy skutecznie hurtowy zakup tychże i poleci wysyłkę.

Centralna Kasa Pracy zastrzega sobie akceptowanie i ewentualnie korygowanie nadesłanego projektu oraz zwrócenia Kasie Pracy z odnośniami uwagami do wykonania.

P. o. Szefa Sekcji:

L. Jaxa-Maleszewski

OKÓLNIK № 497/III. P. W./22

w sprawie

prowadzenia własnych gospodarstw rolnych przez Dział Pracy.

Do Naczelników więzień w Ostrołęce, Rawie, Płocku, Krasnymstawie, Łucku, Pińczowie, Białej Podlaskiej, Kozienicach, Biłgoraju, Włocławku, Wieluniu, Kole, Włodzimierzu Wołyńskim, Ostrogu, Radomiu, Grójcu, Kole, Siedlcach, Słonimie, Sieradzu, Sierpcu, Św. Krzyżu, Chęcinach, Warszawie (Mokotów i Dzielna 24), Pułtusku, Białymstoku, Łomży, Suwałkach, Płońsku, Grodnie, Łowiczu, Krzemieńcu i Busku.

Załączając 3 wzory sprawozdań ze stanu gospodarstwa rolnego, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca:

1) stosować się ściśle do podanych w poradniku „Rolnik wzorowy” wskazówek fachowych we własnym gospodarstwie rolnym Działu Pracy.

2) zredukować do minimum uprawę kłosowych, natomiast uprawiać jaknajintensywniej okopowe i warzywa, jak: kartofle, brukiew, marchew, kapustę, cebulę i t. p.

3) zaniechać produkcji wszelkiego rodzaju ogrodowizny, jak: sałaty, pomidorów, kalafiorów, szparagów i t. p.

4) wydzierżawiać ziemię dla gospodarstw rolnych w pobliżu więzienia na termin nie krótszy jak trzy lata, na warunkach opłaty pieniężnej za dzierżawę, lub równoważnika w naturze, dającego się ściśle określić pieniężnie.

5) przysyłać corocznie do Departamentu Więziennego nie później jak do 1 lutego dokładny plan uprawy we własnym gospodarstwie rolnym na dany rok gospodarczy według załączonego przy niniejszym wzoru.

6) przysyłać corocznie do Departamentu Więziennego nie później jak do 1 lipca sprawozdanie ze stanu zasiewów dokonanych w danym roku według załączonego przy niniejszym wzoru.

7) przysyłać corocznie do Departamentu Więziennego nie później jak do 1 grudnia ściśle sprawozdanie z wyprodukowanych ziemiopłodów w danym roku oraz z dokonanych upraw i zasiewów na rok następny według załączonego przy niniejszym wzoru.

Polecając powyższe, Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia:

a) gospodarstwo rolne, jak każda produkcja, opłacić się może jedynie wówczas, kiedy fachowo jest prowadzone, służyć do tego winna załączona przy niniejszym książka oraz opinia znanych miejscowych fachowców rolników.

b) możliwość zajęcia pracą dochodową większej ilości więźniów przy intensywnej uprawie okopowych i warzyw, względnie na aprowizację więzień oraz warunki, na których otrzymały więzienia przydziały parceli ziemi od Ministerstwa Rolnictwa, wywołują potrzebę intensywnej uprawy ziemi, posiadanej przez Dział Pracy. Jedynie tylko większy obszar ziemi oraz niedostateczna ilość więźniów do intensywnej uprawy może usprawiedliwić częściowo uprawę kłosowych.

c) Hodowla wykwiutnej ogrodowizny, nie mająca żadnego znaczenia dla aprowizacji więzienia, wymagająca specjalnego dozoru indywidualnego, umiejętności oraz specjalnych warunków zbytu, nie nadaje się do produkcji więziennej, która z natury swojej musi być nieskomplikowana, użyteczna dla więzienia jako całość oraz opłacająca się.

Wydzierżawianie ziemi na krótsze terminy, jak trzy lata, uniemożliwiają wyzyskanie wszystkich wkładów, poczynionych w pierwszym roku uprawy, co naraża Skarb Państwa na niepotrzebne straty, tenuta zaś dzierżawna, płacona w naturze, niedająca się określić pieniężnie, jest niedopuszczalna z punktu widzenia kalkulacyjnego.

Warszawa, 18 lutego 1922 roku.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu

Ot. Paszkowski

U w a g a: Działy Pracy więzień, które prowadzą gospodarstwa rolne, winny zakupić z funduszków Działu Pracy podręcznik „Rolnik wzorowy” Dr. Kazimierza Miczyńskiego, wydawnictwo Księgarni Rolniczej w Warszawie.

Kierownik Działu Pracy

Naczelnik Więzienia

Nazwa ziemiopłodów	mórg		wozów	marek	klg.	marek	dni	marek	dni	marek	Stan zasiewu (b. dobry, dobry, średni, zły)	U w a g i (jeżeli stan zasiewu jest zły, to z jakiej przyczyny)
	Projektowany obszar zasiewu na 1 lutego	Obsiany i obsadzony faktycznie grunt na 1 lipca	Ilość zużytego nawozu	Cena 1 wozu nawozu	Ilość zużytych nasion	Cena 1 klg. nasion	Ilość pracy ludzkiej	Cena robocizny ludzkiej za 1 dzień	Ilość pracy końskiej	Cena robocizny końskiej za 1 dzień		

Odległość gruntu od więzienia kmt.

w

Raport na 1 lipca r. o stanie zasiewów w gospodarstwie rolnem Działu Pracy Więzienia

Raport na 1 grudnia r. ze zbiorów oraz z upraw i zasiewów ozimych, dokonanych na rok następujący w gospodarstwie rolnem Działu Pracy Więzienia w

Odległość gruntu od więzienia kmt.

Nazwa ziemiopłodów	mórg		z mrg.	klg.	dni	marek	klg.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	mk.	U w a g i	
	Obsiany i obsadzony obszar gruntu na I/III	Obsiany i obsadzony grunt pod zimne	Obsiany obszar gruntu pod zimne	Uprawiony grunt pod zimne zasiewy	Ilość zużytego nawozu	Cena 1 wozu nawozu	Ilość zużytych nasion	Cena 1 klg. nasion	Ilość pracy ludzkiej	Cena robocizny ludzkiej za 1 dzień	Wyokość dzierżawy rocznej gruntu	Obsiany obszar gruntu pod zimne	Uprawiony grunt pod zimne zasiewy	Ilość zużytego nawozu	Cena 1 wozu nawozu	Ilość zużytych nasion	Cena 1 klg. nasion	Ilość pracy ludzkiej	Cena robocizny ludzkiej za 1 dzień	Ilość pracy końskiej		Cena robocizny końskiej za 1 dzień

Naczelnik Więzienia

Kierownik Działu Pracy

Nazwa ziemioplo- dów	
mórg	Projektowany ob- szar zasiewu
wozów	Projektowana ilość nawozu
mk.	Cena 1 wozu na- wozu
klg.	Projektowana ilość nasion
mk.	Ocena 1 klg.
dni	Projektowana ilość pracy ludzkiej
mk.	Ocena robocizny ludzkiej
dni	Projektowana ilość pracy końskiej
mk.	Cena robocizny końskiej
mk.	Wysokość dzierża- wy rocznej gruntu
klg.	Projektowane zbiory z 1-go morga
U w a g i	

Plan gospodarstwa rolnego Działu Pracy Więzienia w

na 1-go lutego roku

Odległość gruntu od więzienia

..... kmt.

PISMO OKÓLNE № 322/III P. W./22.

w sprawie

eksploatacji ogrodów owocowych należących do Działów Pracy Więzień.

Do Panów Naczelników więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemiach Wschodnich.

Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszym wyjaśnia:

Wszelkie drzewa owocowe, bądź pojedyncze, bądź zbiorowo tworzące ogrody owocowe i należące do więzień, winny być administrowane przez Działy Pracy tychże więzień. Wobec tego dochody uzyskane z eksploatacji ogrodów owocowych, ewentualnie pojedynczych drzew, należą do Działu Pracy danego więzienia. Ze względu na nadchodzący obecnie termin przystąpienia do eksploatacji ogrodów owocowych, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca stosować się do następujących wskazówek:

Działy Pracy mogą wydzierżawiać ogrody owocowe osobom prywatnym, lub też ująć eksploatację bezpośrednio w swoje ręce, sprzedając zebrane owoce bądź detalicznie, bądź hurtowo.

W wypadku wydzierżawienia ogrodów należy stosować następujące przepisy:

1) Ogłoszenie o licytacji na wydzierżawienie ogrodu winno być skuteczne za pośrednictwem miejscowego Magistratu przynajmniej na tydzień przed samym terminem licytacji.

2) Początkowa suma licytacyjna winna być określona w porozumieniu z miejscowym referentem rolnym, oraz przedstawicielem miejscowego kółka rolniczego.

3) O przeprowadzeniu licytacji wraz z załączeniem protokołu licytacji, protokołu sumy szacunkowej dzierżawy ogrodu, od której rozpoczęła się licytacja, oraz z zaświadczeniem Magistratu o dokonaniu z jego pośrednictwem ogłoszenia, należy zawiadomić Wydział Pracy Więźniów Departamentu Więziennego celem akceptacji powyższej transakcji.

O ile dany Dział Pracy przeprowadza sprzedaż owoców bezpośrednio to należy zaprowadzić książkę, w której na jednej stronie winny być uwiidocznione pozycje ilości zebranych owoców oraz sum miesięcznych, otrzymywanych ze sprzedaży tych owoców, na drugiej stronie wydatki poniesione na utrzymanie ogrodu w dobrym stanie. Podsumowanie powyższych pozycji po ukończeniu eksploatacji ogrodu pozwoli wyprowadzić dane o ogólnej ilości zebranych owoców, oraz o ogólnej sumie czystych dochodów uzyskanych z ich sprzedaży. Ogólne sprawozdanie należy przestać do Wydziału Pracy Więźniów; zaś czyste dochody należy wpłacić do P. K. O. na konto czekowe № 30074. Jednocześnie Ministerstwo zaznacza, że sprzedaż owoców winna się odbywać po cenach ściśle rynkowych.

Warszawa, dnia 21 czerwca 1922 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu

Jaxa-Maleszewski

PISMO OKÓLNE № 230/III. P. W./21

w sprawie

przekazania inwentarza żywego oraz wozów i uprzęży Działów Gospodarczych Działowi Pracy Więzień.**Do wszystkich PP. Naczelników Więzień w b. zaborze rosyjskim i na kresach wschodnich.**

Wobec skasowania na 1/I 1922 r. w budżecie wydatków na utrzymanie inwentarza żywego oraz w celu racjonalnej kontroli i zyskowniejszej eksploatacji koni, krów, nierogaczyny i t. p. przydzielonych dotychczas Działom Gospodarczym Więzień Ministerstwo Sprawiedliwości poleca:

1) Przekazać od dnia 1/I 1922 r. cały znajdujący się w rozporządzeniu danego Działu Gospodarczego inwentarz żywy jak krowy, nierogaczyna, konie, oraz martwy: uprzęż, wozy i inne związane z tym inwentarzem przedmioty, jak: pasza (podług remanentu na 1/I 1922 r.) różne narzędzia i t. d. Działowi Pracy danego więzienia.

2) Przepisać protokularnie tę samą ilość i wartość powyższego inwentarza wraz z niezbędnymi przedmiotami dla utrzymania w sprawności inwentarza z księgi inwentarza oraz magazynowej Działu gospodarstwa danego więzienia do księgi inwentarza oraz magazynowej Działu Pracy.

3) Obciążyć Dział Pracy w księdze dłużników i wierzycieli ogólną sumą wartości tego inwentarza ściśle według jego wartości, figurującej w księdze inwentarza Działu Gospodarczego danego więzienia lub, jeżeli nie jest on do tej księgi wniesiony, według cen rynkowych jako dług Działu Pracy.

4) Pozostawiając niezmienionym z roku na rok dług powyższy w księdze dłużników i wierzycieli, aż do specjalnego pod tym względem zarządzenia, amortyzować w księdze inwentarzowej narówni z innym inwentarzem co pół roku inwentarz, przejęty od Działu Gospodarczego w myśl wydanych o tem przepisów.

5) Wpisywać chronologicznie do księgi utrzymania inwentarza rachunek utrzymania tego inwentarza, wszystkie wydatki na jego utrzymanie oraz dochody, otrzymywane z jego eksploatacji.

6) Wystawiać Działowi Gospodarczemu i regulować na korzyść Działu Pracy natychmiast wszelkie rachunki za produkty zwierzęce oraz robociznę koni dla Działu Gospodarczego podług cen rynkowych po potrąceniu z tych cen 20% na korzyść Działu Gospodarczego danego więzienia.

7) Zwracać uwagę, aby cena sprzedażna produktów zwierzęcych, oraz robocizny koni, pokrywała nie tylko ich utrzymanie jak: żywienie, kucie, leczenie, obsługę i temu podobne wydatki związane z utrzymaniem obór i stajni, lecz również aby pokrywała koszta administracyjne jak: amortyzacja inwentarza, wydatki kancelaryjne i t. p. w wysokości 25% rzeczywistych kosztów utrzymania inwentarza, oraz aby przynosiła przynajmniej 25% czystego dochodu ponad te koszta własne.

8) Sporządzać systematycznie z dnia na dzień plan zatrudnienia zarobkowego koni, tak, aby konie były przez cały dzień zajęte pracą zarobkową, oraz jak najrzadziej stały bezczynnie w stajni.

Polecając powyższe Ministerstwo Sprawiedliwości zaznacza, że gospodarka rolna oraz inwentarzem żywym wogóle będzie specjalnie kontrolowana zarówno pod względem buchalteryjnym, jak dochodowym i w razie nieopłacalności tych gospodarstw będą one bezwzględnie zlikwidowane.

Warszawa, dnia 24 grudnia 1921 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu
*Jaxa-Maleszewski***OKÓLNIK № 477/III. P. W./22.**

w sprawie

zużytego przez Działy Pracy inwentarza.**Do Panów Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.**

Ministerstwo Sprawiedliwości niniejszem wyjaśnia pp. Naczelnikom Więzień, że inwentarz Działów Pracy, który stał się niezdatnym do dalszego użycia (tak zwany szmelc), może być skreślony z księgi inwentarzowej danego Działu Pracy jedynie na mocy zezwolenia udzielonego przez Wydział Pracy Więźniów Departamentu Więziennego. Zezwolenie niniejsze jest udzielane przez Wydział na podstawie przysłanego przez Kierownika danego Działu Pracy wniosku, z dołączonym do niego protokołem, stwierdzającym niezdatność do dalszego użytku wyszczególnionych w nim szczególnie instrumentów i narzędzi. Po otrzymaniu zezwolenia na skreślenie z księgi inwentarzowej, kierownik Działu Pracy winien przechować zużyty inwentarz do czasu pierwszej rewizji odbywanych stale przez delegatów Ministerstwa Sprawiedliwości. Powyższy delegat winien protokularnie potwierdzić niemożność dalszego użytkowania powyższego inwentarza, poczem kierownik Działu Pracy winien powyższe przedmioty sprzedać na szmelc. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży niezdatnego do użytku inwentarza winny być wpłacone na dobro Wydziału Pracy Więźniów do P. K. O. na konto czekowe № 30074.

Warszawa, dnia 9 stycznia 1922 r.

Za Ministra:

p. o. Dyrektora Departamentu
Jaxa-Maleszewski

U w a g a: Wobec zniesienia konta Wydziału Pracy Więźniów w P. K. O. pieniądze uzyskane ze sprzedaży zużytego inwentarza należy wpłacać do miejscowej Kasy Skarbowej na rachunek № 12 w Centralnej Kasie Państwowej Tegoż Wydziału zgodnie z pismem okólnym № 386/IIIPW/22 z dn. 24/X 1922 r. № III P. W. 16764/141.

PISMO OKÓLNE № 315/III P. W./22.

w sprawie

wyodrębnienia w bilansach Działu Pracy wartości inwentarza żywego i martwego oraz materiałów przejętych od gospodarstw więziennych na 1/I 1922 roku.**Do Panów Naczelników Więzień w Okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.**

Uzupełniając formularz zestawienia bilansowego Działów Pracy, załączonego przy okólniku z dnia 22/X 1921 r. № 438/III P. W. 21 Ministerstwo Sprawiedliwości poleca wyszczególnić oddzielnie w bilansach po stronie „zobowiązania” pod nazwą „za przyjęte od gospodarstwa więziennego na 1/I 1922 r.”, wzorując się na pozycji: „za przejęte po okupantach”, wartość protokularną inwentarza żywego i martwego oraz materiałów, przejętych od gospodarstw więziennych na 1/I 1922 r. w myśl okólnika z dnia 24.XII 1921 r. № 230/III P. W. 21.

Zobowiązania powyższego winny równoważyć się wartością protokółną inwentarza żywego i martwego, zawartego w wartości ogólnej inwentarza po stronie „majątek” oraz wartością produkcji, do której zużyte były materiały.

Pamiętać przytem należy, że o ile inwentarz, przejęty od gospodarstw więziennych, figurujący po stronie „majątek” winien być co pół roku amortyzowany w wysokości 10% swojej wartości przy każdym zamknięciu bilansowym, wartość inwentarza i materiałów przejętych, po stronie „zobowiązania” jako dług Działów Pracy, nie powinien ulegać żadnym zmianom do czasu uregulowania formalnego tego długu przez Działy Pracy.

Warszawa, dnia 21 czerwca 1922 r.

Za Ministra:
p. o. Dyrektora Departamentu
Jaxa-Maleszewski

PISMO OKÓLNE № 383/III. P. W./22

w sprawie

sprzedaży i zakupu inwentarza Działów Pracy.

Do Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Inspekcje więzień stwierdziły, że niektórzy kierownicy Działów Pracy zakupują i sprzedają inwentarz Działów Pracy bez uzyskania na to uprzedniej zgody Ministerstwa. Podobne postępowanie wbrew Okólnikowi № 438/III. P. W./21 z dnia 22 września 1921 r. № III. P. W. 24585/100 jest niedopuszczalne ze względu na zasadę, że wszelkie rozporządzenie kapitałem inwestycyjnym należy wyłącznie do atrybutów Ministerstwa. Wobec powyższego Ministerstwo przypomina, że zgodnie z wyżej wymienionym okólnikiem przy wszelkiej potrzebie zwiększenia inwentarza celem uzyskania odpowiedniego zezwolenia należy wystąpić do Ministerstwa z wnioskiem według wzoru № 2 lub № 2a, załączonego przy okólniku № 438/III. P. W./21. Przy sprzedaży inwentarza również jest nieodzownem uzyskanie poprzednio zezwolenia Ministerstwa. Wszelkie sumy uzyskane ze sprzedaży inwentarza Działów Pracy o ile w każdym poszczególnym wypadku nie wydano specjalnego zarządzenia, winny być wpłacane na konto Wydziału Pracy Więziennych. W razie, gdy sprzedany inwentarz należał poprzednio do Działu Gospodarczego danego więzienia i został przekazany Działowi Pracy na mocy odpowiednich rozporządzeń Ministerstwa, sumę uzyskaną ze sprzedaży jego należy wnieść w całości do Kasy Skarbowej na odpowiedni paragraf budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości po potrąceniu kosztów, które były bezpośrednio związane z organizacją dokonanej sprzedaży danego inwentarza, t. j. kosztów oszacowania, wydatków na ogłoszenia o sprzedaży i t. p.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości uważa za stosowne przypomnieć następujące zasady, którymi winien się kierować kierownik Działu Pracy przy organizowaniu dochodowych przedsiębiorstw. Cele dochodowe winny być ściśle związane z celami penitencjarnymi. Uważając za główny czynnik poprawy dania więźniowi odpowiedniej pracy, przy organizowaniu przedsiębiorstw dochodowych należy mieć na względzie możliwość wykorzystania najprodukcyjniej największej ilości sił roboczych więźniów. Wobec tego wszelkie przedsiębiorstwa, które nie wymagają zupełnie albo w zniko-

mej ilości — pracy więźniów, nie powinny być zastosowywane w Działach Pracy. Wyjątek czyni się tylko do niektórych przedsiębiorstw, jak naprzykład do chowu nierogacizny z tego względu, żeby odpadki z kuchni więziennej mogły być produkcyjnie zużyte. W związku z powyższem kupowanie inwentarza może mieć miejsce tylko w tym wypadku, jeżeli dany inwentarz jest nieodzowny dla rozszerzenia zakresu pracy więźniów. Kupowanie zaś inwentarza z jedyną myślą by zarobić przy jego sprzedaży t. j. prowadzenie handlu inwentarzem — jest surowo wzbronione.

Pozatem Ministerstwo Sprawiedliwości w sprawie utrzymania inwentarza żywego poleca przytrzymywać się następujących wskazań:

1) Działy Pracy nie powinny posiadać koni w wieku ponad lat 15, jak również krów, które nie dają przeciętnie minimum 12 litrów mleka dziennie z wyjątkiem od 6 do 8 tygodni przed ocieleniem. Odnośnie Działu Pracy winny występować do Ministerstwa w swoim czasie z odpowiednimi wnioskami o odnowienie danego inwentarza żywego.

2) Chowanie źrebiąt oraz cieląt, o ile nie wydano w tym względzie specjalnego zarządzenia, jest surowo wzbronione.

3) Utrzymywanie klaczy, oraz ogierów jest niewskazane ze względu na mniejszą wydajność ich pracy. Pozostawienie w danym Dziale Pracy koni tych kategorii wymaga specjalnego zezwolenia Ministerstwa.

Warszawa, dnia 19 października 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Augustynowicz

U w a g a: Zgodnie z pismem Okólnem № 412/III P. W./22 z dn. 25/XI 22 r. № III P. W. 18368/127 całkowitą sumę, otrzymaną ze sprzedaży przekazanego Działowi Pracy inwentarza żywego, bez jakichkolwiek potrąceń należy wpłacać do Kasy Skarbowej na odpowiedni paragraf budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.

PISMO OKÓLNE № 412/III P. W./22

w sprawie

inwentarza Działu Pracy.

Do Panów Prokuratorów przy sądach apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu, Lwowie, Krakowie, i Naczelników więzień w apelacjach Warszawskiej, Lubelskiej i Wileńskiej.

W piśmie okólnem № 383/III P. W./22 z dnia 19 października 1922 r. № III P. W. 16290/127 Ministerstwo Sprawiedliwości poleciło, by przy sprzedaży inwentarza żywego, który należał poprzednio do działu gospodarczego danego więzienia i został przekazany działowi pracy na mocy pisma okólnego № 230/III P. W./21 z dnia 24 grudnia 1921 r. № III P. W. 28921/100, z sumy uzyskanej za powyższy inwentarz potrącać kosztą bezpośrednio związane z organizacją dokonanej sprzedaży, pozostałą zaś sumę wpłacać do kasy skarbowej na odpowiedni paragraf budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości. Powyższe zarządzenie Ministerstwo Sprawiedliwości częściowo zmienia w ten sposób, że całkowitą sumę uzyskaną ze sprzedaży przejętego oddziału gospodarczego inwentarza należy wpłacić do kasy skarbowej, kosztą, zaś związane z organizacją dokonanej sprzedaży winny obciążać pozycje kosztów handlowych eksploatacji danego inwentarza. Zarządzenie to obowiązuje od dnia ogłoszenia niniejszego pisma okólnego.

Zarazem Ministerstwo Sprawiedliwości ustala w następujący sposób sprawę nabywania inwentarza martwego dla warsztatów działu pracy: narzędzia przynależne do danego warsztatu pracy, które się amortyzują w przeciągu krótszego czasu niż jeden rok, należy traktować narówni z surowcami; wobec tego zakup tych narzędzi nie wymaga uzyskania poprzednio zezwolenia Ministerstwa i może być załatwiany przez odnośnego kierownika działu pracy. Narzędzia te umieszcza się w księdze inwentarzowej danego działu pracy jeden raz, następnie zaś w razie zużycia zastępuje się je przez podobne narzędzia z magazynu działu pracy, przyczem po zużyciu i po otrzymaniu odpowiedniego zezwolenia na ich wybrakowanie, zgodnie z okólnikiem № 477/III P.W./22 z dnia 9 stycznia 1920 r. № III P.W./545/127, nie potrzeba ich skreślać w księdze inwentarzowej danego działu pracy, lecz tylko z księgi magazynowej tegoż działu. Co się dotyczy nabywania narzędzi warsztatowych, o ile amortyzacja nabywanych narzędzi dla warsztatów przeciąga się ponad jeden rok, wówczas obowiązuje okólnik № 438/III P.W./21 z dnia 22 września 1921 r. № III P.W./24585/100, polecający uzyskaniu poprzednio na ich zakup odpowiednich kredytów na mocy przedstawionych wniosków według wzoru № 2 dołączonego do wyżej wymienionego okólnika.

Warszawa, dnia 25 listopada 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Augustynowicz

OKÓLNİK № 516/III. P. W./22

w sprawie

przyjmowania do Działów Pracy pracowników kontraktowych, płatnych z funduszków tychże Działów.

Do Panów Naczelników więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Ziemi Wschodnich.

Ministerstwo Sprawiedliwości, uzupełniając okólnik № 488/III P. W./22 z dnia 30 stycznia 1922 r. № III. P. W. 1508/127, niniejszem wyjaśnia:

Kontraktowi pracownicy działów pracy pod względem wynagrodzenia w zależności od powierzonych im czynności służbowych mogą być przyrównani bądź do stopni płacy urzędników Państwowych, bądź do stopni płacy niższych funkcjonariuszów państwowych. Do pierwszej grupy winni być zaliczeni pracownicy biurowi, do drugiej zaś — majstrzy, dozorczy i t. p. Umowa powinna być zestawiona zgodnie z wzorem, załączonym przy okólniku № 488/III. P. W./22 z dnia 30/1 1922 r. № III. P. W. 1508/127, uzgadniając ją jednak z kategorją pracowników państwowych, do których został przyrównany pod względem uposażenia dany pracownik kontraktowy. Jeżeli pracownik jest przyrównany do niższych funkcjonariuszów więziennych, powtarzający się zwrot „urzędnicy państwowi” w wyżej omawianym wzorze należy zamienić na zwrot „niżsi funkcjonariusze państwowi”. Następnie do umowy należy dopisać, jako odrębny paragraf 8-my: „Umowa niniejsza staje się prawomocną po zatwierdzeniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości”. Umowę zawiera Naczelnik więzienia w imieniu Działu Pracy tegoż więzienia.

Przy przyjmowaniu nowych pracowników kontraktowych należy mieć na względzie, aby wydatek na pensje nie zmniejszył dotychczasowych dochodów Działu Pracy, lecz prowadził do rozszerzenia działalności i wynika-

jącego stąd powiększenia dochodów. Jednocześnie przyjęcie nowego pracownika musi być uwarunkowane rzeczywistą potrzebą, wyłącznie dla Działu Pracy, a nie dla celów administracyjnych więzienia. Wobec powyższego, gdy zajdzie potrzeba przyjęcia nowego pracownika, Dział Pracy winny złożyć przy odpowiednim wniosku następujące dane:

- 1) obecny stan Działu Pracy z podaniem ilości zatrudnionych więźniów,
- 2) projekt rozszerzenia działalności Działu Pracy z wykazaniem przybliżonych obrotów, oraz ewentualnych dochodów, wraz z podaniem przewidywanej ilości zatrudnionych więźniów,
- 3) ścisły zakres czynności służbowych, które mają być powierzone nowemu pracownikowi,

4) do umowy w sprawie stosunku służbowego nowego pracownika, zestawionej zgodnie z załączonym wzorem, a przesłanej do Ministerstwa w 3 egzemplarzach celem jej zatwierdzenia, należy dołączyć ofertę tegoż pracownika opatrzoną odpowiednim stemplem, z załączeniem referencji przynajmniej dwóch wiarygodnych osób o moralnych i zawodowych kwalifikacjach petenta. Pozatem do oferty winny być dołączone następujące świadectwa, ewentualnie zaświadczone odpisy:

- a) świadectwa o poprzedniej pracy petenta,
- b) świadectwa szkolne,
- c) świadectwo przynależności państwowej,
- d) świadectwa, stwierdzające obecny stan rodzinny,
- e) świadectwa o stosunku do służby wojskowej.

Pozatem Ministerstwo Sprawiedliwości zawiadamia, że wnioski Działów Pracy w sprawie przyjęcia nowych pracowników bez dołączenia wyszczególnionych wyżej danych, nie będą przez Ministerstwo rozpatrywane.

Warszawa, dnia 3 kwietnia 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
O. Paszkowski

U w a g a. Wzór umowy z pracownikami kontraktowymi, zamieszczonej przy Okólniku № 488/III P. W./22 z dn. 30/1 22 r. № III P. W. 1508/127 został uchylony Okólnikiem № 670/II O. P./23 z dn. 23 marca 1923 r. (Dzien. Urzęd. Min. Sprawiedl. № 7).

PISMO OKÓLNE № 328/III A./22.

w sprawie

przymusowego badania lekarskiego pracowników kontraktowych, przyjmowanych przez Wydział Pracy Więźniów.

Do Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Ministerstwo Sprawiedliwości przesyłając w załączeniu wzór badania lekarskiego kontraktowych pracowników przyjmowanych przez Wydział Pracy Więźniów, poleca Panu poddać oględzinom lekarskim wszystkich pracowników Działu Pracy. Oryginały spisanych badań lekarskich przesyłać do Departamentu Więziennego, odpisy zaś pozostawiać w aktach osobowych.

Warszawa, dnia 19 lipca 1922 r.

Za Ministra:
p. o. Dyrektora Departamentu
Jaxa-Maleszewski

DZIAŁ PRACY
WIĘZIENIA w.....

№.....

BADANIE LEKARSKIE.

Nazwisko..... Imię.....

wiek..... profesja.....

Warsztat.....

1. Stan ogólny i budowa ciała.....

2. Skóra.....

3. Kończyny i tułów.....

4. Przepukliny.....

5. Narządy wewnętrzne.....

6. Ślady przebytych chorób.....

7. Badanie narządu wzroku.....

8. Badanie narządu słuchu.....

9. Zdolność do pracy w danym zawodzie.....

d..... 192..... r.

Podpisy lekarzy: {

Naczelnika Więzienia.....

Inspektora Działu Pracy.....

Opinia naczelnego Lekarza:

Decyzja Ministerstwa Sprawiedliwości:

Warszawa, d..... 19..... r.

PISMO OKÓLNE № 376/III. P. W./22

w sprawie

**zgłaszania pracowników kontraktowych Działów Pracy więźniów
do Kasy Chorych.****Do Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych
w Warszawie, Lublinie i Wilnie.**

Doszło do wiadomości Ministerstwa Sprawiedliwości, że pracownicy kontraktowi Działów Pracy więzień nie są ubezpieczeni w Kasie Chorych, wbrew artykułowi 4-mu Ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzecz. Pol. № 44, poz. 272). Wobec powyższego Ministerstwo Sprawiedliwości powołując się na swe okólniki: № 390/II P. O./21 z dnia 27 maja 1921 r. (Dzien. Urzędowy Min. Sprawiedliwości № 12) i № 437/II. O. P. 21 r. z dnia 16 września 1921 r. (Dzien. Urzędowy Min. Sprawiedliwości № 19), które w całej swej rozciągłości dotyczą również pracowników kontraktowych Działów Pracy, niniejszem poleca niezwłocznie zgłosić do Kasy Chorych wyżej wymienionych pracowników i wpłacać odpowiednio składki według obowiązujących w tym względzie przepisów. Jednocześnie Ministerstwo zaznacza, że zwłoka w wykonaniu niniejszego rozporządzenia pociągnie za sobą osobistą odpowiedzialność Naczelników Więzień.

Warszawa, dnia 10 października 1922 r.

Za Ministra:

Dyrektor Departamentu Więziennego
w z. *Warmcki***PISMO OKÓLNE № 347/III. P. W./22**

w sprawie

zawieranych przez Działy Pracy umów.**Do Panów Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych
w Warszawie, Lublinie i Wilnie.**

W ostatnich czasach dały się zauważyć wypadki zawierania przez Działy Pracy więźniów samodzielnych umów, dotyczących wykonania większych lub mniejszych zamówień, które bardzo często dochodzą do wiadomości Departamentu dopiero po zawarciu już umowy, co usuwa możliwość nie tylko kontroli, lecz także poczynienia koniecznych nieraz zmian w umowach przeważnie zestawianych bardzo niejasno i obciążających zazwyczaj jedną tylko stronę, mianowicie Działy Pracy, lub zawierających często postanowienie stojące w sprzeczności z charakterem instytucji państwowych, jakimi są Działy Pracy.

Dla uniknięcia tego na przyszłość Departament Więzienny wyjaśnia: 1) zawieranie wszelkiego rodzaju umów w imieniu Działów Pracy odbywać się może tylko z zastrzeżeniem, że nabierają one mocy obowiązującej po zatwierdzeniu przez Departament Więzienny (odpowiednie wzmianki winno się umieścić w końcu umowy); 2) umowy te po zawarciu, winny być niezwłocznie przesyłane do zatwierdzenia.

Kierownictwo Działów Pracy ponosić będzie wszelkie następstwa, jakie wyniknąć mogą w przyszłości z niezastosowania się do niniejszego wyjaśnienia.

Warszawa, dnia 18 sierpnia 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Augustynowicz

PISMO OKÓLNE № 375/III. P. W./22

w sprawie

przesyłania odpisów umów do odnośnych Okręgowych Izb Kontroli Państwowej.

Do Panów Naczelników Więzień w okręgach Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Sprawiedliwości, że okólnik Ministerstwa № 502/III. A./22 z dnia 7 marca r. b. (Dziennik Urzędowy Min. Sprawiedliwości № 6) nie jest przestrzegany. Wobec powyższego Ministerstwo poleca ściśle się stosować do wyżej wymienionego okólnika i stale przysyłać do odnośnych Okręgowych Izb Kontroli Państwowej odpisy wszelkich zawieranych przez Działy Pracy więzień i zatwierdzonych przez Ministerstwo umów, bądź przewyższających przez zaciągnięte zobowiązania sumę 10 milionów marek, bądź też zawieranych na termin dłuższy niż pół roku. Jednocześnie należy przysyłać do Okręgowych Izb Kontroli Państwowej wykazy miesięczne wszystkich bez wyjątku zawieranych umów zgodnie z wymaganiami wyszczególnionymi w powyżej wymienionym okólniku.

Warszawa, dnia 10 października 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu Więziennego
w z. *Warmcki*

PISMO OKÓLNE № 478/IV. P. W./23 r.

w sprawie

utrzymywania przez Działy Pracy inwentarza żywego.

Do Panów Prezesów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie, do Panów Prokuratorów przy Sądach Apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu, Krakowie, Lwowie i do Naczelników więzień w apelacjach warszawskiej, lubelskiej i wileńskiej.

Ministerstwo Sprawiedliwości w sprawie utrzymywania przez Działy Pracy inwentarza żywego, niniejszem poleca zastosować się do następujących wskazań:

1) Utrzymanie krów:

Utrzymanie krów przez Działy Pracy ma jedynie na celu prowadzenie gospodarstwa mlecznego. Wobec tego chowanie cieląt jest wzbronione. Więc Działy Pracy po ocieleniu się krowy powinny dane cielę sprzedać

najpóźniej w przeciągu 2 tygodni od dnia ocielenia. Powyższa sprzedaż nie wymaga uzyskania poprzednio zezwolenia od Ministerstwa na przeprowadzenie tej transakcji, jak również nie jest wymagane dokonanie tej sprzedaży w drodze publicznego przetargu. Pod względem ksiązkowości powyższa sprawa cieląt przedstawia się następująco: Na zasadzie protokołu, zestawionego o ocieleniu się danej krowy, wciąga się cielę do księgi utrzymania żywego inwentarza bez oceniania go. Następnie po dokonaniu sprzedaży na zasadzie protokołu o sprzedaży danego cielęcia, należy to cielę wpisać ponownie do księgi utrzymania inwentarza żywego, oraz wpisać przytem sumę uzyskaną ze sprzedaży zgodnie z protokołem. W pozycji zaś pierwotnej zapisanej bez podania ceny odnotować stronę i pozycję, w której została zapisana dokonana sprzedaż. Odpis protokołu o dokonanej sprzedaży wraz z odnośnym zaświadczeniem władz samorządowych o cenach rynkowych cieląt należy przesłać do władzy bezpośrednio przełożonej celem zatwierdzenia przeprowadzonej transakcji.

2) Chów nierogacizny:

Chów nierogacizny ma na celu jedynie tuczenie sztuk, gdyż przyrost ich żywej wagi jest jedynym źródłem dochodów. Wobec tego tuczone na sprzedaż sztuki nie mogą być uważane jako kapitał inwestycyjny, lecz tylko jako kapitał obrotowy. Wychodząc z tego założenia do księgi inwentarza żywego powinny być wniesione tylko maciory, przeznaczone dla rozplodu, oraz knury, o ile takowe Dział Pracy danego więzienia posiada. Powyższe sztuki, jako przedstawiające sobą główną podstawę hodowli nierogacizny, winny być traktowane jako kapitał inwestycyjny, wobec czego winny być wycenione w księdze inwentarza żywego, oraz podlegać amortyzacji. Sztuki zaś przeznaczone do tuczenia t. j. do czasowego tylko chowu, oraz prosięta — powinny być zamieszczane w księdze utrzymania żywego inwentarza, nie podlegając wycenieniu. Co do prosiąt, to należy postępować następującym sposobem. Gdy się maciora oprosi, to należy sporządzić o tem protokół i na zasadzie tego protokołu wpisać prosięta na odpowiedni rachunek książki utrzymania żywego inwentarza. Prosięta mogą być przeznaczone na dłuższe utrzymanie celem ich utuczenia, lub też przeznaczone na sprzedaż w krótkim terminie z rozmaitych przyczyn, uniemożliwiających ich dalszy chów. W wypadku ostatnim Dział Pracy sprzedaje te prosięta nie potrzebując uzyskiwać przedtem udzielenia zezwolenia na przeprowadzenie tej transakcji od władzy przełożonej. O tej sprzedaży, którą można dokonać również nie w drodze publicznego przetargu, należy sporządzić protokół, oraz uzyskać odpowiednie zaświadczenie o cenach rynkowych prosiąt od miejscowych władz samorządowych. Powyższa sprzedaż dotyczy tylko prosiąt najwyżej jednomiesięcznych. Powyżej tego wieku prosięta zaliczają się do kategorii sztuk przeznaczonych do chowu na utuczenie i dla dokonania ich sprzedaży należy uzyskać poprzednio zezwolenie od władzy przełożonej. W obu wypadkach wymagane jest pozątem zatwierdzenie przez władzę przełożoną dokonanych sprzedaży, dla uzyskania którego należy przesłać do niej odpisy odnośnych protokołów, oraz zaświadczeń o cenach rynkowych danego obiektu miejscowych władz samorządowych. Sprzedaż sztuk nierogacizny już utuczonych należy przeprowadzać w drodze publicznego przetargu. Przytem wskazanem jest, aby celem zaoszczędzenia kosztów dany Dział Pracy przeprowadzał każdorazowo sprzedaż większej ilości sztuk nierogacizny. Po dokonaniu sprzedaży bądź prosiąt, bądź sztuk już utuczonych należy sprzedane sztuki ponownie wpisać do księgi utrzymania żywego inwentarza wraz z podaniem sumy uzyskanej ze sprzedaży. W pozycji zaś pierwotnej tej księgi, gdzie dany inwentarz był zapisany bez podania ceny, należy odnotować stronice i pozycję, w której jest zapisana dokonana sprzedaż. Jeżeli jedna ze sztuk

tuczony nierogacizny przeznaczają się na maciore, to powyższa sztuka winna być wypisana z księgi utrzymania żywego inwentarza i wpisana do księgi inwentarza żywego, przyczem powyższą sztukę należy wycenić według wszystkich poniesionych na ten chów kosztów utrzymania.

3) Utrzymanie koni:

Jedynym celem utrzymania koni przez Działy Pracy jest wykorzystanie jaknajwiększe ich sił roboczych. Wobec tego, że maksimum pracy mogą dostarczyć konie wałachy, poleca się utrzymywać w Dziale Pracy tylko te konie. Konie: ogiery i klacze, z powodu mniejszej wydajności ich pracy nie mogą być utrzymywane. Również surowo się zabrania chowania źrebiąt. Odstępstwa od tych zasad są dozwolone jedynie na podstawie udzielonego każdorazowego zezwolenia władzy przełożonej.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia, że inwentarz żywy, zapisany w księdze inwentarza żywego, przedstawia sobą kapitał inwestycyjny. Wobec tego przy sprzedaży tegoż inwentarza otrzymana suma powinna być wpisana na rozchód odpowiedniego rachunku w księdze inwentarza żywego, zaś gotówka wnoszona do Ministerstwa na odpowiednie konto Wydziału Pracy w Centralnej Kasie Skarbowej w Warszawie. Pozostawienie tej gotówki w odnośnym Dziale Pracy celem użycia jej, jako kapitału obrotowego — jest surowo wzbronione.

Warszawa, dnia 21 lutego 1923 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu Więziennego
Zakrzewski

OKÓLNIK № 614/III. P. W./22

w sprawie podwyższenia oceny pracy więźniów. Do Panów Naczelników Więzień.

Wobec rosnącej w dalszym ciągu drożyzny artykułów pierwszej potrzeby, a więc i kosztów utrzymania więźniów, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca od dnia 1 stycznia 1923 r.:

1) Podwyższyć minimalną kalkulacyjną ocenę pracy więźnia do 500 mk. za dzień pracy lub wykonane zadanie dzienne, przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów.

2) przy wynajmie więźniów instytucjom i osobom prywatnym nazwanym więzieniami z dodatkowym żywnością przez wynajmującego, stosować zniżki tylko do wysokości sumy przewidywanej w kalkulacji na dodatkową aprowizację więźniów, wynajmowanych instytucjom i osobom prywatnym bez żywności.

Ze zniżonej o powyższą sumę ceny pracy więźnia, wynajmowanego z żywnością instytucjom i osobom prywatnym, nie należy już odliczać jakichkolwiek sum na ogólną dodatkową aprowizację więźniów, którą więzień otrzymuje w postaci żywności od wynajmowanego, lecz całą pozostałość z oceny pracy więźnia, po potrąceniu sum, przeznaczonych na zwrot Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów; na wynagrodzenie więźnia wynajętego, oraz na wynagrodzenie więźniów, pracujących ciężko w gospodarstwie więziennym, dzielić na dwie połowy, z których jedną połowę zapisywać w księdze kontroli zamówień na pokrycie kosztów handlowych, drugą połowę — na zyski.

3) Podwyższyć opłatę za pracę więźniów, używanych do posług w myśl okólnika № 520/III. S./22 z dnia 22/IV 1922 r. dla personelu więziennego po

325 mk. z żywnością i 500 mk. bez żywności, licząc w każdym wypadku zwrot Skarbowi Państwa 250 mk. wynagrodzenia więźnia 50 mk. na dodatkową aprowizację więźnia usługującego bez żywności 175 mk. i na wynagrodzenie więźnia, pracującego ciężko w gospodarstwie więziennym 25 mk.

4) Przestrzegać aby cena pracy więźniów, składająca się z minimalnej oceny pracy więźnia, kosztów handlowych, ponoszonych przez Dział Pracy, oraz z przewidywanych zysków kalkulacyjnych, nie była pod żadnym pozorem niższą od 80% ceny rynkowej robocizny w danym czasie i miejscu oraz w stosunku do wydajności pracy robotnika wolnego.

5) Przelewać do Skarbu Państwa tytułem zwrotu za utrzymanie pracującego dochodowo więźnia na § 10 poz. I budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości na r. 1923 po 250 mk. za dzień pracy więźnia.

6) Podnieść wynagrodzenie więźniów, pracujących dochodowo, w zależności od ich kwalifikacji fachowych i sprawowania się, do 50, 100 i 150 mk. za dzień pracy lub wykonane zadanie dzienne.

7) Podwyższyć wynagrodzenie więźniów, pracujących ciężko w gospodarstwie więziennym przy robotach nieprzewidywanych w budżecie więziennym do 25 mk. za dzień pracy.

8) Celem należytej aprowizacji więźniów, a jednocześnie i zapobieżenia przekraczania sum, przeznaczonych na dodatkowe żywności, w wypadkach, gdy przewidziana w minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźniów suma na dodatkową aprowizację nie wystarcza, przyjąć jako zasadę obliczania kosztów dodatkowego żywności w/g ceny rynkowej 1 funta chleba żytniego, t. zw. pytłowego.

Przykład:

minimalna ocena pracy więźnia:			
a)	zwrot Skarbowi Państwa (poz. stała)	250	mk.
b)	wynagrodzenie więźnia za pracę dochodową (poz. stała)	50	„ 100 lub 150
c)	na wynagrodzenie więźniów, ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym (poz. stała)	25	„
d)	dodatkowa aprowizacja w/g ceny rynk. 1 funta chleba (poz. ruchoma)	?	„
Razem			? mk.

9) Aby otrzymać całą ocenę pracy więźnia, do skalkulowanej w powyższy sposób minimalnej oceny doliczać należy 25% na koszty handlowe i 20% od całej sumy z kosztami handlowymi na minimalny zysk. Ten ostatni, zgodnie z poz. 4 niniejszego okólnika, może być i wyższy, zależnie od umówionej ceny robocizny.

10) Przestrzegać, by sumy przypadające w/g minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźniów na dodatkową aprowizację, były całkowicie zużytkowane na polepszenie bytu zatrudnionych dochodowo więźniów pod względem aprowizacyjnym i kulturalnym.

11) Wszelkie dotychczasowe zarządzenia, które okazałyby się sprzeczne z powyższymi, niniejszym się uchyla.

Warszawa, dn. 16 października 1922 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Augustynowicz

U w a g a: Wysokość stawki minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, jak również wysokości poszczególnych stawek — podziału tej oceny, zmieniono Okólnikiem № 691/IV. P. W./23 z dn. 14/IV 1923 r. № IV P. W. 7254/127.

OKÓLNIK № 657/IV P. W./23

w sprawie

podwyższenia oceny pracy więźniów.

Do Panów Prokuratorów przy Sądach Apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu, Lwowie, Krakowie i Naczelników Więzień w apelacjach: Warszawskiej, Wileńskiej i Lubelskiej.

Wobec rosnącej w dalszym ciągu drożyzny artykułów pierwszej potrzeby i zwiększających się z tego powodu kosztów utrzymania więźniów, oraz w celu przeciwdziałania niezdrowej konkurencji, wynikającej ze zbyt niskiej oceny pracy więźniów w stosunku do cen rynkowych pracy robotnika wolnego, Ministerstwo Sprawiedliwości poleca od dnia 1 marca r. 1923 podnieść o 100% wysokość wszystkich pozycji, z których się składa minimalna kalkulacyjna ocena pracy więźnia, a mianowicie:

- 1) Zwrot Skarbowi Państwa za utrzymanie pracującego dochodowo więźnia podwyższa się do 500 mk. za dzień pracy więźnia.
- 2) Wynagrodzenie więźnia, pracującego dochodowo, w zależności od jego kwalifikacji fachowych i sprawowania się, podnosi się do 100 mk., 200 mk. i 300 mk. za dzień pracy, lub wykonane zadanie dzienne.
- 3) Wysokość odliczeń dla więźniów zatrudnionych przy specjalnie ciężkich pracach w ogólnym gospodarstwie więziennym podnosi się do 50 mk. za dzień pracy.

Wobec powyższego minimalna kalkulacyjna ocena pracy więźnia powinna wynosić:

a) zwrot Skarbowi Państwa	mk. 500
b) wynagrodzenie więźnia	„ 100, 200 lub 300
c) odliczenia dla więźniów zatrudnionych w gospodarstwie więziennym	50
d) dodatkowa aprowizacja według ceny rynkowej 400 gram. chleba t. zw. pytlowego	L (pozycja ruchoma)
O g ó ł e m	mk. X

Zgodnie z powyższem minimalna ocena robocizny więźnia, którą należy pobierać przy wynajmie więźniów, instytucjom i osobom prywatnym, będzie wynosić:

a) Min. kalkulacyjna ocena pracy	mk. X
b) koszta handlowe i ewentualne zyski	„ K
(50% od X)	
R a z e m	mk. M

W wypadkach, gdy wynajmujący udziela więźniom dodatkowe żywienie, to ocena robocizny więźnia po odciążeniu pozycji ruchomej t. j. kosztów 400 gram. chleba pytlowego według cen rynkowych powinna wynosić minimum 1.500 mk. za dzień pracy jednego więźnia.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości przypomina, że minimalna kalkulacyjna ocena pracy więźnia poza wyznaczeniem stałych wielkości, jak mianowicie: zwrotów Skarbowi, wynagrodzenia więźniów odliczeń dla więźniów zatrudnionych w gospodarstwie więziennym, oraz dodatkowej aprowizacji, służy tylko dla orientacji przy kalkulowaniu dochodowości każdego zamówienia na podaż pracy więźniów. Schematyczne stosowanie tej minimalnej oceny przy wyznaczaniu wysokości opłat od instytucji lub osoby, wynajmującej pracę więźniów, jest niedopuszczalne. Należy przestrzegać, by wysokość opłat za robociznę więźniów nie była mniejszą niż 80% ceny rynkowej wolnego robotnika w stosunku do wydajności pracy. Wszelka nadwyżka między pobraną opłatą za pracę danego więźnia, a minimalną

kalkulacyjną oceną pracy więźnia — winna być zarachowana na poczet kosztów handlowych i ewentualnych zysków. Dowolne zaś zwiększanie lub zmniejszanie z tej nadwyżki ustalonych przez Ministerstwo wysokości dla zwrotów Skarbowi, wynagrodzenia więźniów i odliczeń dla więźniów zatrudnionych w gospodarstwie więziennym — jest surowo wzbronione.

O ile więźniowie są wynajmowani do posług w myśl okólnika № 520/III S./22 z dnia 22/IV-22 r. dla personelu więziennego, to pobierana opłata winna wynosić 650 mk. z żywieniem, zaś 650 mk. cena rynkowa 400 gram chleba pytlowego — bez żywienia, licząc w obydwóch wypadkach zwrot Skarbowi 500 mk., wynagrodzenie więźnia 100 mk. i na odliczenia dla więźniów ciężko pracujących w ogólnym gospodarstwie więziennym 50 mk.

Pozatem z podniesieniem minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia podlega wyższe również cena kosztów produkcji za roboty wykonywane dla urzędników Departamentu Więziennego i personelu więziennego zgodnie z taryfą zamieszczoną w Okólniku № 439/III P. W./21 z dnia 24/IX-21 r. № III. P. W. 24618/100. Obliczanie tych kosztów w związku z zmienną pozycją robocizny więźnia jest wyjaśnione w piśmie okólnym № 432/III P. W./22. Zarazem Ministerstwo Sprawiedliwości przypomina, że ulgowe roboty mogą być wykonywane tylko z materiałów zamawiających, oraz ilość tych robót dla pracowników więziennych nie powinna przekraczać norm, wykazanych w Okólniku № 439/III P. W./21 z dnia 24/IX-21 r. № III. P. W. 24618/100. Wobec tego wszelkie roboty wykonywane dla pracowników więziennych, wykraczające poza powyższe normy, winny być obliczane jak dla odbiorców prywatnych, o ile niema odpowiedniego rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości. Wyjątek stanowią pralnie Działów Pracy, w których dla pracowników więziennych za pranie ich bielizny pobiera się opłatę, skalkulowaną następującym sposobem: rzeczywiste koszta materiałów (mydło i t. p.), robocizna więźnia obliczona zgodnie z obowiązującą minimalną kalkulacyjną oceną pracy, oraz 25% sumy wyżej wymienionych pozycji, jako koszta handlowe.

W związku z ciągłym wzrostem cen na surowce warsztaty więzienne, produkujące z własnych materiałów, przechodzą silne kryzysy z powodu ciągłego zmniejszania się kapitału obrotowego, co w konsekwencji doprowadzić może do zupełnego zahamowania działalności danych warsztatów. Wobec tego do czasu stabilizacji waluty warsztaty więzienne celem niedopuszczenia obniżenia siły kupczej kapitału obrotowego winny się powstrzymać w miarę możliwości od produkcji z własnych materiałów. Przy zamówieniach bądź detalicznych, bądź hurtowych Dział Pracy winien zażądać od zamawiającego dostarczenia odpowiedniego materiału, ewentualnie wpłacenie zgóry odpowiedniej sumy na zakup tego materiału. O ile zaś dany Dział Pracy wykonywa zamówienie z własnego materiału, to przy obliczaniu ceny produkcji po wykonaniu zamówienia należy brać pod uwagę nie cenę zakupu tego materiału, lecz jego cenę rynkową w chwili ostatecznego rozrachunku z zamawiającym. Zgodnie z powyższem wskazaniem jest, by Działy Pracy we wszelkich umowach, zawieranych z instytucjami i osobami prywatnymi, o ile dane zamówienie ma być wykonywane z własnych materiałów danego warsztatu, cenę produkcji uzależniały od ceny rynkowej danego materiału w czasie regulowania rachunków, jak również od ceny rynkowej pracy wolnego robotnika, gdyż ocena pracy więźnia nie może być mniejsza od 80% powyższej ceny.

Jednocześnie Ministerstwo Sprawiedliwości przypomina, że zwroty Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów powinny być wpłacane najpóźniej w połowie każdego miesiąca za każdy ubiegły miesiąc do miejscowej Kasy Skarbowej na § 11, poz. 1 budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości. Inne wpłaty w związku z działalnością danego Działu Pracy,

jako to: przelewanie zysków, zwrot kapitału inwestycyjnego i t. p. należy wpłacać do miejscowej Kasy Skarbowej dla zarachowania w sumach obrotowych w danej Kasie Skarbowej celem przerachowania na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy Więźniów w Centralnej Kasie Państwowej. O powyższych wpłatach, dokonywanych przez Działy Pracy, należy zawiadamiać natychmiast każdorazowo Wydział Pracy Więźniów Departamentu Więziennego.

Warszawa, dnia 8 lutego 1923 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu
Zakrzewski

U w a g a: Wysokość stawki minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, jak również wysokości poszczególnych stawek z podziału tej oceny — zmieniono Okólnikiem № 691/IV P. W./23 z dn. 14/IV 23 r. № IV P. W. 7254/127.

OKÓLNIK № 691/IV. P. W./23

w sprawie

zmian w ustalaniu sumy minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, zatrudnionego dochodowo przez Dział Pracy.

Do wszystkich panów Naczelników więzień, oraz do wiadomości panów Prezesów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i Lwowie i panów Prokuratorów przy Sądach Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie, Poznaniu, Toruniu, Krakowie, Lwowie, Wilnie i Katowicach.

W celu wypełnienia przyjętych zobowiązań budżetowych na rok 1923, ustalających zwroty Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów w wysokości rzeczywistych kosztów wyżywienia tych więźniów, oraz aby zapobiec stratom, na jakie może być narażony Skarb Państwa, wskutek nierównomiernego zwiększania się zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, zatrudnionego dochodowo przez Dział Pracy, w stosunku do podnoszących się kosztów jego utrzymania w więzieniu pod wpływem wzrastającej drożyzny artykułów pierwszej potrzeby, Ministerstwo Sprawiedliwości zmieniając dotychczasowy tryb normowania wysokości minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy, ustalonej ostatni raz w okólniku № 657/IV. P. W./23 z dnia 8 lutego 1923 r. № IV. P. W. 2185/130, poleca od dnia 1 lipca 1923 r. aż do odwołania, zastosować w Działach Pracy więzień następujący sposób normowania wysokości zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, zatrudnionego dochodowo przez Dział Pracy:

A. Dział Pracy na 1-go każdego nowego miesiąca gospodarczego otrzymuje od Działu Gospodarczego więzienia, po zamknięciu miesięcznym księgi kontroli żywienia więźniów, znajdującej się w rozporządzeniu Działu Gospodarczego, ściśle obliczoną, opartą na danych liczbowych tej księgi, sumę przeciętnego kosztu dziennego wyżywienia jednego więźnia w ostatnim ubiegłym miesiącu.

Po otrzymaniu od Działu Gospodarczego tej sumy, Dział Pracy zaokrągla ją wzwyż do najbliższych pięćdziesięciu marek i podwaja zaokrągloną sumę, ustalając w ten sposób wysokość zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na dany miesiąc gospodarczy.

B. Ustalona w powyższy sposób suma zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na dany miesiąc gospodarczy winna być dzielona zasadniczo, po zrealizowaniu robocizny więźniów, w następującym procentowym stosunku:

1) 50% teje sumy przeznaczają się na zwrot Skarbowi Państwa za dzień utrzymania pracującego dochodowo więźnia;

2) 10%, 20% lub 30% teje sumy, w zależności od kwalifikacji fachowych i sprawowania się więźnia, przeznaczają się na jego *wynagrodzenie dzienne* za pracę dochodową;

3) 5% teje sumy przeznaczają się: a) w połowie na *wynagrodzenie więźniów, ciężko pracujących* w ogólnym gospodarstwie więziennym, b) w drugiej połowie na *zapomogi* dla więźniów, zwalnianych z więzienia, potrzebujących pomocy materialnej;

4) 15%, 25% lub 35% różnicy, jaka pozostaje z ustalonej na dany miesiąc sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia w zależności od wysokości wynagrodzenia więźnia zatrudnionego dochodowo, t. j. po potrąceniu należności, wymienionych poprzednio w punktach 1), 2) i 3) przeznaczają się całkowicie na dodatkowe żywienie więźniów, zatrudnionych dochodowo przez dany Dział Pracy.

C. Po ustaleniu w powyższy sposób wysokości i podziału procentowego zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, Dział Pracy winien sprawdzić, czy, w myśl obowiązujących przepisów o dodatkowym żywieniu więźniów, zatrudnionych dochodowo przez Dział Pracy, przewidziane w zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźnia 15%, 25% lub 35%, czyli, licząc przeciętnie, 25% sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go danego miesiąca, wystarcza na zakup 400 gr. chleba pyłowego, jako dodatkowego żywienia za dzień pracy dochodowej więźnia, czy też powyższa suma jest niewystarczająca.

Jeżeli przeciętne 25% tej sumy, przewidziane na dodatkowe żywienie więźnia w ustalonej na 1-go danego miesiąca zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy *jest wystarczające* na zakup 400 gr. chleba pyłowego, jako dodatkowego żywienia więźnia za dzień pracy dochodowej, należy sumę zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy na 1-go danego miesiąca *przyjąć, jako ustaloną* sumę minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, obowiązującą przy wszelkiej kalkulacji robocizny więźniów do końca danego miesiąca.

Jeżeli przeciętne 25% powyższej sumy okaże się *niewystarczające* na zakup 400 gr. chleba pyłowego, jako dodatkowego żywienia więźnia za dzień pracy dochodowej, Dział Pracy obowiązany jest zwiększyć tę ustaloną sumę na 1-go danego miesiąca o różnicę między sumą faktyczną kosztu własnego 400 gr. chleba pyłowego, a przeciętną 25% częścią sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na dodatkowe żywienie więźnia, ustalonej na 1-go danego miesiąca.

Zwiększona o powyższą różnicę ustalona na 1-go danego miesiąca suma zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, niewystarczająca pierwotnie na pokrycie całkowitej normy dodatkowego żywienia, będzie stanowiła *ostateczną* i obowiązującą przy wszelkiej kalkulacji robocizny więźniów sumę minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia do końca danego miesiąca.

Doliczona do ustalonej na każdego 1-go miesiąca sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia różnica między sumą kosztu własnego 400 gr. chleba pyłowego, a sumą procentową, przewidzianą na dodatkowe żywienie w ustalonej na każdego 1-go miesiąca zasadniczej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, *służy tylko do zwiększenia pozycji na dodatkowe żywienie więźnia*, przewidzianej w zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźnia, nie naruszając ustalonego pierwotnie na 1-go każdego miesiąca zasadniczego podziału procentowego *innych pozycji* zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy, jak zwrot Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, wynagrodzenie więź-

niów zatrudnionych dochodowo oraz na wynagrodzenie więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym i na zapomogi więźniom, zwalnianym z więzienia, potrzebującym pomocy materialnej.

D. Podział na dwie połowy 5°/o sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go nowego miesiąca na wynagrodzenie więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym i na zapomogi więźniom, zwalnianym z więzienia, potrzebującym pomocy materialnej, winien być dokonywany przez Dział Pracy w następujący sposób:

Po ustaleniu w końcu miesiąca gospodarczego na podstawie list pracy więźniów ogólnej sumy dochodu, osiągniętego przez Dział Pracy ze stosowania ustalonej na 1-go danego miesiąca zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, 5°/o tej ogólnej sumy dochodu dzieli się na dwie połowy, z których jedną połowę rezerwuje się do dyspozycji władz nadzorczych oraz Naczelnika więzienia na zapomogi dla więźniów, zwalnianych z więzienia, potrzebujących pomocy materialnej, drugą połowę tej sumy przeznacza się, zgodnie z przedstawioną przez Dział Gospodarczy listą więźniów, do podziału, jako wynagrodzenie dla ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym więźniów, zasługujących na to wynagrodzenie w danym miesiącu gospodarczym, z tym zastrzeżeniem, że wysokość wynagrodzenia więźnia, ciężko pracującego w gospodarstwie więziennym, za dzień pracy, nie może przekroczyć wysokości 5°/o sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go tegoż miesiąca, w którym dany więzień pracował.

Przykład I. Dział Gospodarczy na 1-go maja r. b. po zamknięciu miesięcznym księgi kontroli żywienia więźniów za ostatni ubiegły miesiąc, na podstawie tej księgi ustalił i zawiadomił Dział Pracy, że przeciętny koszt dzienny żywienia jednego więźnia w ubiegłym miesiącu wyniósł mk. 523 fen. 25.

Dział Pracy więzienia zaokrągli tę sumę do marek 550 mnoży tę ostatnią sumę przez 2 i ustala w ten sposób sumę mk. 1.100, jako obowiązującą bezwzględnie na miesiąc maj zasadniczą minimalną kalkulacyjną ocenę pracy więźnia, czyli cenę kosztu własnego robocizny więźnia, ponoszonego przez Dział Pracy przy wszelkich bez wyjątku robotach dochodowych podporządkowanych Działowi Pracy.

Podział procentowy sumy mk. 1.100 w myśl wskazówek w punkcie B niniejszego zarządzenia, Dział Pracy dokonywa w następujący sposób:

a)	50 ^o /o Skarbowi Państwa	Mk. 550
b)	10 ^o /o, 20 ^o /o lub 30 ^o /o wynagrodzenia więźnia pracującego dochodowo, w zależności od kwalifikacji fachowych i sprawowania się	„ 110, 220
lub 330
c)	5 ^o /o na wynagrodzenie więźniów pracujących ciężko w gospodarstwie więziennym i na zapomogi dla więźniów zwalnianych z więzienia, potrzebujących pomocy materialnej:
Na wynagrodzenia więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym mk. 27 f. 50
Na zapomogi dla więźniów, zwalnianych z więzienia, potrzebujących pomocy materialnej mk. 27 f. 50
Razem	„ 55
d)	35 ^o /o, 25 ^o /o lub 15 ^o /o na dodatkową aprowizację więźniów, pracujących dochodowo, w zależności od stopnia potrąconego powyżej wynagrodzenia więźnia
lub 165	„ 385, 275
„ 1.100

Licząc, że przeciętne wynagrodzenie więźnia za dzień pracy dochodowej w miesiącu maju winno wynosić 20°/o sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go maja w sumie mk. 1.100, czyli mk. 220, Dział Pracy na tej podstawie przewiduje, że po potrąceniu z ogólnej sumy mk. 1.100 50°/o zwrotu Skarbowi Państwa, czyli mk. 550, 20°/o na wynagrodzenie więźnia zatrudnionego dochodowo czyli mk. 220, oraz 5°/o na wynagrodzenie więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym i na zapomogi dla więźniów zwalnianych z więzienia, czyli mk. 55, pozostaje na dodatkowe żywienie więźniów zatrudnionych dochodowo przez Dział Pracy 100°/o — (50°/o + 20°/o + 5°/o) = 25°/o, czyli mk. 1.100 — (550 + 220 + 55) = 275. Jeżeli cena rynkowa 400 gr. chleba pytłowego w danym czasie i miejscu wynosi mk. 600, Dział Pracy, celem zapewnienia pracującym dochodowo więźniom przepisanego dodatkowego żywienia za dzień pracy dochodowej więźnia, w granicach 400 gr. chleba pytłowego, w m-cu maju, dolicza do ustalonej na 1-go maja zasadniczej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia w sumie mk. 1.100 różnicę mk. 325 między sumą kosztu 400 gr. chleba pytłowego, czyli mk. 600, a sumą mk. 275, pozostałą w zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźnia na 1-go maja, po potrąceniu wszystkich innych wydatków, na dodatkowe żywienie dla więźnia. Obowiązująca więc z powyższych względów w danym Dziale Pracy suma minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na miesiąc maj będzie wynosiła 1.100 + 325 = 1.425.

Po upływie miesiąca maja, na podstawie sporządzonych list pracy wszystkich więźniów, zatrudnionych dochodowo w m-cu maju, Dział Pracy stwierdza, że było ogółem 300 dni pracy dochodowej wszystkich więźniów zatrudnionych przez Dział Pracy w miesiącu maju, przyczem 100 dni pracy więźniów podlega wynagrodzeniu w stosunku 10°/o do ogólnej sumy zasadniczej, minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, 100 dni pracy w stosunku 20°/o oraz 100 dni pracy — w stosunku 30°/o ogólnej sumy zasadniczej, minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go maja.

Na podstawie powyższych danych Dział Pracy ustala, że ogólna suma dochodu, osiągniętego wskutek stosowania przy wszelkiej robociznie dochodowej więźniów przez 300 dni pracy w miesiącu maju, ustalonej na 1-go maja zasadniczej, minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia w sumie mk. 1.100, wynosi mk. 1.100 × 300 = 330.000. Ogólna suma dochodu wynikająca z doliczania każdorazowo do tejże sumy zasadniczej, minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia mk. 325 na dodatkowe żywienie zatrudnionego dochodowo więźnia w granicach kosztu 400 gr. chleba pytłowego wynosi mk. 325 × 300 = 97.500 mk. Ogólna suma dochodu osiągniętego wskutek stosowania przy wszelkiej robociznie dochodowej więźniów przez 300 dni pracy w miesiącu maju zasadniczej, minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia w wysokości mk. 1.100 i doliczanych do tej sumy każdorazowo na dodatkowe żywienie więźniów, zatrudnionych dochodowo sumy mk. 325, razem mk. 1.425, wynosi mk. 1.425 × 300 czyli mk. 427.500.

Podział procentowy sumy mk. 427.500 w myśl powyżej przytoczonych zasad Dział Pracy uskutecznia w następujący sposób:

50 ^o /o Skarbowi Państwa za 300 dni pracy po mk. 550 za dzień pracy	Mk. 165.000
10 ^o /o wynagrodzenia więźniom za 100 dni pracy po mk. 110	„ 11.000

20% wynagrodzenia więźniom za 100 dni pracy po mk. 220	22.000
30% wynagrodzenia więźniom za 100 dni pracy po mk. 330	33.000
5% na wynagrodzenie więźniów ciężko pracują- cych w gospodarstwie więziennem oraz na zapomogi dla więźniów zwalnianych z więzienia, potrzebujących pomocy materialnej = mk. 16.500 za 300 dni po mk. 55 = mk. 16.500	
1) na wynagrodzenie więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennem	8.250
2) na zapomogi dla więźniów zwalnianych z wię- zienia potrzebujących pomocy materialnej	8.250
Pozostałość na dodatkowe żywienie zatrudnio- nych dochodowo więźniów	82.500
Razem	Mk. 330.000
Dodatek uzupełniający na zakup 400 gr. chleba pytłowego (za 300 dni pracy po mk. 325)	97.500
Ogółem	Mk. 427.500

E. Do unormowanej w powyżej ustalony sposób na każdego 1-go miesiąca gospodarczego minimalnej kalkulacyjnej openy pracy więźnia, Dział Pracy, w myśl obowiązującej kalkulacji przemysłowo-handlowej, *doliczać* winien każdorazowo, we wszystkich bez wyjątku wypadkach użycia siły roboczej więźnia przez Dział Pracy do jakichkolwiek robót dochodowych, 25% sumy minimalnej, kalkulacyjnej oceny pracy więźnia *na pokrycie kosztów administracyjnych*, połączonych z eksploatacją dochodową robocizny więźniów.

Przykład II-gi. Zasadnicza minimalna kalkulacyjna ocena płacy więźnia ustalona na 1-go maja w sumie mk. 1.100 plus dodatek na zakup 400 gr. chleba pytłowego czyli mk. 325 wynosi razem jako obowiązująca na dany miesiąc minimalna kalkulacyjna ocena pracy więźnia mk. 1.100 + 325 = 1425, 25% czyli czwartą część sumy mk. 1425, przeznaczonej na pokrycie kosztów administracyjnych związanych z eksploatacją robocizny dochodowej więźniów w miesiącu maju wynosi mk. 356,25. Całkowity koszt własny robocizny więźniów, ponoszony przez Dział Pracy w miesiącu maju, wyrazi się w sumie mk. 1.425 + 356,25 = 1.781,25.

O 25% zwiększona suma minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, stanowiąc *koszt własny* eksploatacji robocizny, ponoszony przez Dział Pracy we wszystkich wypadkach użycia siły roboczej więźnia przez Dział Pracy, może być stosowana, jako *cena robocizny więźnia*, jedynie tylko przy robotach i posługach, przewidzianych w okólniku № 520/III. S./22 z dnia 22/IV 22 r. oraz w okólniku № 439/III. P. W./21 z dnia 24/IX 21 r. № III. P. W. 24.618/100) dla personelu więziennego, urzędników Departamentu Więziennego Ministerstwa oraz dla osób wykonywujących nadzór penitencjarny.

F. We wszystkich innych wypadkach zatrudniania więźnia pracą dochodową przez Dział Pracy, oprócz powyżej wyszczególnionych robót Dział Pracy winien do ogólnej sumy kosztu własnego robocizny więźniów t. j. do minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, zwiększonej o 25%, *doliczać* bezwzględnie w myśl obowiązującej kalkulacji przemysłowo-handlowej, przynajmniej 20% tej ogólnej sumy własnych kosztów, jako *czysty zysk* z eksploatacji robocizny więźniów, zatrudnionych dochodowo przez Dział Pracy, przewidziany w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości Dział III § 11 poz. 2,

jako dochód dla Skarbu Państwa, niezależnie od zwrotów Skarbowi Państwa za utrzymanie zatrudnionych dochodowo więźniów.

Przykład III-ci. Całkowity koszt własny robocizny więźniów ponoszony przez Dział Pracy w miesiącu maju (przykład II) wynosi mk. 1.781,25, 20% czyli piątą część sumy całkowitego kosztu własnego robocizny więźniów, jako czysty minimalny zysk kalkulacyjny Działu Pracy z eksploatacji robocizny więźniów w miesiącu maju wynosi mk. 356,25. Najniższa zatem cena robocizny więźniów, zarówno we własnych warsztatach i przedsiębiorstwach więziennych, jak przy wynajmie robocizny więźniów do robót wewnętrznych i nazewnątrz więzienia instytucjom i osobom prywatnym w miesiącu maju, wynosi mk. 1.781,25 + 356,25 = 2.137,50.

Minimalny 20% zysk powyższy, pobierany przez Dział Pracy przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów, z wyjątkiem robót, wykonywanych dla urzędników Departamentu Więziennego, personelu więziennego oraz osób wykonywujących nadzór penitencjarny, w myśl powyżej wymienionych okólników, winien być nie później, jak do 15 następnego miesiąca *wpłacany do miejscowej Kasy Skarbowej na rachunek Centralnej Kasy Państwowej, dla zarachowania w sumach obrotowych w Kasie Skarbowej celem przelania na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy więźniów w Centralnej Kasie Państwowej w Warszawie*. Przelewanie tych zysków każdego miesiąca w powyższy sposób jest przede wszystkim bezwzględnie obowiązujące w stosunku do robocizny więźniów, wynajmowanych do robót wewnętrznych i nazewnątrz więzienia instytucjom i osobom prywatnym, które obowiązane są zasadniczo regulować swoje rachunki za prace wynajmowanych im więźniów do robót w odstępach czasu pod żadnym pozorem nie dłuższych, jak miesięczne i nie później, jak do 10 następnego miesiąca za każdy ostatni ubiegły miesiąc.

Przelewanie powyższych zysków z robocizny więźniów, zatrudnionych we własnych warsztatach i przedsiębiorstwach więziennych, obowiązuje Dział Pracy również każdego miesiąca. Na wypadek jednak, gdyby kapitał, pochodzący ze zrealizowania pracy dochodowej więźniów, był unieruchomiony w niezrealizowanych jeszcze gotowych wyrobach w magazynie, lub uwięziony we własnym gospodarstwie rolnem do czasu zbioru plonów, Dział Pracy winien w raporcie sprawozdawczym, przesyłanym każdego miesiąca do Wydziału Pracy Więźniów Departamentu Więziennego zwrócić się ze szczegółowo i dostatecznie umotywowanym wnioskiem do Departamentu Więziennego o udzielenie ściśle określonego przedłużenia terminu wpłaty określonej w raporcie sumy czystych minimalnych zysków z eksploatacji robocizny więźnia należnych a niewpłaconych za dany miesiąc gospodarczy Skarbowi Państwa.

G. Cena robocizny więźniów w powyższy sposób skalkulowana, stanowi najniższą cenę dochodowej pracy więźnia, która może być stosowana przez Dział Pracy, jedynie tylko przy robotach wykonywanych we własnych warsztatach i przedsiębiorstwach więziennych. Przy wynajmie robocizny więźniów do robót instytucjom i osobom prywatnym wewnątrz i nazewnątrz więzienia, obowiązuje ze względów skarbowych i konkurencyjnych Dział Pracy zasadniczo cena nie niższa, jak o 20% ceny rynkowej w stosunku do wydajności pracy robotnika wolnego. Najniższa cena dochodowej robocizny więźniów w stosunku do instytucji i osób prywatnych, stanowić winna dla Działu Pracy ostateczną granicę ustępstw, której pod żadnym pozorem Działowi Pracy przekroczyć nie wolno.

Z powyższego wynika, że tak samo przy sprzedaży wszelkiego rodzaju produkcji więziennej instytucjom i osobom prywatnym nie wolno ceny sprze-

dażnej ustalić niższej, jak o 20% ceny rynkowej, wskutek czego Dział Pracy winien osiągnąć zyski znacznie przewyższające minimalne zyski, wynikające z najniższej ceny pracy dochodowej więźnia.

Nadwyżka tych zysków, po potrąceniu w każdym miesiącu z ogólnej sumy zysków, ogólnej sumy minimalnych zysków należnych Skarbowi Państwa za dany miesiąc, pozostająca w Dziale Pracy, jako kapitał obrotowy do końca danego roku gospodarczego, winna być po zamknięciu bilansowym tego roku przelana przez Dział Pracy w myśl pisma okólnego № 174/III P. W./21 z dnia 6 października 1921 r. oraz okólnika № 488/III P. W./22 z dnia 30/I 1922 r. do Skarbu Państwa lub na podstawie przedstawionego przez Dział Pracy odpowiedniego wniosku, może być przyznana Działowi Pracy, jako kredyt na rok następny. Przy wynajmie więźniów do robót instytucjom i osobom prywatnym nazewnątrz więzienia oraz do posług personelowi więziennemu w myśl okólnika № 520/III S./22 z dn. 22/IV 1922 r. z żywieniem przez wynajmujących cena robocizny więźniów może być obniżona tylko o sumę rzeczywistych kosztów dodatkowego żywienia więźnia t. j. o sumę wartości 400 gram chleba pytłowego.

Przykład IV. 1) Cena robocizny więźniów bez żywienia obliczona według całkowitego kosztu własnego robocizny więźniów przy robotach wykonywanych dla urzędników Departamentu Więziennego, personelu więziennego oraz dla osób, wykonywujących nadzór penitencjarny w/g wyżej wymienionych okólników, wynosi w miesiącu maju mk. 1781,25. Koszt własny Działu Pracy 400 gr. chleba pytłowego wynosi mk. 600. Cena robocizny więźniów z żywieniem na koszt urzędnika Departamentu Więziennego, personelu więziennego oraz osób wykonywujących nadzór penitencjarny wynosi w miesiącu maju mk. 1781,25 — 600 = 1181,25.

2) Najniższa cena robocizny więźniów, wynajmowanych do robót wewnątrz i nazewnątrz więzienia instytucjom i osobom prywatnym bez żywienia z ich strony, wynosi w maju miesiącu mk. 2137,50, koszt własny 400 gr. chleba pytłowego, jako dodatkowego żywienia dla więźnia za dzień pracy wynosi mk. 600. Najniższa cena pracy więźnia, wynajmowanego do robót wewnątrz i nazewnątrz więzienia instytucjom i osobom prywatnym z ich żywieniem, niezależnie od innych przewidzianych przepisami dodatkowych opłat przez wynajmującego, wynosi mk. 2137,50 — 600 = 1537,50.

H. Po zamknięciu oraz dokładnym sprawdzeniu za każdy miesiąc wszystkich list pracy więźniów, zatrudnionych dochodowo i ustaleniu na podstawie tych list pracy, ogólnej ilości dni przepracowanych przez więźniów dochodowo w danym miesiącu sprawozdawczym, ogólnej sumy dochodu osiągniętego przez Dział Pracy ze stosowania obowiązującej na dany miesiąc zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, oraz z ewentualnego dodatku uzupełniającego na zakup 400 gr. chleba pytłowego, wreszcie procentowego podziału ogólnej sumy tego dochodu w myśl obowiązujących w niniejszym zarządzeniu przepisów, Dział Pracy winien sporządzić o wszystkich powyższych operacjach finansowych formalny raport sprawozdawczy według załączonego przy niniejszym wzoru, uwzględniając w nim wszystkie dane wyszczególnione w przykładzie I przesłać ten raport natychmiast po sporządzeniu, łącznie z miesięcznym raportem statystycznym, oraz miesięcznym raportem z obrotów majątkowych, do Wydziału Pracy Więźniów nie później, jak do 15-go następującego po sprawozdawczym miesiąca.

W raporcie tym, oprócz powyżej zastrzeżonych danych, Dział Pracy winien jeszcze każdego miesiąca podać ścisłą ilość dni pracy więźniów, za-

trudnionych przy robotach, niedających żadnego zysku, wykonywanych dla urzędników Departamentu Więziennego, personelu więziennego, oraz osób wykonywujących nadzór penitencjarny, korzystających z ulg w granicach przewidzianych w okólniku № 438/III P. W./21 z dnia 24/IX 21 r. № III P. W. 24618/100 oraz w okólniku № 520/III S./22 z dnia 22/IV 1921 r. celem ustalenia za każdy miesiąc ogólnej ilości dni pracy więźniów, które przyniosły zyski, wynikające z doliczania do ceny kosztu własnego robocizny dochodowej więźniów, 20% tej sumy, jako czysty zysk dla Skarbu Państwa, który Dział Pracy, w myśl niniejszego zarządzenia, winien przelewać każdego miesiąca do Centralnej Kasy Państwowej na rachunek Wydziału Pracy Więźniów Departamentu Więziennego.

I. Na podstawie sporządzonych, w powyższy sposób raportów, natychmiast po ich sporządzeniu, Dział Pracy winien:

1) *Wpłacić* najpóźniej jak do 15-go następnego miesiąca za ostatni ubiegły miesiąc do miejscowej Kasy Skarbowej na Dział III § 11 poz. 1 budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, tytułem zwrotu Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, w danym miesiącu sprawozdawczym, w myśl niniejszego zarządzenia, 50% ogólnej sumy dochodu, uzyskanego ze stosowania przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów, ustalonej na 1-go danego miesiąca, zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia.

2) *Zapisać* w trybie przepisany, zgodnie z listami pracy za dany miesiąc sprawozdawczy na rachunek każdego więźnia w księdze należności więźniów, tytułem wynagrodzenia, wszystkie należności więźniów w stosunku do ilości dni przepracowanych oraz kwalifikacji więźnia, wyrażające się w 10%, 20% i 30% wynagrodzenia, w stosunku do zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go danego miesiąca sprawozdawczego.

3) Przekazać połowę 5% części ogólnej sumy dochodu, uzyskanego ze stosowania przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów, ustalonej na 1-go danego miesiąca sprawozdawczego zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, Działowi Gospodarczemu Więzienia na wynagrodzenie więźniów, ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym w danym miesiącu sprawozdawczym, zgodnie z przedstawionymi przez Dział Gospodarczy listami więźniów, zasługujących na to wynagrodzenie, z tem jednak zastrzeżeniem, aby wysokość wynagrodzenia jednego więźnia za dzień pracy ciężkiej w gospodarstwie więziennym, nie przewyższała wysokości 5% zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go danego miesiąca sprawozdawczego, czyli połowy wynagrodzenia dziennego najniższej kategorii więźniów, zatrudnionych dochodowo.

4) Zarezerwować drugą połowę 5% części ogólnej sumy dochodu, uzyskanego ze stosowania przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów, zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go danego miesiąca sprawozdawczego, do dyspozycji władz nadzorczych oraz Naczelnika Więzienia na zapomogi więźniom, zwolnionym z więzienia, potrzebującym pomocy materialnej.

5) Pokryć wszystkie wydatki, poniesione przez Dział Pracy jako zaliczki z funduszków Działu Pracy na dodatkowe żywienie zatrudnionych dochodowo więźniów w danym miesiącu gospodarczym z ogólnej sumy dochodu, przeznaczzonego specjalnie na ten cel, a mianowicie:

a) z ogólnej sumy dodatków uzupełniających ustaloną na 1-go danego miesiąca gospodarczego sumę zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na zakup 400 gr. chleba pytłowego, jako przepisanej normy dziennej dodatkowego żywienia więźnia dla jednego zatrudnionego dochodowo więźnia;

b) z przeznaczonej na dodatkowe żywienie zatrudnionych dochodowo więźniów pozostałej części ogólnej sumy dochodu, osiągniętego przez Dział Pracy wskutek stosowania w danym miesiącu gospodarczym ustalonej na 1-go tegoż miesiąca zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, po potrąceniu: sumy zwrotu Skarbowi Państwa za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów, sumy wynagrodzenia więźniów, zatrudnionych dochodowo przez Dział Pracy, sumy wynagrodzenia więźniów ciężko pracujących w ogólnym gospodarstwie więziennym oraz sumy na zapomogi więźniom, zwalnianym z więzienia, potrzebującym pomocy materialnej.

6) *Zarezerwować* bezwzględnie na dodatkowe żywienie dla więźniów zatrudnionych dochodowo w następnym miesiącu gospodarczym całkowitą ewentualną nadwyżkę dochodu, przeznaczonego na dodatkowe żywienie więźniów, jaki może powstać wskutek osiągnięcia większych dochodów, aniżeli tego wymagały przewidziane normalne wydatki, poniesione przez Dział Pracy na dodatkowe żywienie więźniów w ubiegłym miesiącu gospodarczym.

7) *Wpłacać* nie później, jak 15-go każdego następnego za ostatni miesiąc ubiegły do miejscowej Kasy Skarbowej na rachunek Centralnej Kasy Państwowej dla zarachowania w sumach obrotowych w Kasie Skarbowej, celem przelania na rachunek bieżący № 12 Wydziału Pracy Więźniów w Centralnej Kasie Państwowej w Warszawie wszystkich czystych zysków, wynikających z doliczania przy wszelkich robotach dochodowych, wykonywanych przez więźniów, 20% sumy całkowitego kosztu własnego robocizny więźniów do tejsze sumy kosztów własnych, albo minimalnego czystego zysku przewidzianego w budżecie Ministerstwa jako dochód dla Skarbu Państwa.

Przykład V. Dział Pracy na podstawie list pracy więźniów ustalił za miesiąc maj w ogólnej sumie 300 dni pracy dochodowej więźniów, składających się:

1) Z 50 dni pracy więźniów użytych do robót i usług dla personelu więziennego, urzędników Departamentu Więziennego oraz osób wykonywujących nadzór penitencjarny w myśl i w granicach ulg przewidzianych w okólniku № 439/III. P. W. 21 oraz w okólniku № 520/III. S./22, bez doliczania każdorazowo do ceny kosztów własnych robocizny 20% tych kosztów, jako minimalnego zysku kalkulacyjnego.

2) Ze 100 dni pracy więźniów, użytych do robót we własnych warsztatach i przedsiębiorstwach więziennych.

3) ze 150 dni pracy więźniów, wynajętych do robót instytucjom i osobom prywatnym, zarówno wewnątrz, jak nazewnątrz więzienia.

Po potrąceniu z ogólnej ilości 300 dni pracy 50 dni, przepracowanych przez więźniów przy robotach i usługach dla personelu więziennego, urzędników Departamentu Więziennego, oraz osób, wykonywujących nadzór penitencjarny, którym nie był doliczony minimalny zysk kalkulacyjny dla Skarbu Państwa 20% do ceny własnego kosztu robocizny więźniów, ilość dni pracy dochodowej więźniów, do których każdorazowo doliczany był powyższy zysk, wynosi 250.

Ustalone na 1 maja 20% czystego minimalnego zysku od całkowitego kosztu własnego robocizny więźniów (przykład III) wynosi mk. 363.25. Ogólna suma minimalnego czystego zysku kalkulacyjnego należąca Skarbowi, którą Dział Pracy wpłaca na rachunek Wydziału Pracy Więźniów wynosi mk. $363.25 \times 250 = 91,312.50$.

Wykazując w miesięcznym raporcie sprawozdawczym na 1 czerwca o dokonanych obrotach finansowych, w związku z ustaloną na 1 maja zasadniczą minimalną kalkulacyjną oceną pracy więźnia 250 dni pracy dochodowej więźniów, za które należy wpłacić na rachunek Wydziału

Pracy Więźniów do Centralnej Kasy Państwowej na rachunek № 12, tytułem czystych zysków, licząc po mk. 365.25 za dzień pracy ogólną sumę mk. 91,312.50. Dział Pracy, zawiadamiając o tem w raporcie sprawozdawczym, informuje jednocześnie, czy wpłacił całkowicie na rachunek Wydziału Pracy Więźniów do Centralnej Kasy Państwowej na rachunek № 12 powyższą sumę, czy też tylko część tej sumy.

Jeżeli Dział Pracy z jakichkolwiek przyczyn nie mógł wpłacić w przepisany terminie na rachunek Wydziału Pracy do Centralnej Kasy Państwowej na rachunek № 12 całkowitej sumy marek 91,312.50, jako należnych zysków Skarbowi Państwa z eksploatacji robocizny dochodowej więźniów w miesiącu maju, to wyjaśnia przyczynę zwłoki, określa ściśle termin, w jakim pozostała część sumy może być wpłacona, wnosząc o zatwierdzenie prolongaty tego terminu wpłaty.

Polecając powyższe do wykonania, Ministerstwo Sprawiedliwości uchyla tem samem wszelkie dotychczas wydane zarządzenia w sprawie normowania zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźniów, mogące być w sprzeczności z niniejszym zarządzeniem.

Warszawa, dn. 14 kwietnia 1923 r.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu

Zakrzewski

Wzór.

Więzienie w

R A P O R T

z osiągniętych minimalnych kalkulacyjnych zysków, z procentowego udziału ogólnej sumy dochodu otrzymanego ze stosowania w miesiącu maju 1923 r. zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia oraz sumy dodatkowej na zakup 400 gr. chleba pyłowego.

1. Przeciętna rzeczywista suma kosztu wyżywienia jednego więźnia w miesiącu kwietniu 1923 r.	Mk.	523,25
2. Zaokrąglona przeciętna suma kosztu wyżywienia jednego więźnia	"	550,—
3. Wysokość zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na 1-go maja 1923 r.	"	1.100,—
4. Suma własnego kosztu 400 gr. chleba pyłowego na 1-go maja 1923 r.	"	600,—
5. Wysokość przeciętnej sumy pozostałości z zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy zatrudnionego dochodowo więźnia na dodatkowe jego żywienie, po potrąceniu innych wydatków procentowych, licząc 20% wynagrodzenia więźnia w stosunku do sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia.	"	275,—
6. Wysokość dodatkowej sumy uzupełniającej doliczanej do zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na zakup 400 gr. chleba pyłowego	"	325,—
7. Ostateczna suma obowiązującej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalona na 1-go maja 1923 r.	"	1.425,—

8. Ogólna ilość dni pracy dochodowej więźniów w miesiącu maju 1923 r.:
- przy robotach i usługach, wykonywanych dla personelu więziennego, urzędników Departamentu Więziennego, oraz osób mających nadzór penitencjarny:
 - z żywnością dodatkową więźniów przez Dział Pracy 50 dni
 - z dodatkową żywnością więźniów przez osoby korzystające z robocizny i usług więźniów 100 „
 - we własnych warsztatach i przedsiębiorstwach więziennych 100 „
 - przy wynajmie więźniów instytucjom i osobom prywatnym do robót wewnątrz i na zewnątrz więzienia:
 - z dodatkową żywnością więźniów przez Dział Pracy 150 „
 - z dodatkową żywnością więźniów przez wynajmujących
- Razem 300 dni
9. Ogólna suma dochodu, osiągniętego przez Dział Pracy w miesiącu maju 1923 r.:
- ze stosowania sumy zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia, ustalonej na 1-go maja 330.000,—
 - osiągniętego przez Dział Pracy z dodatku uzupełniającego doliczanego każdorazowo do sumy zasadniczej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia ustalonej w miesiącu maju na zakup 400 gr. chleba pyłowego 97.000,—
- Razem Mk. 427.000,—
- Uwaga: W tym wypadku, gdyby w punkcie 1-ym pozycji 8-c, zamiast 150 figurowało dni 100, reszta zaś, t. j. 50,— w punkcie 2-gim tejże pozycji, wówczas pozycja 9 a, zmniejszyłaby się o sumę mk. 13.750 (275×50) a pozycja 9-b—o sumę mk. 16.250 (325×50). Ogólna suma dochodu osiągniętego przez Dział Pracy w maju 1923 r. wynosiłaby mk. 397.000.
- Podobne przytoczonym dalsze zmiany w raporcie zaszyłyby jeszcze wówczas, gdyby zamiast jednego punktu, t. j. punktu 1-go, wypełnione były oba punkty t. j. 1-szy i 2-gi pozycji 8-a.
10. Ogólna suma:
- należności Skarbowi Państwa tytułem zwrotu za utrzymanie pracujących dochodowo więźniów w miesiącu maju 1923 r. Mk. 165.000,—
 - wynagrodzenia więźniów zatrudnionych dochodowo w miesiącu maju:
 - w stosunku 10% (100 dni po mk. 110) Mk. 11.000
 - „ „ 20% („ „ „ „ 220) „ 22.000
 - „ „ 30% („ „ „ „ 330) „ 33.000 „ 66.000,—
 - przeznaczona na wynagrodzenie więźniów ciężko pracujących w gospodarstwie więziennym w miesiącu maju „ 8.250,—

- przeznaczona na zapomogi więźniom zwalnianym z więzienia, potrzebującym pomocy materialnej Mk. 8.250,—
 - pozostałości przewidzianej w zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej ocenie pracy więźnia na dodatkowe żywienie w miesiącu maju „ 82.500,—
- Mk. 330.000,—
- dodatku uzupełniającego doliczanego każdorazowo do zasadniczej minimalnej kalkulacyjnej oceny pracy więźnia na zakup 400 gr. chleba pyłowego „ 97.500,—
- Mk. 427.000,—
11. Wysokość minimalnego kalkulacyjnego zysku ustalonego na podstawie minimalnej kalkulacyjnej oceny dziennej pracy więźnia, ustalonej na 1-go maja r. b. Mk. 356,25
12. Ogólna ilość dni pracy dochodowej więźniów, ocenianej z doliczaniem minimalnego kalkulacyjnego zysku (pozycja 8b + 8c¹) 250
13. Ogólna suma minimalnego zysku, osiągniętego w miesiącu maju r. b. ($250 \times 356,25$) „ 89.062,25
- Podając powyższe Dział Pracy zawiadamia, że stosownie do okólnika № 691/IV P. W./23 wpłacił do miejscowej Kasy Skarbowej następujące kwoty pieniężne:

- Dnia 8/VI r. b. za pokwitowaniem Kasy Skarbowej N. _____ sumę mk. 165.000 na Dział III § 11 poz. 1 budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości tytułem zwrotu Skarbowi Państwa za 300 dni pracy dochodowej więźniów w miesiącu maju r. b. po mk. 550 za dzień pracy.
- Dnia 8/VI r. b. za pokwitowaniem Kasy Skarbowej N. _____ sumę mk. 53.473 fen. 50 na rachunek Wydziału Pracy Więźniów № 12, tytułem czystych minimalnych zysków, osiągniętych przez Dział Pracy za 150 dni pracy dochodowej więźniów w miesiącu maju r. b. po mk. 356 fen. 25 za dzień pracy więźnia.

Jednocześnie Dział Pracy wyjaśnia:

Posiadając własne gospodarstwo rolne Dział Pracy użył w miesiącu maju do wszelkich robót, związanych z tem gospodarstwem, 50 dni pracy więźniów, w warsztacie koszykarskim przy wyrobie koszyków 50 dni pracy więźniów, ogółem 100 dni pracy więźniów, za których pracę nie wniósł do Kasy Skarbowej należnych Skarbowi Państwa za miesiąc maj minimalnych zysków.

Ponieważ, 50 dni pracy więźniów we własnym gospodarstwie rolnym, może być zrealizowane dopiero późną jesienią, po zbiorach i sprzedaży zebranych plonów, zaś 50 dni pracy w warsztacie koszykarskim—po sprzedaży gotowych wyrobów, na które zużyto te 50 dni pracy,—nie posiadając dostatecznych środków w kasie z innych źródeł dochodowych, Dział Pracy prosi Departament Więzienny o przedłużenie terminu wpłaty na rachunek Wydziału Pracy Więźniów pozostałej należności Skarbowi Państwa tytułem minimalnych czystych zysków w miesiącu maju a mianowicie:

- Za 50 dni pracy dochodowej więźniów we własnym gospodarstwie rolnym po mk. 356 fen. 25 w ogólnej sumie mk. 17.812 fen. 50 przedłużyć do 1/XII r. b.
- Za 50 dni pracy więźniów zatrudnionych przy wyrobie koszyków po mk. 356 fen. 25 w ogólnej sumie mk. 17.812 fen. 50 przedłużyć do 1/VII r. b.

Naczelnik Więzienia:

Kierownik Działu Pracy:

OKÓLNIK № 729/I. U./23

w przedmiocie

podwyższenia opłat stemplowych pobieranych przez sądy i notariuszów.

Do Sądów i Notariuszów w b. dzielnicy rosyjskiej i austriackiej.

Na życzenie Ministerstwa Skarbu zwracam uwagę władz sądowych i notariuszów w b. dzielnicy rosyjskiej i austriackiej, iż wskutek ustawy z dn. 24 marca 1923 r. (Dz. Ust. № 44, poz. 296) i rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 14 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. № 61, poz. 452), niektóre opłaty pobierane przez sądy lub notariuszów zostały od dn. 1 lipca r. b. począwszy znacznie podwyższone.

Mianowicie w b. dzielnicy rosyjskiej:

1) przewidziane w art. 74 przepisów tymcz. o kosztach sądowych opłaty w „sprawach ogólnych” t. j. opłaty w sprawach nieobjętych szczegółowo przepisami tymczasowymi — należy pobierać według taryfy dołączonej do wspomnianego rozporządzenia z 14 czerwca 1923 r.

2) na obszarze, gdzie obowiązuje rozporządzenie b. Gen. Gub. warsz. z dn. 16/VII 1916 Dz. rozp. № 40 poz. 126 dokonywane przez notariuszów uwierzytelnienia (zaświadczenia) podpisów i odpisów oraz wydawane przez nich wypisy i odpisy podlegają opłacie stemplowej 3.000 mk.

3) tej samej opłacie stemplowej 3.000 mk. podlegają wypisy i odpisy wydawane przez notariuszów na obszarze, gdzie obowiązuje rosyjska ustawa o opłatach (t. V. Zb. pr.).

W b. dzielnicy austriackiej stawki opłat zawarte w rozporządzeniu Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dn. 8 maja 1923 (Dz. Ust. № 38, poz. 322) zostały podwyższone jak następuje:

1) przy opłatach od podań, załączników i świadectw wymienionych w §§ 1 i 2 tego rozporządzenia w miejsce kwoty 200 mk. wstępuje kwota 30.000 mk., a w miejsce kwoty 50 mk. kwota 6.000 mk.

2) opłata stemplowa od protestów wekslowych (§ 3 rozporządzenia) wynosi obecnie 3.000 mk.

3) opłata stemplowa od poświadczenia własnoręczności podpisu dokonanego w sądzie wynosi 4.000 mk., z tem ograniczeniem, że w razie równoczesnego poświadczenia własnoręczności więcej niż dwóch podpisów na tym samym dokumencie opłata łączna wynosi jedynie 10.000 mk.

4) opłata stemplowa od poświadczenia własnoręczności podpisu dokonanego przez notariusza wynosi zawsze 3.000 mk.

5) opłaty stemplowe od duplikatów, odpisów i wyciągów objęte § 6 rozporządzenia z 8 maja 1922 wynoszą obecnie 14.000 mk. od każdej całej lub zaczętej stronicy.

6) stałe opłaty stemplowe od dokumentów, o których mowa w ustępie 5 austr. rozp. z dn. 27/11 1858 (austr. Dz. pp. № 223, porównaj art. 8 ustawy z 24 marca 1923 r. Dz. Ust. № 44, poz. 296) wynoszą obecnie 3.000 mk.

Warszawa, dn. 1 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski

OKÓLNIK № 730/G. S./23

w sprawie

ubezpieczenia w Kasach Chorych funkcjonariuszów kontraktowych.

Do Panów Prezesów i Prokuratorów sądów apelacyjnych w Katowicach, Krakowie i Lwowie.

Ponieważ stosunek służbowy zatrudnionych w sądach małopolskich i w okręgu sądu okręgowego w Cieszynie pomocników kancelaryjnych, pomocniczych woźnych, pomocniczych dozorców i posłańców sądowych ma charakter prywatno-prawny, oznajmiam w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, że wyżej wymienieni pracownicy w myśl art. 4 ustawy dn. 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. № 44 poz. 272) i uchwały Rady Ministrów z dn. 15 lipca 1921 r. № 15890 (Dz. Urzęd. № 19/21) podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu w kasach chorych.

Uchylając więc postanowienie z dnia 31 sierpnia 1922 № G. S. 5936/22 proszę o niezwłoczne ubezpieczenie wymienionych funkcjonariuszów w kasach chorych — oraz o zarządzenie asygnowania przypadającej w myśl art. 47 powyższej ustawy na ciężar Skarbu Państwa części odnośnych opłat — od dnia zgłoszenia począwszy.

Warszawa, dnia 4 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski

OKÓLNIK № 731/G. S./23

w sprawie

wyrównania uposażenia w sierpniu 1923 r.

Do wszystkich władz asygnujących Wymiaru Sprawiedliwości i więziennictwa w całym Państwie oraz do Pana Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej.

Rada Ministrów uchwaliła w dniu 6 sierpnia r. b. co następuje:

I. W związku z wykazaniem przez Komisję do badania wzrostu kosztów utrzymania wzrostem tych kosztów w miesiącu lipcu 1923 r. o 57,42%, przyznaje się cywilnym pracownikom państwowym, wyrównanie uposażenia w wysokości 58% uposażenia miesięcznego przyznanego na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 6 lipca 1923 r. na dzień 1 sierpnia 1923 r.

II. W dniu 1 września 1923 r. wypłaci się wymienionym w punkcie I-ym osobom uposażenie przyznane uchwałą Rady Ministrów z dnia 6 lipca 1923 r. na dzień 1 sierpnia 1923 r. zwiększone o 58% tegoż uposażenia.

Wydatek skuteczny w związku z niniejszym zarządzeniem należy zarachować na poczet preliminarza budżetowego na rok 1923 na § 1 poz. 1-b i poz. 2-b.

Odnośnie do potrącenia podatku dochodowego ma zastosowanie skala podatkowa ustanowiona na III kwartał b. r. z tem, że przy potrącaniu podatku dochodowego od niniejszego wyrównania, należy je uważać za samoistne wynagrodzenie miesięczne i celem ustalenia stopy procentowej podatku przyjmować to wynagrodzenie obliczone w stosunku rocznym (t. j. pomnożone przez 12) bez doliczania uposażenia wypłaconego w dniu 1 sier-

pnia b. r. przyczem się zaznacza, że obliczony do potrącenia podatek dochodowy należy zaokrąglić w górę w ten sposób, ażeby po odjęciu go kwoty do wypłaty kończyły się na dziesiątki marek.

Podając powyższą uchwałę do wiadomości proszę o wydanie stosownych zarządzeń co do bezzwłocznej wypłaty przyznanego wyrównania.

Warszawa, dnia 9 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

OKÓLNIK № 732/G. S./23

w sprawie

potrącenia 28⁰/₀ zaliczki przy rozwiązaniu stosunku służbowego po dniu 1 lipca 1923 r.

Do wszystkich władz asygnujących Wymiaru Sprawiedliwości i więziennictwa w całym Państwie oraz do Pana Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej.

W związku z okólnikiem № 714/G. S./23 r. z dnia 25 czerwca 1923 r. w sprawie zaliczki na wyrównanie lipcowe 1923 r. oraz № 721/G. S./23 z dnia 10 lipca 1923 r. punkt II w sprawie odroczenia spłaty wspomnianej zaliczki oznajmiam, że Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 31 lipca 1923 r. № 1164/D. B. wyjaśniło, iż w wypadkach rozwiązania stosunku służbowego z funkcjonariuszem państwowym po dniu 1 lipca 1923 r. bez względu na powód rozwiązania (czy to z urzędu, czy na życzenie pracownika, czy też z powodu śmierci pracownika), należy przy ostatecznym rozrachunku potrącać wspomnianą 28⁰/₀ ową zaliczkę.

Warszawa, dnia 9 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

OKÓLNIK № 735/III. N./23

w sprawie

zawiadamiania władz wojskowych o wyrokach karnych, zapadłych przeciwko b. wojskowemu, posiadającym odznaczenia lub stopień oficerski.

W myśl odnośnych ustaw prawo do posiadania orderu wojskowego „Virtuti Militari”, odznaki „Krzyża Walecznych”, a także stopień oficerski byli wojskowi tracą na mocy prawomocnego wyroku sądowego. Z tego względu władze wojskowe muszą być powiadomione o treści wyroków, zapadłych w sądach cywilnych przeciwko b. wojskowemu, posiadającym powyższe lub inne odznaczenia lub stopień oficerski.

Wobec powyższego zarządzam, aby:

1) w protokołach badania oskarżonych, w rubryce „stosunek do wojska”, oznaczono, czy oskarżony posiada stopień oficerski i odznaczenie polskie i zagraniczne,

2) sądy przesyłały odpisy wyroków, skazujących b. wojskowych, posiadających odznaczenia lub stopień oficerski właściwym powiatowym Komendom Uzupelnień.

Warszawa, dnia 10 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

OKÓLNIK № 736/G. S./23

w sprawie

uzupełnienia funduszu na zaliczki na płace.

Do wszystkich władz asygnujących Wymiaru Sprawiedliwości i więziennictwa w całym Państwie oraz do Pana Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej.

Podaję do wiadomości i zastosowania niżej zamieszczony odpis pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 27 lipca 1923 r. N. GUK/3689/W. AK.:

„Ministerstwo Skarbu, L. GUK/3689/WAK, Warszawa, dn. 27 lipca 1923 r., w sprawie uzupełnienia funduszu na zaliczki na płace. Do wszystkich Izb Skarbowych, Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (Wydział Skarbowy) Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu i Centralnej Kasy Państwowej.

Stały wzrost wydatków osobowych spowodował wyczerpanie w niektórych władzach i urzędach funduszu zaliczkowego na płace funkcjonariuszów państwowych, obliczonego na podstawie okólnika tutejszego z dn. 2 maja r. b. N. GUK/2279/WAK.

Celem zasilenia tego funduszu Ministerstwo Skarbu zarządza co następuje:

1) Za podstawę obliczania funduszu zaliczkowego służy suma wypłacana tytułem poborów służbowych; 10⁰/₀ tej sumy stanowić ma fundusz zaliczkowy.

2) Kasy Skarbowe obliczą 10⁰/₀ od sumy, wyasygnowanej przez każdy urząd na pobory służbowe za czas od 1 stycznia do dnia 31 lipca r. b. (przedz. 7 ks. kredytów), osiągnięta z tego obliczenia kwota stanowić ma rozporządzalny fundusz zaliczkowy, począwszy od 1 sierpnia. W następnych miesiącach poczynając od września powiększać będą Kasy powyższy fundusz o 10⁰/₀ sumy wyasygnowanej w poprzednim miesiącu tytułem płacy pracownikom państwowym.

Z uwagi na to, że zaliczki na płace mają odrębny charakter i przedwstępna kontrola przez Izby Skarbowe (Centralną Księgowość) asygnacji, dotyczących tych wypłat, jest bezcelową i ogranicza się właściwie do zapisywania asygnacji do księgi kontowej sum obrotowych, co może być uskutecznione również i po zrealizowaniu asygnacji — zwalnia się władze asygnujące od przesyłania Izdom Skarbowym (Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu) asygnacji, opiewających na zaliczki na płace, w myśl końcowego ustępu § 27 Przepisów rachunkowo-kasowych. Asygnacje takie mają być przesyłane bezpośrednio do właściwych kas.

Równocześnie zezwala się na zastosowanie do wypłat zaliczek § 34 Przepisów rach. kas. i § 89 Instrukcji dla kas skarb. z tą zmianą, że przy upoważnianiu kas, podległych innym Izdom Skarbowym, wykaz asygnacji przesyła kasa upoważniająca tylko tej Izbie Skarbowej, której podlega kasa wypłacająca. Wykaz ten ma służyć Izbie do stwierdzenia prawdziwości

upoważnienia. Zwroty zaliczek wypłaconych na podstawie asygnacji z upoważnieniem kas, podległych innym Izbom Skarbowym, winny być wpłacane na rachunek tej kasy, w której zaliczka została wypłacona. Za Ministra Skarbu, Dyrektor Głównego Urzędu Kasowego: Czuderna”.

Warszawa, dnia 15 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

PISMO OKÓLNE № 565/G. S./23

w sprawie

honorowania asygnacji na opłaty do kas chorych.

Do Pana Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej oraz władz asygnujących wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa w całym Państwie.

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 22 lipca 1923 r. № 2483/D. B./1 w uzupełnieniu pisma z dnia 2 czerwca 1923 r. № 1922/D. B./1 wydało zarządzenie, aby asygnacje dotyczące realizacji kredytów, objętych § 2 poz. 3 (opłaty do kas chorych) we wszystkich działach preliminarza budżetowego na rok 1923 honorowane były bez względu na stan kredytu.

Warszawa, dnia 2 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

PISMO OKÓLNE № 566/III. S./23

w przedmiocie

prowadzenia osobnego terminarza dla kart statystycznych o uniewinnionych.

Do władz wymiaru sprawiedliwości I instancji na obszarze Rzeczypospolitej.

Celem jednolitego stosowania przepisu, zawartego w art. 26 Rozp. Min. Sprawiedl. z dnia 10/I 1923 r. (Dz. Urzęd. № 3/23) (Dział IV przep. ogólnych) i wobec powstałych w jednym z sądów Rzeczypospolitej wątpliwości wyjaśnia się, iż zgodnie z brzmieniem art. 6, 16 i 24 wyżej przytoczonego rozporządzenia, przepisy, dotyczące kart statystycznych o skazanych i wyciągów z wyroków skazujących, stosują się według analogji do kart statystycznych o uniewinnionych, więc, w szczególności (art. 26) dla kart o uniewinnionych należy prowadzić terminarz osobny (według wzoru ustalonego).

Warszawa, dnia 8 sierpnia 1923 r.

Minister Sprawiedliwości:
St. Nowodworski

Z A W I A D O M I E N I A :

Wykaz nieobsadzonych etatów w dniu 1 sierpnia 1923 r. na obszarze b. Kongresówki oraz Ziemi Wschodnich.

№ porządkowy		Ilość nieobsadzonych etatów							Notariuszów
		Prezesów	Wiceprezesów	Sędziów			Prokuratorów	Podprokuratorów	
				Sąd. Naj. wzgl. Ap. Ok.	Sędziów	Pokoju			
1	Sąd Najwyższy	—	—	1	—	—	—	—	—
2	„ Apel. w Warszawie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
3	„ „ „ Lublinie	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ „ „ Wilnie	—	—	—	—	—	—	1	—
5	„ Okreg. w Białej	—	—	—	—	2	—	—	—
6	„ „ „ Białymstoku	—	—	1	—	—	—	2	1 (Siemiatycze) 1 (Brańsk)
7	„ „ „ Kaliszu	—	—	1	—	1	—	1	—
8	„ „ „ Łomży	—	—	—	—	1	—	1	—
9	„ „ „ Łodzi	—	—	1	1	1	1	—	—
10	„ „ „ Mławie	—	—	1	1	1	—	2	—
11	„ „ „ Płocku	—	—	—	—	1	—	1	—
12	„ „ „ Siedlcach	—	—	1	—	2	—	—	—
13	„ „ „ Suwałkach	—	—	—	—	1	2	—	—
14	„ „ „ Sosnowcu	—	—	—	—	—	—	2	—
15	„ „ we Włocławku	—	—	—	—	2	—	1	—
16	„ „ w Warszawie	—	—	1	4	—	—	1	1 (Warszawa—Praga)
17	„ „ „ Kielcach	—	—	1	—	2	—	—	—
18	„ „ „ Lublinie	—	—	—	—	2	—	—	—
19	„ „ „ Piotrkowie	—	—	—	—	1	—	—	—
20	„ „ „ Radomiu	—	—	3	1	3	—	2	—
21	„ „ „ Zamościu	—	—	1	2	—	—	—	—
22	„ „ „ Wilnie	—	—	—	—	2	—	2	1 (Wilno) 1 (Brańsk)
23	„ „ „ Grodnie	—	1	—	1	—	—	—	—
24	„ „ „ Łucku	—	—	10	11	3	—	9	1 (Zdołbunów)
25	„ „ „ Pińsku	—	—	—	3	—	—	1	—
26	„ „ „ Nowogródka	—	—	—	3	1	—	2	—

Uwaga: Etaty w sądzie okręgowym w Łucku wykazane łącznie z etatami sądu okręgowego w Równem.

RUCH SŁUŻBOWY.

Mianowani w Sądzie Najwyższym: Franciszek Łomnicki, podsekretarz Sądu Najwyższego—sekretarzem Sądu Najwyższego w VIII st. sł. z dniem 23 czerwca b. r.; Czesław Borowski i Władysław Zaleski, prowizoryczni kanceliści—kancelistami Sądu Najwyższego w XI st. sł., a to pierwszy z dniem 16 maja, a drugi z dniem 26 maja 1923 r.

Mianowani zostali: A) W sądzie apelacyjnym: Nieetatowy pracownik Bohdan Peplowski—kancelistą w XI st. sł. dnia 12 maja 1923 r.; Nieetatowe pracowniczki: Zofja Skokowska, Marja Głowacka, Wanda Grabińska—kancelistkami w XI st. sł. dnia 12 maja 1923 r.

Mianowani zostali: B) W sądach okręgowych: Feliks Majorowicz, aplikant przy sądzie apelacyjnym — sekretarzem sądu okręgowego w Warszawie w VIII st. sł. dnia 3 marca 1923 r.; Stefan Jakimienko, starszy kancelista sądu okręgowego w Kaliszu—starszym skarbnikiem w IX st. sł. dnia 4 kwietnia 1923 r.; Leonard Naborowski, podsekretarz sądu okręgowego w Łodzi—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 5 kwietnia 1923 r.; Antoni Bęczkowski, st. kancelista sądu okręgowego w Siedlcach—podsekretarzem w IX st. sł. dnia 10 kwietnia 1923 r.; Mieczysław Paszkowski, st. kancelista sądu okręgowego w Kaliszu — podsekretarzem w IX st. sł. dnia 17 kwietnia 1923 r.; Stanisław Baraniak, starszy kancelista sądu okręgowego we Włocławku—rachmistrzem w IX st. sł. dnia 19 kwietnia 1923 r.; Jan Chrzastowski, podsekretarz sądu okręgowego w Sosnowcu—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 26 kwietnia 1923 r.; Jadwiga Mikulska, starsza kancelistka sądu okręgowego w Sosnowcu—podsekretarzem w IX st. sł. dnia 26 kwietnia 1923 r.; Edward Kobusz, podsekretarz sądu okręgowego w Warszawie—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 30 kwietnia 1923 r.; Antoni Ryfczak, sekretarz sądu pokoju w Nasielsku — sekretarzem sądu okręgowego w Mławie w IX st. sł. dnia 8 maja 1923 r.; Wincenty Biedrzycki, podsekretarz sądu okręgowego w Mławie—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 8 maja 1923 r.; Ryszard Drużyński, starszy kancelista sądu okręgowego w Warszawie — podsekretarzem w IX st. sł. dnia 16 maja 1923 r.; Władysław Szablowski, podsekretarz sądu okręgowego w Warszawie—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 24 maja 1923 r.; Józefa Chotecka, starsza kancelistka sądu okręgowego w Warszawie—podsekretarzem w IX st. sł. dnia 26 maja 1923 r.; Jan Fokczyński, podsekretarz sądu okręgowego w Łodzi—sekretarzem w VIII st. sł. dnia 28 maja 1923 r.; Józef Bil, starszy kancelista sądu okręgowego w Warszawie — sekretarzem w IX st. sł. dnia 28 maja 1923 r.; Jan Ryng, starszy kancelista sądu okręgowego w Warszawie—rachmistrzem w IX st. sł. dnia 5 czerwca 1923 r.; Antoni Racmański, sekretarz sądu pokoju II okr. w Sosnowcu — podsekretarzem sądu okręgowego w Sosnowcu w IX st. sł. dnia 8 czerwca 1923 r.; Wiktor Kornacki, podsekretarz sądu okręgowego w Siedlcach—awansowany z X do IX kategorii płac, dnia 16 maja 1923 r.

Zwolnieni wskutek podania: Bolesław Sobolewski, starszy skarbnik sądu okręgowego w Kaliszu, dnia 30 kwietnia 1923 r.; Włodzimierz Hincz, podsekretarz sądu okręgowego w Siedlcach, dnia 30 czerwca 1923 r.

RUCH SŁUŻBOWY W B. ZABORZE AUSTRJACKIM.

Prezes sądu apelacyjnego we Lwowie:

A) przeniósł starszych oficjałów kancelaryjnych: Bazylego Szynala z Brzeżan do Lwowa, Atanazego Kubranowicza z Rawy ruskiej do Kosowa, Bazylego Małeńskiego z Kałusza do Brzeżan, Józefa Schöffera z Kosowa do Zaleszczyk, Andrzeja Sumarę z Łopatyna do Lwowa, — oficjałów kancelaryjnych: Zacharjasza Ganga z Bursztyna do podhajec, Jana Łobaziewicza z Komarna do Lwowa, Piotra Rożka z Wojniłowa do Kałusza, Kazimierza Skulskiego z Rymanowa do Tarnopola, oraz kancelistów sądowych: Michała Zajacę z Sołotwiny do Brodów i Feliksa Niewiadomskiego z Nowego Siola do Podkamienia;

B) zamianował starszym oficjałem kancelaryjnym Jana Kokota naczelnego sekretarza sądowego w Mikołowie dla Dobromila; kancelistami sądowymi—oficjantów kancelaryjnych: Jana Omelana w Łopatynie dla Łopatyna, Józefa Manaczyńskiego w Tłustem dla Tłustego, Błażeja Winogrodzkiego w Podhajcach dla Sołotwiny, Franciszka Kaczorowskiego w Czortkowie dla Zaleszczyk, Władysława Wójcickiego w Łopatynie dla Rymanowa, Józefa Kwiatkowskiego w Baligrodzie dla Baligrodu, Pawła Szpikułę w Tłustem dla Husiatyna (z siedzibą w Kopyczyńcach), Henryka Korola w Olesku dla Rymanowa, woźnego sądowego Stanisława Mackiewicza w Tarnopolu dla Turki,—pomocników kancelaryjnych: Stefana Ehrlicha w Kołomyi dla Jabłonowa, Bolechowa, Abrahama Hellera recte Ehrlicha w Kołomyi dla Jabłonowa, Włodzimierza Seniowa w Różniatowie dla Różniatowa, Michała Malko w Mościskach dla Grzymałowa, Mieczysława Krzaka w Krościenku dla Potoka złotego, nadzwycz. pomocnika kancelaryjnego i b. austr. certyfikatystę Jana Rippla w Kołomyi dla Obertyna wreszcie sierżanta WP. Mojżesza Terka we Lwowie dla Chodorowa.

ADWOKATURA:

Dr. Stanisław Nikolay wpisany na listę adwokatów z siedzibą w Bydgoszczy.
Wilhelm Spitzer wpisany na listę adwokatów z siedzibą w Bydgoszczy.

W Okręgu Izby Adwokackiej w Poznaniu.

Wykreślony z listy adwokatów:

Adwokat Paweł Kempka w Wągrowcu został skreślony z listy adwokatów sądu apelacyjnego w Poznaniu.

W Okręgu Izby Adwokackiej w Krakowie.

Wpisany na listę adwokatów:

Dr. Bolesław Rozmarynowicz z siedzibą w Krakowie.

Przesiedlił się:

Adwokat dr. H. Rosenmann z Tarnowa do Radłowa.

Zmarł:

Dr. Władysław Wodziński w Wadowicach, substytutem jego ustanowiony został adwokat dr. Zdzisław Banachowski w Wadowicach.

W Okręgu Izby Adwokackiej w Przemyślu.

Wpisani na listę adwokatów:

- Dr. Włodzimierz Giliciński z siedzibą w Jarosławiu,
„ Piotr Mirosław 2 im. Hajduczek z siedzibą w Sądowej Wiszni,
„ Dawid Haupt z siedzibą w Przemyślu,
„ Dawid Landau z siedzibą w Przemyślu.

Przesiedlił się:

Adwokat we Lwowie Dr. Emil Wagner przeniósł siedzibę swej kancelarii do Jaworowa.

W Okręgu Izby Adwokackiej w Samborze.

Wpisany na listę adwokatów:

Dr. Leon Kulczycki z siedzibą w Rudkach.